

Lietuvos Respublikos Seimo *šeštoji sesija*

2019 m. birželio 25 d.
301 ir 302 posėdžiai

Stenogramos

163

E. leidinį parengė

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS
DOKUMENTŲ DEPARTAMENTO STENOGRAMŲ SKYRIUS

Elektroninis leidinys leidžiamas nuo 2016 m. lapkričio 14 d.

TURINYS

VI (PAVASARIO) SESIJA

2019 m. birželio 25 d.

Rytinis posėdis Nr. 301

Informaciniai pranešimai	7
Seniūnų sueigos patikslintos 2019 m. birželio 25 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas	7
Dvigubo apmokestinimo ginčų sprendimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3395(2)ES svarstymas	8
Akcizų įstatymo Nr. IX-569 1, 2, 3, 4 ir 70 straipsnių ir II skyriaus pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3362(2) svarstymas	8
Buhalterinės apskaitos įstatymo Nr. IX-574 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3488(2) svarstymas	9
Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo Nr. IX-1253 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1465(3)VK svarstymas	9
Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo Nr. XI-1807 2 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3478(2) (sujungti Nr. XIIIIP-3478 ir Nr. XIIIIP-3479) svarstymas	10
Seimo rezoliucijos „Dėl Lietuvos ir Lenkijos unijos 450-mečio“ projekto Nr. XIIIIP-3577 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (A. Gumuliauskas)	10
Šios rezoliucijos priėmimas	11
Seimo rezoliucijos „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos perkėlimo į Kauną“ projekto Nr. XIIIIP-3515 pateikimo tęsinys, svarstymas ir priėmimas (E. Gentvilas)	11
Seimo nario P. Urbšio kalba	15
Seimo nario E. Pupinio kalba	16
Seimo nario J. Baublio kalba	16
Seimo nario K. Starkevičiaus kalba	17
Seimo nutarimo „Dėl Sveikatos tausojimo ir stiprinimo politikos gairių patvirtinimo“ projekto Nr. XIIIIP-2476(2) svarstymo tęsinys	20
Seimo nario D. Kepenio kalba	21
Seimo nario A. Kirkučio kalba	21
Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymo Nr. IX-986 2, 4, 7, 9, 21, 22 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3489(2) svarstymas	24
Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 2 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1037, Saugios laivybos įstatymo Nr. VIII-1897 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1045 ir Vidaus vandenų transporto kodekso 14 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1046 svarstymas	25
Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 2, 14 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 18 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4667(2) svarstymas	25
Kultūros centrų įstatymo Nr. IX-2395 11, 12, 13 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3483(2) ir Bibliotekų įstatymo Nr. I-920 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3484(2) svarstymas	26
Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projekto Nr. XIIIIP-2016(2) svarstymas	26
Seimo nario J. Razmos kalba	27
Seimo nario R. J. Dagio kalba	28
Seimo nario R. Šarknicko kalba	28

Seimo nario S. Tumėno kalba	28
Seimo nario P. Urbšio kalba	29
Seimo nario V. Simuliko kalba	30
Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-2002GR (<i>Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti</i>) pateikimas (Ž. Šatūnienė)	32
Informaciniai pranešimai	36

Vakarinis posėdis Nr. 302

Seimo protokolinio nutarimo „Dėl sutikimo Lietuvos Respublikos Seimo narį Petrą Gražulį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, jį suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę“ projekto Nr. XIII-3586 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (P. Valiūnas)	37
Seimo nario P. Gražulio kalba	38
Seimo nario V. Bako kalba	40
Seimo nario A. Skardžiaus kalba	41
Seimo nario E. Gentvilo kalba	42
Valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-730 15 ¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3280(2) ir Prezidento įstatymo Nr. I-56 14, 17, 19 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3281(2) svarstymas	44
Darbo kodekso 25 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3183(2) svarstymas	44
Seimo nario T. Tomilino kalba	44
Darbo kodekso 123 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-4833(2) svarstymas	45
Tarnybinio paso įstatymo Nr. VIII-1527 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3437(2) svarstymas	49
Vidaus tarnybos statuto papildymo 70 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIII-3401(2) svarstymas	49
Seimo nario S. Gentvilo kalba	49
Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3337(2) svarstymas	51
Vandens įstatymo Nr. VIII-474 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1826 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3338(2) svarstymas	51
Jūros aplinkos apsaugos įstatymo Nr. VIII-512 3, 4, 5 straipsnių ir 3 priedo pakeitimo ir Įstatymo 1 priedo pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIII-3117(2)ES svarstymas	52
Žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymo Nr. VIII-157 2, 3, 9, 10 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1093(3) svarstymas	52
Psichologų praktinės veiklos įstatymo projekto Nr. XIII-3234 pateikimas (Z. Streikus)	53
Civilinio proceso kodekso 606, 627, 693, 736, 738, 739 ir 747 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1319(4) pateikimas (R. Šalaševičiūtė)	56
Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 2, 10, 11 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3254(2) pateikimas (A. Veryga)	57
Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatymo projekto Nr. XIII-3570, Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 2, 3, 6, 11, 14, 15, 16, 50, 52 ir 86 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3571, Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886 15 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3572 ir Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 2 ir 3 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 51 ¹ , 51 ² , 51 ³ straipsniais įstatymo projekto Nr. XIII-3573 pateikimas (A. Veryga)	60

Konstitucinio Teismo įstatymo Nr. I-67 3, 13, 24, 25, 28, 31, 32, 39, 40, 46, 48, 49, 53 ¹ , 61, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 76, 84, 86, 88 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 67 ¹ ir 67 ² straipsniais įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3578, Civilinio proceso kodekso 366 ir 367 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3579, Baudžiamojo proceso kodekso XXXV skyriaus pavadinimo ir 456, 457, 458 ir 459 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3580, Administracinių nusižengimų kodekso 658, 659, 660 ir 663 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3581, Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 156 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3582 ir Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 2, 14, 18 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3583 pateikimas (E. Jankevičius)	64
Seimo rinkimų įstatymo Nr. I-2721 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3576 pateikimas (A. Širinskienė)	65
Miškų įstatymo Nr. I-671 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2265 svarstymas	66
Miškų įstatymo Nr. I-671 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2288 svarstymas	67
Miškų įstatymo Nr. I-671 4 ¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2599(2) svarstymas	69
Seimo rinkimų įstatymo Nr. I-2721 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3576 pateikimo tęsinys (A. Širinskienė)	69
Seimo rezoliucijos „Dėl vienmandatės apygardos išskyrimo užsienyje registruotiems rinkėjams“ projekto Nr. XIIIIP-3518 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (S. Gentvilas)	72
Seimo nario J. Razmos kalba	73
PAVARDŽIŲ RODYKLĖ	76

SANTRUMPOS

LLRA-KŠSF	– Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcija
LSDDF	– Lietuvos socialdemokratų darbo frakcija
LSDPF	– Lietuvos socialdemokratų partijos frakcija
LSF	– Liberalų sąjūdžio frakcija
LVŽSF	– Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija
MSNG	– Mišri Seimo narių grupė
TS-LKDF	– Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija
TTF	– Frakcija „Tvarka ir teisingumas“

A	– alternatyvus teisės aktas
ES	– su Europos Sąjungos teise susijęs teisės aktas
GR	– Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti įstatymas
VK	– su Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės rekomendacijų įgyvendinimu susijęs teisės aktas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VI (PAVASARIO) SESIJOS RYTINIO POSĖDŽIO NR. 301 STENOGRAMA

2019 m. birželio 25 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas V. PRANCKIETIS
ir Seimo Pirmininko pirmoji pavaduotoja R. BAŠKIENĖ*

PIRMININKAS (V. PRANCKIETIS). Gerbiamieji kolegos, pradedame Lietuvos Respublikos Seimo 2019 m. birželio 25 d. posėdį. (*Gongas*) Registruojamės.

Užsiregistravo 96 Seimo nariai.

10.00 val.

Informaciniai pranešimai

Gerbiami kolegos, dekretu yra grąžintas Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymas, jį svarstysime prieš pietų pertrauką, 1-15 klausimas.

10.01 val.

Seniūnų sueigos patikslintos 2019 m. birželio 25 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas

Dėl darbotvarkės. J. Razma. Prašau.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Frakcijos vardu siūlau išbraukti iš darbotvarkės 1-14 klausimą – dėl pagonių religinės bendruomenės pripažinimo valstybės pripažinta. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (*LSF*). Laba diena, Pirmininke. Kolegos, norėčiau paprašyti įtraukti į darbotvarkę susijusį klausimą – projektą Nr. XIIIIP-3518, tai yra rezoliuciją dėl vienmandatės apygardos skyrimo užsienyje gyvenantiems lietuviams. Kadangi eina lygiagretūs Seimo rinkimų įstatymo pakeitimai, tai norėtume, kad prie to paties būtų įtrauktas projektas Nr. XIIIIP-3518. Liberalų frakcijos vardu.

PIRMININKAS. Ačiū. V. Ažuolas.

V. AŽUOLAS (*LVŽSF*). Frakcijos vardu norėčiau išbraukti Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektą iš darbotvarkės ir įtraukti, leisti pateikti projektą Nr. XIIIIP-3234, nes yra užregistruotas analogiškas įstatymo projektas, jį leisti pateikti Seime ir po to juos sujungti į krūvą, kad eitų kartu.

PIRMININKAS. Pakartokite, ką siūlote išbraukti.

V. AŽUOLAS (*LVŽSF*). Išbraukti 685... 2-20 klausimą – Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektą.

PIRMININKAS. Aišku.

V. AŽUOLAS (*LVŽSF*). Išbraukti ir leisti pateikti projektą Nr. XIIIIP-3234.

PIRMININKAS. Nr. XIIIIP-3234. Ačiū.

V. AŽUOLAS (*LVŽSF*). Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektą.

PIRMININKAS. Pirmasis pasiūlymas buvo dėl darbotvarkės 1-14 klausimo. J. Razma dar turi vieną pasiūlymą. Prašau.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Dar mes tradiciškai prašome išbraukti 1-9 klausimą – Seimo nutarimo projektą dėl sveikos gyvensenos ir taip toliau, pabrėždami, kad yra bendra strategija dėl sveikatos sistemos tobulinimo ir nebereikia tų atskirų tokių nutarimų.

PIRMININKAS. Sakydamas „mes“, turėjote omeny frakciją?

Iš eilės. Turime balsuoti dėl 1-9 klausimo – Seimo nutarimo „Dėl Sveikatos tausojimo ir stiprinimo politikos gairių patvirtinimo“ projekto Nr. XIIIIP-2476. J. Razma frakcijos vardu pasiūlė išbraukti. Balsuojame. Pritariantieji J. Razmai balsuoja už, kiti – kitaip.

Balsavo 100 Seimo narių: 50 balsavo už ir 50 nepritarė.

Balsuojame dar kartą dėl J. Razmos pasiūlymo išbraukti nutarimą.

Balsavo 104 Seimo nariai: už – 50, prieš – 36, susilaikė 18. Pasiūlymui nepritarta. Klausimas darbotvarkėje lieka.

Kitas J. Razmos pasiūlymas. Darbotvarkės 1-14 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projektas Nr. XIIIIP-2016(2). Tie, kurie pritaria J. Razmos pasiūlymui išbraukti iš darbotvarkės, balsuoja už, kiti – kitaip.

Balsavo 106 Seimo nariai: už – 52, prieš – 43, susilaikė 11 Seimo narių. Pasiūlymui nepritarta. (*Balsai salėje*)

Dėl 2-11 klausimo. V. Ažuolas siūlė frakcijos vardu išbraukti Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektą Nr. XIIIIP-685(3) ir įrašyti Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektą Nr. XIIIIP-3234, kurio stadija yra pateikimas, kad būtų galima pasivyti. (*Balsai salėje*) Atskirai. Gera, atskirai. Pirmiausia balsuojame dėl išbraukimo, dėl įstatymo projekto Nr. XIIIIP-685, kad būtų išbrauktas iš darbotvarkės. Tie, kurie pritaria V. Ažuolo pasiūlymui, balsuoja už, kiti – kitaip.

Balsavo 103 Seimo nariai: už – 80, prieš – 10, susilaikė 13 Seimo narių. Įstatymo projektas išbrauktas iš darbotvarkės.

Kitas pasiūlymas buvo įrašyti Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektą Nr. XIIIIP-3234. Taip pat balsuojame, kad būtų pateiktas šis projektas. (*Šurmuly salėje*)

Balsavo 104 Seimo nariai: už – 67, prieš – 12, susilaikė 25 Seimo nariai. Pritarta, kad projektas būtų pateiktas, ir siūlomas laikas yra tas, kuris buvo ankstesnio Psichologų įstatymo.

Liberalų frakcijos vardu S. Gentvilas siūlė įrašyti Seimo rezoliucijos „Dėl vienmandatės apygardos išskyrimo užsienyje registruotiems rinkėjams“ projektą Nr. XIIIIP-3518. Balsuojame.

Balsavo 100 Seimo narių: už – 63, prieš – 7, susilaikė 30 Seimo narių. Projektas įtrauktas.

Siūlau, kad dabar jis būtų kaip rezervinis, o tada rasime tinkamą laiką.

Atskirus klausimus aptarėme, ar galime bendrai pritarti darbotvarkei bendru sutarimu? Galime. Darbotvarkė patvirtinta bendru sutarimu. E. Gentvilas dėl vedimo tvarkos. Prašom.

E. GENTVILAS (*LSF*). Čia jau noriu paklausti ne dėl darbotvarkės. Kadangi nuskambėjo prieš dešimt dienų, kad viena frakcija neturi septynių narių, ar bus pranešimas, kad keičiasi frakcijų skaičius? Prašom pateikti informaciją, nes nuo to priklauso ir pasisakymai nuo frakcijų, ir taip toliau. Kokia čia padėtis Seime? Šiandien man neaišku, pranešta, kad liko šeši frakcijos nariai, o jokio oficialaus pranešimo apie tai nėra.

PIRMININKAS. Jūs teisus, oficialaus pranešimo, kad Seimo narys išėjo iš frakcijos, neturime, jį paskelbsime, kai tik gausime.

10.12 val.

Dvigubo apmokestinimo ginčų sprendimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3395(2)ES (svarstymas)

Darbotvarkės 1-2 klausimas – Dvigubo apmokestinimo ginčų sprendimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3395. Svarstymas. Pranešėjas – A. Palionis, Biudžeto ir finansų komiteto išvada.

A. PALIONIS (*LSDDF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Seimo Biudžeto ir finansų komitetas birželio 12 dieną svarstė Lietuvos Respublikos dvigubo apmokestinimo ginčų sprendimo įstatymo projektą. Komiteto sprendimas – pritarti komiteto patobulintam įstatymo projektui, atsižvelgiant į Teisės departamento pateiktas pastabas ir komiteto pasiūlymus, kuriems komitetas pritarė, bei komiteto išvadoms. Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Diskutuoti niekas neužsirašė. Pasiūlymų nėra. Motyvai. Dėl motyvų Seimo nariai neužsirašė. Kolegos, galime pritarti po svarstymo bendru sutarimu? Pritariame. Balsuojame?

Balsavo 99 Seimo nariai: visi balsavo už. Projektui Nr. XIIIIP-3395 pritarta po svarstymo.

10.13 val.

Akcizų įstatymo Nr. IX-569 1, 2, 3, 4 ir 70 straipsnių ir II skyriaus pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3362(2) (svarstymas)

Darbotvarkės 1-3 klausimas – Akcizų įstatymo 1, 2, 3, 4 ir 70 straipsnių ir II skyriaus pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3362. Svarstymas. Pranešėjas taip pat A. Palionis.

A. PALIONIS (*LSDDF*). Ačiū, Seimo Pirmininke. Biudžeto ir finansų komitetas birželio 12 dieną taip pat svarstė minėto Akcizų įstatymo straipsnių pakeitimo įstatymo projektą. Komiteto sprendimas – pritarti komiteto patobulintam įstatymo projektui, atsižvelgiant į Teisės departamento pateiktas pastabas, bei komiteto išvadoms. Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Diskutuoti Seimo nariai neužsirašė. Dėl motyvų taip pat. Ar galime pritarti bendru sutarimu po svarstymo? Galime. Pritariame bendru sutarimu projektui Nr. XIIIIP-3362.

10.14 val.

Buhalterinės apskaitos įstatymo Nr. IX-574 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3488(2) (svarstymas)

Darbotvarkės 1-4 klausimas – Buhalterinės apskaitos įstatymo 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3488. Svarstymas. Pranešėjas – N. Puteikis, Audito komitetas. N. Puteikis. Kviečiu N. Puteikį dėl Buhalterinės apskaitos įstatymo 6 straipsnio pakeitimo projekto.

N. PUTEIKIS (*MSNG*). Audito komitetas, kaip pagrindinis komitetas, svarstė įstatymo projektą Nr. XIIIIP-3488. Seimo kanceliarijos Teisės departamentas pastabų neturėjo, pasiūlymų nebuvo gauta, todėl komitetas priėmė sprendimą bendru sutarimu pritarti iniciatorių pateiktam Buhalterinės apskaitos įstatymo 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui ir komiteto išvadai.

PIRMININKAS. Dėkoju. Diskutuoti Seimo nariai neužsirašė. Motyvų reikšti taip pat Seimo nariai neužsirašė. Kolegos, galime pritarti po svarstymo bendru sutarimu? Galime. Pritarta projektui Nr. XIIIIP-3488.

10.16 val.

Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo Nr. IX-1253 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1465(3)VK (svarstymas)

Darbotvarkės 1-5 klausimas – Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo Nr. IX-1253 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1465(3)VK. Svarstymas. Pranešėja I. Šimonytė Audito komiteto išvadą paskelbs.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Gerbiamasis Seimo Pirmininke, gerbiami kolegos, Audito komitetas, kaip pagrindinis komitetas, svarstė šį Vyriausybės pateiktą įstatymo projektą ir bendru sutarimu pritarė patobulintam projektui (trečias variantas) ir komiteto išvadoms. Buvo gauta Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabų. Beveik į visas buvo atsižvelgta. Buvo gauta papildomo komiteto pastebėjimų, į dalį jų komitetas taip pat atsižvelgė. Buvo gauta Specialiųjų tyrimų tarnybos, Valstybės kontrolės, Valstybės ir savivaldybių vidaus auditorių asociacijos, Vidaus auditorių asociacijos ir piliečių pasiūlymų ir pastabų. Komitetas juos visus įvertino ir patobulino projektą. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvadą paskelbs Seimo narys Z. Streikus. Duosime projektą.

Z. STREIKUS (*LVŽSF*). Gerbiami kolegos, Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvada. Sprendimas: siūlyti pagrindiniam komitetui įstatymo projektą Nr. XIIIIP-1465(2) tobulinti, atsižvelgiant į Seimo kanceliarijos Teisės departamento, Valstybės kontrolės ir Specialiųjų tyrimų tarnybos pateiktas pastabas ir pasiūlymus, kuriems pritarė Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, ir Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto pasiūlymus.

Balsuota: už – 4, prieš – 3, susilaikė 1. Pritarta, nes lėmė komiteto pirmininkės balsas.

PIRMININKAS. Dėkoju. Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. A, jau paskelbta. Diskutuoti Seimo nariai neužsirašė. Dėl motyvų taip pat. Balsuojame po svarstymo dėl projekto Nr. XIIIIP-1465.

Balsavo 77 Seimo nariai: už – 76, prieš nebuvo, susilaikė 1 Seimo narys. Po svarstymo projektui pritarta.

10.19 val.

Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo Nr. XI-1807 2 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3478(2) (svarstymas)

Darbotvarkės 1-6 klausimas – Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 2 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3478(2). Svarstymas. Pranešėja – Ekonomikos komiteto išvadą paskelbs Seimo narė R. Miliūtė. Kviečiu.

R. MILIŪTĖ (LVŽSF). Dėkoju, gerbiamas Pirmininke. Labas rytas, gerbiami kolegos. Ekonomikos komitetas, kaip pagrindinis komitetas, svarstė minėtą įstatymo projektą ir bendru sutarimu pritarė komiteto patobulintam įstatymo projektui, sujungtam su įstatymo projektu Nr. XIIIIP-3479, ir komiteto išvadoms. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. Diskutuoti Seimo nariai neužsirašė. Dėl motyvų taip pat nėra. Balsuojame po svarstymo dėl projekto Nr. XIIIIP-3478(2).

Balsavo 90 Seimo narių, visi balsavo vienbalsiai už. Po svarstymo projektui Nr. XIIIIP-3478(2) pritarta.

10.21 val.

Seimo rezoliucijos „Dėl Lietuvos ir Lenkijos unijos 450-mečio“ projektas Nr. XIIIIP-3577 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Darbotvarkės 1-7 klausimas – Seimo rezoliucijos „Dėl Lietuvos ir Lenkijos unijos 450-mečio“ projektas Nr. XIIIIP-3577. Gerbiami kolegos, yra gautas Lenkijos Seimo Maršalkos sveikinimas. Prašau. (*Posėdžių salės ekrane transliuojamas Lenkijos Respublikos Seimo Pirmininko M. Kuchcinskio sveikinimas, plojimai*) Kviečiu A. Gumuliauską pristatyti rezoliuciją.

A. GUMULIAUSKAS (LVŽSF). Ačiū. Norėčiau jums pristatyti rezoliucijos „Dėl Lietuvos ir Lenkijos unijos 450-mečio“ projektą. Turiu pasakyti, kad jis buvo parašytas bendromis pastangomis tiek su Lietuvos, tiek su Lenkijos puse. Manau, kad pirmą kartą moderniais laikais mūsų redakcinės grupės pagaliau suderino bendrą tekstą, kuris atitinka tiek Lenkijos, tiek Lietuvos istoriografijos postulatus.

Taigi šiuo atveju, aš manau, pirmas atvejis moderniais laikais, kai mes iš tikrųjų vieningai pažiūrėjome į vieną tikrai svarbiausių istorijos faktų tiek mūsų istorijoje, tiek Lenkijos istorijoje.

PIRMININKAS. Dėkoju. Jūsų paklausti nori Seimo narys Ž. Pavilionis.

Ž. PAVILIONIS (TS-LKDF). Iš tikrųjų sveikinu šią rezoliuciją. Visi čia ir minėsime, ir susitiksime su Lenkijos delegacija, tačiau pirmas klausimas susitikus visą laiką bus apie asmenvardžių rašybą. Norėjau paklausti Seimo Pirmininko, kada darbotvarkėje šį klausimą turėsime?

A. GUMULIAUSKAS (LVŽSF). Čia Seimo Pirmininkui turbūt? Aš nežinau. Nesu nei valdybos narys, nei tai, kad... Manau, kad ne nuo manęs čia priklauso, kada jis pateks, bet jis yra. Tiktai aš norėčiau pasakyti štai ką, kad tos trys raidės Lenkijos pusę ne visai tenkina. Juos tenkina W, o kitos raidės netenkina. Aš manau, kad nuvykę kartu, jūs irgi vyksite su mumis turbūt į Liubliną, dar padiskutuosime šituo klausimu, ką daryti, kaip išeiti iš tos padėties.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys A. Ažubalis.

A. AŽUBALIS (TS-LKDF). Pirmiausia reaguodamas tikriausiai čia apie pavardes, tai noriu pasakyti: tiek, kiek seku Lenkijos politinį gyvenimą, tai, skirtingai negu ankstesnė D. Tusko Vyriausybė, ši Vyriausybė nekelia šito klausimo kaip pirmaeilio uždavinio, o kalba apie strateginius, geopolitinius bendradarbiavimo rėmus. Tai vienas dalykas.

Mano klausimas būtų gerbiavam A. Gumuliauskui. Ar tokia pat rezoliucija (jūs minėjote, kad rengta kartu su lenkais) bus priimta ir Lenkijos Seime?

A. GUMULIAUSKAS (LVŽSF). Jau priimta.

A. AŽUBALIS (TS-LKDF). Ai, jau priimta? Ačiū.

A. GUMULIAUSKAS (LVŽSF). Birželio 14 dieną priėmė Lenkijos Senatas ir Lenkijos Seimas. Taigi pirmas kartas istorijoje, kai mes galime kartu su Lenkijos Seimu priimti vienodą deklaraciją vienodu tekstu. Iš tikrųjų, aš manau, tai didelis mūsų tarpusavio santykių pasiekimas.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys L. Kasčiūnas.

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, aš irgi reaguodamas į asmenvardžių klausimą tiesiog priminsiu. Kai jau bandysime kažką spręsti, tai prisiminkime, kad yra du projektai. Yra, pavadinkim, tas liberalusis ir yra tas latviškasis variantas įrašo kitame puslapyje. Nereikėtų ir jo pamiršti kaip galimo sprendimo varianto.

O gerbiamo teikėjo aš paklausiu taip. Iš tikrųjų galima kalbėti, kad pastaruosius dvejus metus yra pakankamai neblogo santykių su Lenkija dinamika. Paradoksalu ta prasme, kad daug kas kalbėjote, kad ta konservatyvi politinė valdžia, kuri yra Lenkijoje, bus dar agresyvesnė mūsų atžvilgiu, o taip neatsitiko. Kaip tik mūsų darbotvarkė užsipildė konkrečiais strateginiais projektais.

Tik aš galvočiau, labai gerai, kai yra rezoliucijos. Viskas yra gerai, bet reikėtų turbūt pildyti ir tam tikrais praktiniais dalykais, kad ta mūsų strateginė partnerystė būtų pakelta į tą aukštesnį lygmenį. Yra daug klausimų. Ir NATO lygmeniu, ir JAV karinio buvimo Lenkijoje su operaciniu veikimu galbūt Baltijos šalių atžvilgiu, Europos Sąjungos lygmeniu. Kaip jūs manote, ką mes galėtume dar Seime nuveikti šituo klausimu kurdami tokių veiksmų planą, kuris mūsų santykius dar labiau pakeltų į aukštesnį lygmenį? Ačiū.

A. GUMULIAUSKAS (*LVŽSF*). Matote, jūs žinote, kam aš vadovauju, priklausote tai pačiai komisijai. Aš manau, kad mūsų kažkokių esminių nesutarimų šaknys bent iki tol visą laiką buvo praeityje, todėl mūsų komisijos užduotis yra ta, kad vis dėlto mes surastume konsensuą vertindami mūsų praeities dalykus. Aš turiu pasakyti, kad tai sėkmingai vyksta.

O strateginiai dalykai, kurie būtų perkelti į šitą, į dabartinius laikus, aš manau, kad tai yra daugiau Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto reikalai, jam jūs ir priklausote. Mes padarysime taip, kad būtų tvirtas istorinis pagrindas, o jūs jau turite strateguoti.

PIRMININKAS. Ačiū. Atsakėte į visus klausimus. Ačiū pranešėjui A. Gumuliauskui.

J. Narkevičius. Prašau. Dėl vedimo tvarkos.

J. NARKEVIČ (*LLRA-KŠSF*). Labai ačiū. Iš tiesų norėčiau reaguoti, replikuoti, kadangi nenorėčiau, kad čia, Seime, nuskambėtų dezinformacija ir jinai liktų be atsako. Tie kolegų keliami klausimai dėl neva Pavardžių ir vardų rašymo įstatymo projektų, ryšium su lenkų keliamais klausimais dėl asmenvardžių rašybos, nieko bendro neturi, nes šituose projektuose numatyta galimybė trijų raidžių, kaip ir kolega sakė, iš kurių tik viena galbūt būtų lenkų alfabete, o visos kitos... Aišku, nesusijęs klausimas. Tai labiau liestų Lietuvos piliečius, kurie išteka už užsieniečių ir norėtų pakeisti originalia prasme...

Taigi, dar kartą norėčiau patikslinti, kad šitie minėti projektai neturi nieko bendro su pavardžių ir vardų originalia rašyba lenkų kalba. Jeigu mes norime apie tai kalbėti, tai tada reikėtų kalbėti apie naują projektą, kuris leistų vartoti visą rašybą taip, kaip skamba, bet šito kol kas nėra. Ačiū. Bet tie projektai su tuo nesusiję.

PIRMININKAS. Diskutuoti Seimo nariai neužsirašė. Čia lyg ir išgirdome dalį diskusijos. Dėl motyvų dėl viso taip pat niekas neužsirašė. Priėmimas. Balsuojame.

Šios rezoliucijos priėmimas

Balsavo 94 Seimo nariai. Vienbalsiai visi balsavo už. Seimo rezoliucija „Dėl Lietuvos ir Lenkijos unijos 450-mečio“ priimta. (*Gongas*)

10.32 val.

Seimo rezoliucijos „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos perkėlimo į Kauną“ projektas Nr. XIIIIP-3515 (pateikimo tęsinys, svarstymas ir priėmimas)

Darbotvarkės 1-8 klausimas – Seimo rezoliucijos „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos perkėlimo į Kauną“ projektas Nr. XIIIIP-3515. Pranešėjas – E. Gentvilas. Prašau.

E. GENTVILAS (*LSF*). Sveiki, mieli kolegos. Žemės ūkio ministerijos perkėlimas į Kauną prasiėjo. Pavadinta gudriai – veidrodinės ministerijos kūrimas. Mano manymu, nelabai atsižvelgiama net į tą nelabai pavykusią patirtį perkeliančią Žuvininkystės tarnybą prie Žemės ūkio ministerijos. Jos perkėlimas iš Vilniaus į Klaipėdą įvyko, tačiau esminių pokyčių net ir toje srityje neįvyko.

Mes, liberalai, visada pasisakydavome už ministerijoms pavaldžių tarnybų dekoncentravimą, decentralizavimą perkeliant pavaldžias institucijas galbūt į kitus regionus. Kalbant apie regioninę politiką, tai Žemės ūkio ministerijos srityje galėtų būti iki pabaigos sutvarkyti Žuvininkystės tarnybos perkėlimo klausimai. Dar yra ir Nacionalinė žemės tarnyba, ir Nacionalinė mokėjimo agentūra. Ypač apmaudu, kad Nacionalinės žemės tarnybos funkcijos neperduodamos savivaldybėms. Tai būtų realus savivaldos stiprinimas, realus regioninės politikos įgyvendinimas, o dabar gi imtasi perkelti visą ministeriją. Vadinama, kad tai yra regionų stiprinimas, bet, gerbiameji, visi sutikime, kad jeigu Kauno miestas, Kauno didmiestis yra vadintinas kokiu nors nusikurdusiu regionu ir regioninės politikos įgyvendinimo būdas čia yra siūlomas, tai, atrodo, tuo niekas negali patikėti.

Atkreipiame dėmesį, rezoliucijos autoriai, noriu pabrėžti, kad rezoliucijos autoriai yra visų Seimo frakcijų ir Mišrios grupės atstovai. Buvo ir valstiečių atstovas A. Stančikas, kuris, tiesa, po to atsiėmė parašą. Taigi, dabar visų Seimo frakcijų, išskyrus Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakciją, atstovai yra rezoliucijos autoriai.

Noriu atkreipti dėmesį, kad mes niekaip nerandame kokio nors teisinio pagrindo, kuriuo remiantis būtų vykdomas šitas ministerijos perkėlimas. Atsakymas paprastai yra toks – yra politinis sprendimas. Gerai, galima pripažinti, kad politinis sprendimas, politinė valia įgyvendinti programą yra gerbtinas dalykas. Bet pažiūrėkime, kas čia vyksta? Kokia yra programa? Vyriausybės programoje yra nurodytas siekis visas ministerijas perkelti į vieną pastatą. Ir Žemės ūkio ministerijos perkėlimas į Kauną nėra minimas. Taigi mes susiduriame su viena politine valia šitos Vyriausybės ar šitos valdančiosios daugumos visas ministerijas perkelti į vieną pastatą, suprask, Vilniuje, o greta to yra daromas kažkoks eksperimentas, perkeliant Žemės ūkio ministeriją ar jos dalį į Kauną. Nesutampa pačios Vyriausybės politinės valios ar politinės daugumos politinės valios pareiškimai.

Noriu priminti, kad šitas Seimas 2017 m. balandžio 27 d. balsavo, ar pritarti Vyriausybės įstatymo straipsnio pakeitimui, numatančiam Žemės ūkio ministerijos perkėlimą į Kauną. Ir štai šitas Seimas 2017 m. balandžio 27 d. nepritarė ministerijos perkėlimui į Kauną. Tada ta politinė valia prieštarauja Seimo pareiškta valiai.

Gerbiameji, politinė valia yra pakibusi tarp kitų politinių deklaracijų, kurias yra pareiškusi valdančioji dauguma, ir netgi prieštarauja Seimo priimtam sprendimui. Parodykite teisinį pagrindą, kuriuo vykdomas šitas ministerijos perkėlimas. Atvirkščiai, matome prieštarą politinę valią ir prieštaravimą Seimo sprendimui.

Suprantame, kad dėl šio perkėlimo kyla labai daug sunkumų, yra sakoma, kad tai kainuos tik 1 mln. 200 tūkst. eurų ir kad tai atsipirks per penketą ar ketvertą metų vien dėl to, kad Kaune nekilnojamojo turto nuomos kainos yra mažesnės. Mano manymu, ne pastatas yra ministerija. Mano manymu, ministerija yra specialistai, turintys ilgametę patirtį šioje ministerijoje. Galima kritikuoti šios ministerijos darbuotojus kaip ir daugelį kitų valstybės institucijų darbuotojų, kad nepakankamai daroma, nepakankamai greitai. Bet pažiūrėkite, ar jūs turite tikėjimą, kad Kaune, surinkus naują komandą, pagerės šie darbai, kurių tempais ar kokybe dabar nelabai esame patenkinti. Mano įsitikinimu, čia yra didžiausia rizika, kad, kaip matyti iš Žemės ūkio ministerijos profsąjungos darbuotojų nuolatinių laiškų, daugybė žmonių, kvalifikuotų specialistų, neplanuoja persikelti į Kauną arba važinėti į Kauną ir atliktas tas funkcijas, kurias dabar atlieka Vilniuje.

Mes esame didesnės rizikos zonoje, giliname šią riziką, kad daugybės darbų, tarp jų ir europinių lėšų panaudojimo, efektyvaus panaudojimo, veiklos gali būti neužtikrintos. Žemės ūkio ministerija yra viena didžiausių ministerijų, kalbant apie europinių lėšų naudojimą. Čia ir tiesioginės išmokos žemdirbiams, ir kaimo bendruomenėms, ir daugybė kitų lėšų. Mes žinome, Europa labai aktyviai remia kaimą ir žemės ūkio veiklą. Ir štai čia mes sukeliame patį didžiausią pavojų. Todėl rezoliucijos autoriai, matydami šiuos dalykus, prisimena net labai seną istoriją, kad 1923 metais iš Kauno – iš laikinosios sostinės – Žemės ūkio ministerija buvo perkelta į Dotnuvą. Dotnuva, Akademija, ir dabar miestelis yra, tuo metu buvo žemės ūkio mokslo centras, ir buvo tikimasi, kad Kauno valdininkija važinėjo į Dotnuvą. Po nepilnų metų projektas nutrauktas, specialistai grąžinti į Kauną ir tada laikinojoje sostinėje veikė Žemės ūkio ministerija kaip ir visos kitos Lietuvos Respublikos ministerijos.

Mano manymu, yra lipama ant grėblio, su kurio kotu jau esame gavę ne vieną smūgį į kaktą. Todėl rezoliucijos autoriai siūlo priimti šią rezoliuciją ir ragina Lietuvos Respublikos Vyriausybę nedelsiant nutraukti Žemės ūkio ministerijos perkėlimo į Kauną veiksmus. Ačiū.

PIRMININKAS. Jūsų paklausti nori daug Seimo narių. Klausimams ir atsakymams skiriama 10 minučių. Pirmasis klausia M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiamas Pirmininke. Gerbiamas pranešėjau, iš tiesų sutinku su išsakytomis mintimis, jog praktiniu požiūriu tai nepasiteisinęs projektas, kainuojantis papildomas mokesčių mokėtojų lėšas ir mažinantis teikiamų paslaugų kokybę, nes sunku pritraukti ir motyvuoti specialistus. Vis labiau atrodo, kad tai yra politinis projektas. Ir norėčiau paklausti. Ar nemanytumėte, kad šis projektas yra savotiškas politinis kyšis V. Matijošaičiui už paramą S. Skverneliui Prezidento rinkimuose, kur, kaip matome, yra švaistomos mokesčių mokėtojų lėšos?

E. GENTVILAS (*LSF*). Noriu pabrėžti, nėra, kaip jūs abejodamas sakote, politinis projektas. Yra tiesiogiai pasakoma, tai yra politinis sprendimas, iš esmės nesiremiam jokiais teisiniais arba įstatyminiais argumentais.

Dabar dėl to (kabutėse rašykime) „politinio kyšio“ Kaunui. Esu girdėjęs tokių samprotavimų, tačiau tikrai per mažai turiu supratimo, kaip vyksta reikalai Kaune arba kaip vyksta reikalai tarp valdančiųjų, pirmiausia valstiečių, R. Karbauskio ir pono V. Matijošaičio. Žvelgiant į visą politinį lauką, kas čia vyko, galima spėti, kad tai yra tam tikras atsidėkojimas arba sutartas reikalas su Kauno miesto vadovu. Nesakau, kad tai neteisėta, bet jeigu yra tokia versija, man atrodo, kad ji yra ganėtinai realistiška.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys E. Pupinis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamas pranešėjau, jūs jau minėjote apie tai, kad ir Nacionalinė mokėjimo agentūra gali būti perkelta, tačiau tai turbūt nelabai ir įmanoma, nes ji turėtų būti sertifikuota. Iš tikrųjų ten specialistų tam tikra kvalifikacija turi būti dar aukštesnė, nes yra dirbama su Europos Sąjungos struktūriniais fondais. Ar nemanote, kad vis dėlto, jei ir bus kas nors daroma, tai viskas baigsis Žemės ūkio ministerijos perkėlimu į tam tikrus pastatus, kurie, ko gero, yra statomi Kaune? O toliau prasidės chaosas, kadangi dalis institucijų taip ir pasiliks, nes tam nėra finansinių resursų. Ir tada bus dar didesnė problema, galvosime, kaip kuo greičiau kitoje kadencijoje perkelti atgal iš Kauno, nes iš tikrųjų tas projektas bus sužlugęs ir problemiškas.

E. GENTVILAS (*LSF*). Gerbiamas kolega, aš nesu fanas perkelti Nacionalinę mokėjimo agentūrą. Atvirkščiai, aš pasisakiau net labiau už Nacionalinės žemės tarnybos padalinių perkėlimą į regionus taip pat paminėdamas ir Nacionalinę mokėjimo agentūrą kaip pavaldžią įstaigą. Bet štai yra įdomus dalykas. Europos politikoje yra reikalavimas turėti sertifikuotą Nacionalinę mokėjimo agentūrą, kuri skaidriai, aiškiai skirstytų europines lėšas. Tai ten gerai. Europa reikalauja, turime sertifikatą. O štai, pavyzdžiui, savo ministerijai mes kokių nors kokybės kriterijų nekeliamo. Atsirasi vidaus auditas, atsirasi kokios nors Vyriausybei pavaldžių teisininkų išvados, kad čia viskas gerai, kokybė nenukentės. Nėra sertifikuojama ministerijos darbo kokybė. Tada ką nori, tą darome. Čia, mano manymu, ir yra didysis neapibrėžtumas, kad visada atsirasi reikalingų ekspertų reikalingos išvados, jie sakys ir padės parašą – darbo kokybė nenukentės. Mano manymu, tai yra labai paviršutiniški požiūriai. Tiesą sakant, dar nė vieno tokio nėra, bet jeigu iškiltų koks reikalavimas, reikalautume, tai atsirastų entuziastų, kurie dėtų parašus ir pasakytų: viskas čia bus gerai. Kol kas taip ir yra sakoma: viskas čia bus gerai. Pažiūrėsime. Man atrodo, negalime taip rizikuoti.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys A. Salamakinas.

A. SALAMAKINAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiamas Seimo Pirmininke. Gerbiamas pranešėjau, Seimo Kaimo reikalų komitete mes bandėme maždaug valandą laiko aiškintis, koks čia daiktas ir kas čia bus. Atsakymus gavome panašius į tai, ką jūs labai gerai pristatėte savo pristatyme. Niekas nieko nežino. Į klausimą, kaip žmonės vyks į Vilnių, buvo paaiškinta – dirbsime traukinyje. Po to apmokėsime... įtrauksime į darbo laiką tas 4 valandas, nereiks dirbti.

Trečias. Nereiks visai į darbą eiti, dirbsime namie. Vadinasi, Vilniuje sėdėdamas namie dirbsi tarsi Kaune. Atsakymo grynai negavome. Bet ne čia esmė. Juk čia yra sutarimas tarp vyrų, kurie laikosi žodžio.

Bet buvo dar vienas pažadas duotas, kad ir Aplinkos ministerija keliaus į Kauną. Ar nereikėtų į rezoliuciją įtraukti... ir kad baigtų kvailioti. Jeigu šią *atmušime* ministeriją, tada ims kelti Aplinkos ministeriją, ir vėl turėsime problemų.

PIRMININKAS. Laikas!

E. GENTVILAS (LSF). Aš neturiu tokio tikslo. Ir rezoliucijos autoriai, tarp kurių esate ir jūs, lyg irgi neturi tikslo prevenciškai užkirsti bet kokią galimą pakeitimą. Gali būti, kad atsiras kur nors labai racionalių argumentų, labai racionalių, bet, mano manymu, šita situacija dėl Žemės ūkio ministerijos parodė, kad nebuvo vadinamosios kaštų naudos analizės. Nekilnojamojo turto nuomos kainos dar nėra kaštų naudos analizė, aš ką noriu pasakyti, nes iniciatoriai sako – yra atlikta kaštų naudos analizė. Baikite, nejuokaukite. Tai štai prevencine veikla aš nenorėčiau užsiimti, bet matome, kaip vyksta, kas vyksta, ir reaguojame į tai.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys A. Navickas.

A. NAVICKAS (TS-LKDF). Gerbiamasis pranešėjau, o gal galima į tai žiūrėti kaip į eksperimentą, ar mes galime išgyventi ir be Žemės ūkio ministerijos? Aš suprantu, kai metus ministerijos svarbiausias klausimas yra atrasti sau vietą, tai galima galvoti, tai gerai, galbūt mums tos ministerijos iš viso tada nereikia.

E. GENTVILAS (LSF). Na, gerai, bandau gana rimtai atsakyti kartu susiedamas ir su pono A. Salamakino klausime nuskambėjusiu paaiškinimu, kad sakoma, kad ministerijos darbuotojai galėtų dirbti distanciniu būdu iš namų, ir tai yra modernus veikimo būdas. Tai kokio velnio nedirbti Kaune, jeigu galima dirbti namuose, tai kam tada kelti ministeriją, jeigu galime pereiti prie tokių modernesnių veikimo būdų? Aš suprantu, kad tikrai ne visi specialistai galės dirbti nuotoliniu būdu namuose ar iš kavinės, bet tada nereikia ministerijos perkelti. Vadinasi, vėl prieštaringi argumentai.

O atsakant visiškai rimtai į jūsų klausimą, kol yra tokia europinė žemės ūkio ir kaimo paramos politika, mes be Žemės ūkio ministerijos tikrai negalime išsiversti. Ji yra reikalinga ir labai svarbi institucija.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys K. Starkevičius.

K. STARKEVIČIUS (TS-LKDF). Gerbiamasis pranešėjau, objektyvumo dėlei reikia pasakyti, kad ir mūsų Vyriausybės programoje 2008 metais, kai buvome kartu, buvo numatytas ministerijos perkėlimas į Kauną ir atskirų padalinių, kaip žuvininkystės, į Klaipėdą, tačiau dėl krizės ir dėl analizės metu padarytų šio perkėlimo veiksmo efektyvumo išvadų mes to atsisakėme. Ar jums neatrodo, kad reikėtų palaikyti, jeigu reorganizuojami padaliniai, kuriasi nauji, kad jie galėtų atsirasti regionuose? Tada nebūtų tokių skausmingų perkėlimo veiksmų, kaip dabar motyvuojama, ir ryšių nutraukimo su Vyriausybe, Seimu, galbūt atitolinimo, kad tie padaliniai galėtų veikti puikiai ir regionuose, kad ir Kėdainiuose, Dotnuvoje ar Klaipėdoje, ar tame pačiame Kaune?

E. GENTVILAS (LSF). Ačiū. Dėl objektyvumo aš pasakysiu, kad ir aš pats iš principo prieš 20 metų ar daugiau esu skaitęs visokias viešas paskaitas apie decentralizavimą ir dekoncentravimą. Man A. Kupčinskas yra sakęs, kad jis kažkada yra buvęs mano panašioje paskaitoje. Taip, tai yra teoriškai didelis instrumentas regionams atgaivinti, regionų politinei svarbai padidinti, bet tam turi būti pasiruošta ir turi būti užtikrinta, kad bus paruoštų specialistų. Dabar, atleiskite, įsivaizdavimas, kad važinės traukiniu ir dirbs traukinyje, padirbs Kaune tris valandas, atsigers kavos, vėl sės į traukinį ir vėl dirbs pakeliui namo, tai man neatrodo rimta. Tai atrodo imitacija, kuri kompromituoja patį nuostabų, labai gerą regionų politikos instrumentą, tai yra valstybės valdymo institucijų dekoncentravimą ir decentralizavimą. Tai yra galima daryti, bet, atleiskite, ne taip atgrubusiais nagais, kaip daroma dabar.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys A. Mazuronis.

A. MAZURONIS (MSNG). Labai dėkui. Gerbiamasis pranešėjau, iš tiesų gera rezoliucija, bet mano klausimas būtų šiek tiek platesnis. Ar nemanote, kad rezoliucija galbūt galėtų būti šiek tiek platesnė, turint omenyje, kad jūs minėjote ir Žuvininkystės tarnybos perkėlimą, ir šiuo metu vyksta daug kitų perkėlimų? Sakykime, Generalinės miškų urėdijos perkėlimas atrodo pakankamai komiškai, kai vienas ministras sako, kad į Panevėžio rajoną perkels, kada ateina kitas ministras, be visiškai jokių argumentų staiga kelia į Kazlų Rūdą. Po kiek laiko, dabar po koalicinių dėlionių,

galbūt bus trečias ministras, kuris galbūt bus nuo Kuršėnų ar nuo Skuodo ir pradės Generalinę miškų urėdiją kelti ten, nesant jokių argumentų.

Ar nemanote, kad turėtų būti įstatymu užkirstas kelias tokiems politinių tikslų įgyvendinimams, sakykim, kad ir per privalomą nepriklausomą kaštų naudos analizę, ką jūs jau minėjote šiek tiek iš dalies? Ar nemanote, kad toks dalykas galėtų būti ir turėtų būti įtvirtintas įstatyme ir, esant nepalankioms tokio vertinimo išvadoms, tolimesnis tokių sprendimų priėmimas turėtų būti arba neįmanomas, arba gana komplikuoatas...

PIRMININKAS. Laikas!

A. MAZURONIS (MSNG). ...ir pasvertas?

E. GENTVILAS (LSF). Žinote, gerbiamas Andriau, visiškai sutinku. Taip, tai turbūt netilptų į šios rezoliucijos rėmus, tačiau kad įstatymiškai būtų apibrėžtas būtinumas atlikti kaštų naudos analizę, laikytis tų išvadų, kurias gauname per tokią analizę, nepriklausomų ekspertinių išvadų būtinumas galėtų būti apskritai įtvirtintas kokiame nors įstatyme, kalbant ne tik apie institucijų perkėlimą, bet ir apie daugelio įstatymų svarstymą. Tie dalykai yra labai svarbūs. Kol šito nėra, galima tokia, kaip muzikai pasakytų, kakofonija, kas ką nori, tas tą daro, tas tą groja, ir sunku suprasti, kokie yra tikrieji tikslai. Kalbėjimas, kad tai yra regioninė politika, atleiskite, atrodo, neįtikina nė vieno čia sėdinčio, net ir kauniečių, kurie, natūralu, džiaugtųsi, kad viena iš svarbių ministerijų atsидurtų Kaune. Bet tai nėra regioninė politika. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju pranešėjui ir klausiusiems.

O dabar kalbės Seimo narys P. Urbšys. Kviečiu diskutuoti. Užsirašė keturi Seimo nariai. 20 minučių turėtų užtekti.

P. URBŠYS (MSNG). Gerbiami Seimo nariai, visi mes girdime, kaip labai garsiai kalbama apie tai, kad Žemės ūkio ministerijos perkėlimas į Kauną yra susijęs su regioninės politikos įgyvendinimu. Iš tikro regioninė politika yra labai svarbi Lietuvai ir vykdyti ją galima arba sistemškai, arba vykdant tokias parodomąsias akcijas.

Jeigu kalbėtume apie tai, kad Žemės ūkio ministerija iš esmės pakeis regioninę politiką, manau, iš sėdinčių čia, salėje, nė vienas, kuris yra už ar prieš tą rezoliuciją, tuo negalėtų patikėti. Dabartinės Vidaus reikalų ministerijos dėka Regionų plėtros strategija tiek išbalinta Baltojoje knygoje, kad, praėjus daugiau nei dvejiems metams po ultimatyvių Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto reikalavimų, galų gale VRM pradėjo derinti su žinybomis Regioninės plėtros įstatymo projektą.

Jeį prisimintume garsiąją Baltąją knygą, joje Vilnius, Kaunas, Klaipėda įvardijami kaip miestai, formuojantys europinės svarbos miestų funkcinius regionus, kuriuose sutelkiamos aukščiausio lygmens paslaugos ir specializuota infrastruktūra. Šiauliai, Panevėžys įvardijami kaip tarpinio dydžio centrai, formuojantys nacionalinės svarbos miestų funkcinius regionus. Alytus, Marijampolė, Tauragė, Telšiai, Utena Baltojoje knygoje apibrėžiami kaip regioniniai centrai.

Taigi pagal formuojamą regionų vystymo strategiją Lietuva turi tapti trijų europinės svarbos miestų šalimi, o visi kiti regionai pasmerkti būti anapus tos ribos. Tai yra centrai, kurie nebūtinai gali atitikti Europos pragyvenimo lygį, Europos socialinės gerovės lygį.

Vadovaudamasis šia logika supranti, kodėl, jei kokia nors vadovaujanti institucija pajudina ma iš Vilniaus, jinai būtinai turi būti arba Kaune, arba Klaipėdoje. Bet jei, pavyzdžiui, Generalinę urėdiją planuojama perkelti į Panevėžio rajoną, tai jau nesiejama su regioninės politikos įgyvendinimu. Todėl optimizuojama valstybinių institucijų struktūra beveik visada yra susijusi su paslaugos teikimu ir mes sprendžiame, ar šitos ministerijos perkėlimas iš tikrųjų decentralizuoja paslaugos teikimą, ar centralizuoja? Mano galva, tai daugiau susiję su politine ambicija, kuri nieko bendra neturi su strateginiu požiūriu į regioninę politiką. Pats pastato perkėlimas ir ten dirbančių žmonių perkėlimas iš esmės nepakeičia situacijos, susijusios su regionine politika. Jeigu mes norime sukurti regimybę apie tai, kad ta regioninė politika vyksta, ir jeigu valdantieji jau iš tikrųjų kelia vėliavą ir pasako taip, mes iš esmės negalėsime pajudinti regioninės politikos plėtros, nors tai buvo žadėta ir tai buvo vienas iš pagrindinių rinkiminės kampanijos pažadų, be abejo, telieka perkelti ministeriją kur nors į kitą miestą. Gal reikėtų džiaugtis, nes kadaise (mes istorijas prisimename) N. Chruščiovas buvo nutaręs visą Sovietų Sąjungą apsodinti kukurūzais, šį kartą to nebus, tik tai bus apsiribota vienos žinybos perkėlimu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Kviečiu diskutuoti Seimo narį E. Pupinį.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, turbūt šią reformą arba perkėlimą galima vėlgi priskirti prie tam tikro eksperimento. Eksperimentų šiame Seime ir šioje Vyriausybėje turėjome tikrai nemažai, dar dabar kai kuriais eksperimentais negalime atsikratyti. Kadangi esu Švietimo ir mokslo komiteto narys, tai vienas iš eksperimentų – pakankinti vaikus karštosiose mokyklose, ir dabar nežinome, ką su tuo eksperimentu daryti. Taip pat turėjome vieną eksperimentą su miškais, įvairiai buvo kalbama. Galbūt tai yra kova su korupcija, iš tikrųjų kai kas tuo ir patikėjo, bet kai pamatėme, dabar tas eksperimentas kaip karšta bulvė mūsų rankose, nežinome, ką daryti, nes visa tai išvirto į interesų grupių, kurios kovoja dėl pigesnės medienos ir kaip padaryti, kaip sutvarkyti savo reikaliukus pasidarant pirkimus gana aiškius, pagal sąrašus, karą. Ko gero, Žemės ūkio ministerija taip pat yra vienas iš tokių sandorių, kur galbūt kai kam rūpi būti geriems Kauno valdžiai, kadangi kauniečių čia nemažai išrinkta iš valstiečių, perkelti pastatus, žmones palikti čia, o iš tikrųjų turbūt pagrindinis interesas yra, kaip išnaudoti kokius nors pastatus, nes daug kalbų yra, kad pastatai statomi, ir jie turėtų būti nuomojami Kaune.

Tai gal laikime tuos eksperimentus ir tuos sandorius, o pamastykime iki tol, kol nieko nepadarysime, iš esmės. Na, galbūt ten veidrodinė kokia nors ministerija veikia, bet tokių absurdu, kai dalis ministerijos darbuotojų galės dirbti važiuodami traukiniuose, bus įskaitoma į darbo laiką, galbūt tada pagal atitinkamus įstatymus turėsime pertvarkyti ir kitų ministerijų darbą, nes per Vilnių nuvažiuoti į darbą irgi sugaišti kažkur apie valandą, kas važiuoja per kamščius, galbūt ir jiems reikėtų tada kompensuoti tuos netekimus arba leisti dirbti automobiliuose telefonais, dabar juk yra laisvų rankų įranga, ir taip kompensuoti darbo laiką daliai ministerijų.

Be to, yra ir kitų klausimų. Tarkim, pačios ministerijos specialistų dalyvavimas tam tikruose pasitarimuose, pavyzdžiui, Žemės ūkio ministerijos dėl sanitarinių zonų, kur dalyvauja Aplinkos ministerija, Aplinkos apsaugos agentūra, Sveikatos apsaugos ministerija, Visuomeninis sveikatos centras, Nacionalinė žemės tarnyba, kiti padaliniai, tada vėlgi sprendime, kur tie pasitarimai vyks. Gal visi važiuosime į Kauną, visos ministerijos, gal pasamdykime atskirą traukinį, kad visi pareigūnai vienu metu važinėtų ir tenai darytų savo pasitarimus, nes tie pasitarimai gana dažni.

Taip pat yra nemažai kviečiama Žemės ūkio ministerijos, finansų specialistų, ypač prieš biudžetą arba įstatymų pakeitimo metu čia, į Seimą. Manau, kad tokių absurdu leisti negalime, tuo labiau kad Vyriausybė tik kaip ketinimą nurodė savo plane, kad galbūt skaičiuos, ar tai apsimo-ka. Ir dėl kitų, kaip čia ir buvo minėta, rimtų sprendimų jokio Seimo įsikišimo nebuvo. Paprasčiausiai kažkas sumastė ir tą įgyvendino, ko gero, didžiausia kaltė teks ministrui. Jis turės būti atpirkimo ožiu, nes kitų sprendimų nebuvo. Vienas sprendimas, kurį aš prisimenu, čia buvo pasakyta, kad buvo kalbama, kaip dar labiau sutelkti ministeriją sumažinant kaštus, nes ir per patį Vilnių sunku judėti, sunku bendrauti ir spręsti problemą. O išeina atvirkštinis variantas, kad mes iškeliamo ministeriją kitur. Čia galbūt irgi buvo minėtas argumentas – pagelbėti atsiliekančioms regionams. Manau, kauniečius labiausiai tai turėtų užgauti. Negi Kaunas šiuo metu atsiliekančias regionas, kuriam reikėtų kažkokios pagalbos, kaip nesugebančiam pačiam gyventi? Iš tikrųjų Kaunas vystosi, turi laisvąją ekonominę zoną ir tikrai negalėčiau prirašyti prie atsiliekančių regionų. Jeigu pažiūrėsime į kitas struktūras, tai šios Vyriausybės darbo metu ir Seimo kadencijos metu išėjo atvirkštinis variantas. Mes regionuose agentūras mažinome, centralizavome, Vyriausybę mažinome, centralizavome, viską sukėlėme į Vilnių. Tai čia vėl, dar noriu pakartoti, nieko kito, kaip kažkoks grynai politikų suokalbis duoti kažkokį kąsnelį Kaunui ir sukurti kelias darbo vietas, o ne kažkoks apskaičiuotas sprendimas. Toliau reikėtų galvoti, o kas bus su kitomis institucijomis, kurios dirba su žemės ūkiu. Tai yra ir Nacionalinė mokėjimo agentūra, ir Žemės tarnyba, negi vėl mes kilnosime, tuo labiau kad Nacionalinė mokėjimo agentūra yra ypač svarbi.

PIRMININKAS. Laikas.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Jeigu pradėsime jos perkėlimą, tai iš tikrųjų turėsime dar didesnių problemų. Sustokime, kol nevėlu, gerbiami kolegos, ir meskime tas fantazijas į šiukšlių dėžę. Ačiū.

PIRMININKAS. Kviečiu diskutuoti Seimo narį J. Baublį.

J. BAUBLYS (LSF). Gerbiami kolegos, valdžios institucijos turi priimti tik gerai apgalvotus, ekonomiškai naudingus, racionalius ir geresnę kokybę užtikrinančius viešosios politikos sprendimus. Jokių rimtų argumentų, kodėl ministeriją reikia perkelti į Kauną – nėra. Tai tik politinis

sprendimas, kurio neigiamas pasekmes pajus ne tik ministerijos darbuotojai, bet ir žemdirbiai bei kaimo gyventojai. Jau dabar matome, kad situacija Žemės ūkio ministerijoje tampa sudėtinga. Apie 30 % profesionalių, kompetentingų, didelę patirtį atitinkamoje srityje turinčių specialistų jau išėjo iš darbo. O, įvairių apklausų duomenimis, iš viso Žemės ūkio ministeriją ruošiasi palikti apie 80 % darbuotojų. Darbas ministerijoje išderintas, iš esmės nebeliko specialistų, nėra komandos, neužtikrinamas tam tikrų veiklų tęstinumas. Didžiosios dalies darbuotojų Žemės ūkio ministerija neteks artėjant naujam finansiniam laikotarpiui, į kurį daug vilčių deda Lietuvos žemdirbiai, nes tikisi, kad pagaliau bus suvienodintos tiesioginės išmokos.

Nepamirškime, kad įgyvendindama nemenką dalį savo funkcijų Žemės ūkio ministerija veikia ne atskirai, o kartu su kitomis institucijomis: Seimu, Vyriausybe, Nacionaline mokėjimo agentūra, Nacionaline žemės tarnyba ir kitomis institucijomis. Perkėlus ministeriją į Kauną, susiformuos nuolat keliaujanti, neefektyvi, neoperatyvi, atitrūkusi nuo minėtų valdžios institucijų žemės ūkio valdymo sistema. Ministras ministerijoje bus labai retas svečias, kaip ir viceministrai, departamentų direktoriai, skyrių vedėjai. Didesnę laiko dalį jie praleis traukiniuose ir automobiliuose. Nuostoliai dėl kelionėse sugaišto laiko ir nepadarytų darbų bus didžiuliai. Ministerijos perkėlimas prieštarauja ir Vyriausybės deklaruojamam tikslui sukelti visas ministerijas po vienu stogu, todėl kviečiu palaikyti šią rezoliuciją.

PIRMININKAS. Dėkoju. Diskutuoti kviečiu Seimo narį K. Starkevičių.

K. STARKEVIČIUS (TS-LKDF). Laba diena, gerbiami kolegos. Iš tikrųjų ministerijų perkėlimas į regionus, į Kauną nėra naujas dalykas, naujos kalbos ir Lietuvoje, kaip ir kitose šalyse. Skandinavijos šalyse, ypač Suomijoje, tai yra kalbama ir padaroma, ministerijos perkeliamos. Ir Estija tokių veiksmų yra atlikusi – ir Konstitucinį Teismą yra iškėlus iš Talino, ir Švietimo ministeriją į universitetinį miestą Tartu yra perkėlus. Bet skandinaviškai ramiai tai yra padaryta ir rezultatus, mano manymu, galima jausti ne tik nuvykus ir pasikalbėjus su kolegomis jų Seimo nariais, bet nuvykus į tuos regionus, kur tos ministerijos yra perkeltos.

Todėl tuo remdamasi 2008 metais mūsų Vyriausybė taip pat buvo priėmusi sprendimą, tai yra tik Vyriausybės programoje buvo, perkelti ministeriją į Kauną. Mūsų Vyriausybei to padaryti nepavyko. Aš dabar pavardinsiu kai kurias priežastis. Visų pirma ištiko krizė, o ministerijos perkėlimas reikalauja lėšų. Štai ir šiandien ministerijos perkėlimui yra skirtos lėšos, ir tos lėšos ne iš kažkur atsirado kaip papildomos lėšos, bet paimtos iš gamybinių projektų, ministerijos projektų, kuriuos kuruoja, jos turėtų tekti ūkininkams. Dabar, deja, šios lėšos neatiteks.

Bet kai kas ir tais metais buvo padaryta. Pirmiausia kas? Buvo perkeltas lyderio centras, taip pat Žemės kontrolės tarnyba įkurta Kaune. Lyderio centras dirba su kaimo bendruomenėmis. Perkėlus centrą į Žemės ūkio universiteto miestelį, patogiau tapo atvažiuoti, konsultuotis. Galėjo rasti vietą ir specialistai nebūtinai iš Vilniaus, ir iš kitų regionų.

Deja, man nesuprantama. Ko pirmiausia ėmėsi ši Vyriausybė, tai visas tas institucijas, kurios buvo jau sukurtos ir perkeltos, naikinti. Lyderių centras buvo sugrąžintas į Vilnių. Dabar visa ministerija keliama į Kauną. Dar ankstesnės Vyriausybės Žemės kontrolės tarnyba buvo taip pat panaikinta ir sugrąžinta į Vilnių. Čia aš matau prieštaravimų. Ir dabar, ypač rinkiminės kampanijos metu, jauti tokį, kad ministerija bus perkelta. Rinkiminei kampanijai, aš turiu omenyje prezidentinei, pasibaigus jau pradedama kalbėti, galbūt ministerija ir nebus perkeliama. Man tai kelia didelių abejonių, ar tai bus išvis padaryta.

Dar kai paskaitai sąlygas, kur ta ministerija turi įsikurti, tai nurodomas atstumas nuo geležinkelio stoties, tarytum prioritetas būtų vykti geležinkeliu, 3,5 kilometro. Ir kai pasižiūriu, kokios kompanijos ten stato 3,5 kilometro spinduliu pastatus, tada kyla dar didesnių abejonių dėl šios ministerijos perkėlimo geraisiais tikslais. Ir dar, jeigu 3,5 kilometro aplink Kauną, tai yra Kauno centre, kažin ar bus patogų žemdirbiams atvykti, nes Kaune spūstys dabartiniu metu ne ką mažesnės kaip Vilniuje. Taip, aš iš principo už ministerijos perkėlimą, tačiau iš šios Vyriausybės veiksmų dabar nematau, kad tai bus padaryta. Ačiū.

PIRMININKAS. Motyvai. Motyvai dėl viso. M. Majauskas – motyvai už.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, ministerijos perkėlimas yra nepasiteisinęs projektas. Finansiniu požiūriu sprendimas kainuoja daugiau, praktiniu požiūriu darbuotojams bus

tik sunkiau, nes ministerijos dirba su Vyriausybe ir Seimu, o ne priiminėja piliečius, tai daro įvairios agentūros prie ministerijų, kaip žinome. Todėl reikės priverstinai važinėti, švaistyti laiką ir pinigus.

Viešųjų paslaugų požiūriu taip pat geriau nebus, nes pritraukti naujų specialistų ar išlaikyti esamus bus tik sunkiau. Tačiau ne mažiau svarbu, jog nepasiteisino ir politiniu požiūriu. Kaip ir diskutavome, tai buvo savotiškas kyšis V. Matijošaičiui už paramą S. Skverneliui, tačiau, kaip matėme, V. Matijošaičio liuksas kauniečių nepaveikė. Tad kaip nepasiteisinusį projektą – politiškai, ekonomiškai ir finansiškai, siūlau atšaukti ir sustabdyti, kol nepadarė dar didesnės žalos. Todėl kviečiu pritarti šiai rezoliucijai.

PIRMININKAS. Motyvai prieš – Seimo narys J. Razma.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Kaip kolegos ir minėjo, tų svarstymų perkelti Žemės ūkio ministeriją į Kauną yra buvę ir anksčiau. Mes su G. Skaiste įregistravome net Vyriausybės įstatymo pataisą, kuria būtume paraginę Vyriausybę vykdyti savo rinkimų pažadus ir fiksavę jau įstatymo lygiu, kad dvi ministerijos yra Kaune. Išties ne tik Vilniuje gyvena žmonės, kurie gali dirbti aukščiausiose valstybinėse institucijose, aš manau, kad tokių žmonių gana daug yra ir Kaune, jie dabar važinėja į Vilnių. Čia nėra nieko ypatingo.

Kita vertus, Kaune iš tikrųjų yra labai daug struktūrų, susijusių su žemės ūkiu: ir mokslas, ir visuomeninės organizacijos, ir Žemės ūkio rūmai, ir taip toliau. Pagaliau centras, ūkininkams visos Lietuvos mastu kaip tik tolygiau susirinkti, imant pagal atstumą, į Kauną. Tik labai gaila, kad tas perkėlimo įgyvendinimas tikrai nusipelno nemažai kritikos. Ne atsitiktinai ir tokia rezoliucija gimsta, nes jeigu būtų buvę švariai, tvarkingai tai atlikta ir visai Vyriausybei susitelkus į tą veiksmą... Manau, buvo galima pažiūrėti ir kitose ministerijose, kur dirba kauniečių, padaryti pakeitimus su Žemės ūkio ministerijos darbuotojais, kurių yra panašios profesijos. Tai buvo galima tai padaryti subtiliau ir ne taip skausmingai, nejuokinti ten su visokiais veidrodinių ministerijų pavadinimais. Bet tikėkimės, kad gal kaip nors tuos niuansus Vyriausybė išspręs, ir todėl aš balsuosiu prieš rezoliuciją, manydamas, kad vidury proceso nebereikia jo trikdyti, nes ir taip jis yra labai sutrikdytas.

PIRMININKAS. Motyvai už – Seimo narys E. Pupinis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiami kolegose, turbūt šiame etape dar galėtume sustabdyti ir iš tikrųjų nėra patirta didelių sąnaudų, tačiau jau yra patirta, nes nemaža dalis žemės ūkio specialistų, netikėdami savo galimybe dirbti toje pačioje struktūroje dėl didelės kelionės ir didelių sąnaudų, laiko ir taip toliau, paliko ministeriją. Labai gaila tų žmonių, nes nėra taip lengva išugdyti specialistus, iš karto po universiteto į ministerijos lygmenį perkelti, kad jie galėtų gerai rengti įstatymų projektus ir teikti čia mums, Seimui.

Taip pat, manau, šis sustabdymas garantuotų ir kitą stabdymą, tai yra kitų struktūrų perkėlimą – jis taip pat yra gana rizikingas, rizikingesnis negu ministerijos perkėlimas, tai yra tokių kaip Nacionalinė mokėjimo agentūra, Žemės ūkio tarnyba. Vėlgi tos sąsajos, kurios dabar yra susiformavusios tarp įvairių institucijų: bendros komisijos, bendra veikla, kaip minėjau, bendri derinimai, tikrai pareikalaus didelių kaštų, o lėšos šiuo metu reikalingos ir kitur.

Prisiminkime, kai mes kalbame apie tam tikrą paslaugų sektorių, ten trūksta lėšų, norime kelti atlyginimus, norime padidinti koeficientus ir bazinius dydžius valstybės tarnautojams, tad iš tikrųjų kiekvienas euras mums bus reikalingas. Manau, kol ne vėlu, pristabdome šią operaciją, pritariame mūsų parengtai rezoliucijai ir vėl galbūt koncentruojamės daugiau į darbus, o ne populistinius arba susitarimus, kur galbūt kažkas yra susitarę ir dabar nori kažkaip tai įgyvendinti. Iš tikrųjų, manyčiau, turėtume pritarti rezoliucijai ir reikalauti iš ministerijos ir Vyriausybės atitinkamų sprendimų.

PIRMININKAS. Motyvai už – Seimo narė G. Burokienė. Motyvai prieš, atsiprašau.

G. BUROKIENĖ (*LVŽSF*). Motyvai prieš. Suprantu, kad kiekviena reforma, koks nors pajudėjimas, vietos pakeitimas kelia didelį ažiotažą, bet apie šios ministerijos perkėlimą kalbėta jau ne vienus ir ne dvejus metus. Kiek aš prisimenu, atrodo, 2007 metais jau buvo pirmas bandymas iškelti ministerijos skyrių. Taip ir atsirado „Leader“ skyrius Kaune, kuris ir toliau labai sėkmingai dirba. Čia labai daug buvo šnekėta apie specialistų išėjimą, bet ar žinote, kolegose, kiek atėjo naujų

specialistų, kiek Žemės ūkio universiteto absolventų atėjo dabar dirbti, naujų, jaunų, energingų žmonių? Jų daugiau ateina, negu išeina.

Dar informacijos. Kas nevažinėja Kaunas–Vilnius, Vilnius–Kaunas, tai traukinys važiuoja *maximum* valandą. Tiek pat važiuoja, kiek aš žinau, kolegos iš Vilniaus rajonų, iš savo gyvenamosios vietos, į ministeriją, ir gal dar ilgiau užtrunka. Šnekėti, kad nepavykusi, jau stabdykime, kai yra pusė ministerijos perkelta, yra labai neatsakinga. Visą laiką regimybė yra vienokia, o tikrovė yra kitokia. Aš tikiu, kad šis projektas jau įsivažiavęs tiek, kad jo stabdyti negalima, ir kad nauji, energingi žmonės Kaune dirbs taip, kaip dirbo ir Vilniuje. Aš taip pat žinau, kad planuojama ne tik iškelti ministeriją, bet ateityje ir jos pavaldžias institucijas. Tiesiog visą laiką pirmas žingsnis yra labai sunkus, bet jį reikia padaryti. Taigi balsuokime prieš šią rezoliuciją ir leiskime toliau ministerijai keltis į Kauną.

PIRMININKAS. Ačiū. Motyvai už rezoliuciją – Seimo narė A. Armonaitė.

A. ARMONAITĖ (MSNG). Dėkoju. Iš tiesų, kai premjeras S. Skvernelis pradėjo savo darbus kaip Vyriausybės vadovas, jo vienas iš pagrindinių tikslų, ką jis ir čia, Seime, yra mums įvardijęs, buvo biurokratijos mažinimas. Tai, kas šiuo metu vyksta su ministerijos perkėlimu į Kauną, yra ne kas kita kaip biurokratijos didinimas. Tikėtina, mes turėsime dvi veikiančias institucijas – vieną, vis dar veikiančią ministerijos dalį, Vilniuje ir bepradedančią veikti ministeriją Kaune. Tai iš esmės bent jau kurį laiką ir gal net ilgą laiką reikš dvi institucijas. Žinoma, kad darbuotojų keliavimas iš Vilniaus į Kauną ir atgal taip pat yra papildoma našta ir finansine, ir laiko prasmėmis. Kartais laikas yra netgi brangesnis negu traukinio bilietas. Taigi vėlgi čia yra papildoma našta, papildomas nepatogumas. Biurokratijos didinimas, ne kitaip, yra ministerijos iškėlimas į Kauną. Akivaizdu, kad neatliepiami nei valstybės aparato efektyvinimo tikslai, nei regioninės politikos tikslai, nes Kaunas vis dėlto nėra regionas, yra miestas. Matyt, toks ir siekia išlikti ir stiprėti.

Ką dabar daryti? Ką daryti, kad vis dėlto tie S. Skvernelio Vyriausybės pirmieji tikslai taptų realybe? Reikia neatsisakyti tos idėjos visas ministerijas kelti į vieną vietą, į vieną pastatą ir kelti paslaugas toliau į internetą. Kodėl mes keliamo vieną ministeriją į Kauną, o ne visas ministerijas į vieną pastatą ir paslaugas į internetą? Taigi kviečiu balsuoti už šią rezoliuciją.

PIRMININKAS. Motyvai prieš rezoliuciją – Seimo narys J. Jarutis.

J. JARUTIS (LVŽSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Kažkas iš kalbėjusiųjų teisingai pasakė, kad kompetentingi ir išsilavinę žmonės gyvena ne tik Vilniuje. Aš jau per visą laiką, kiek čia dirbu Seime, kartais stebiuosi kai kurių kolegų nuoširdumu. Kada tai yra nuoširdus? Ar tada, kai prieš 20 metų teko kalbėti apie regionų atskirtį, paskaitas skaityti ir siūlyti priimti sprendimus, ar tada, kai esant valdžioje taip pat buvo tie sprendimai modeliuojami, tiesiog neužteko politinės valios jiems priimti, ar dabar, kai įpusėjęs, persirites per pusiaukelę procesas, oponuoti ir teikti rezoliucijas vien dėl sportinio intereso? Ar kitos Europos gerovės šalys, tokios kaip Danija, Norvegija ir mūsų kaimynai netolimi – Estija, yra kvailesnės, kurios priima tokius sprendimus, ir tose šalyse kaip tik, kada tokie sprendimai priimami dėl valstybinių įstaigų iškėlimo į regionus, regioninė atskirtis yra pati mažiausia? Būkime galų gale nuoširdūs. Aš siūlau balsuoti prieš šią rezoliuciją.

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai už rezoliuciją – Seimo narys A. Salamakinas.

A. SALAMAKINAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamasis Pirmininke. Gerbiami kolegos, klausau argumentų prieš ir galvoju, kas dabar valdžioje? Valdžioje, atrodo, valstiečiai. Žemės ūkio ministerija lyg ir jų turėtų būti pagrindinė ministerija ir jina turėtų būti kažkiek globojama, bent jau yra tokia praktika, jeigu laimi, tai bent savo žmones kažkiek pagloboja.

Dabar pažiūrėkime, kokia yra žmonių nuomonė? Konstitucija sako: valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, Žemės ūkio rūmai – kategoriškai prieš, Ūkininkų sąjunga – kategoriškai prieš, Žemės ūkio bendrovių asociacija – kategoriškai prieš, aš galėčiau vardyti ir vardyti, ir vardyti. Kai mo reikalų komitetas gavo jų peticijas ir ten yra, na, nežinau dabar, ar šimtai, ar daugiau, ar tūkstančiai parašų, kurie kategoriškai prieš tos ministerijos kėlimą į Kauną. Tai kaip čia ta tarnystė, ypač valstiečių tarnystė, savo elektoratui, kad jie iškelia tą ministeriją į Kauną?

Aš nekalbu apie ministerijos darbuotojus, tai suprantama, manau, jie nenukentės. Jie dvi valandas skirs į vieną galą važiuoti, dvi valandas – į kitą, valandą – pietų pertrauka. Nuvažiavai, pavaikščiojai po Kauną, grįžai. Viskas *okay*. Atlyginimą pasiimi, viskas gražu, bet ar tai naudinga

žmonėms? Dar kartą kartoju – visi žemdirbiai kategoriškai prieš, tuo labiau kad visos kitos Žemės ūkio ministerijai pavaldžios institucijos – agentūra, tarnyba – lieka Vilniuje. Galų gale, kaip tada atvažiavus į Vilnių reikės... pabūni čia, važiuoji į Kauną, pabūni Kaune, važiuoji į Vilnių. Kaip jūs, Seimo nariai, elgsitės, lakstysite į Kauną sprenddami problemas, ar kaip? Ar bandysite, kaip ministras sako, veidrodiniu būdu sekretorė dirbs namie arba ministro kabinete, o ministras dar kažkur? Pirmiausia pagalvokite ir neskriauskite savo elektorato.

PIRMININKAS. Ir nuomonė prieš – Seimo narys K. Starkevičius.

K. STARKEVIČIUS (TS-LKDF). Taip, aš gal pratęsiu, ką kalbėjau iš tribūnos. Labiausiai dabar tęsiant tą rinkiminę kampaniją, nors jinai ir baigėsi, tai vienas išėjęs į viešuosius ryšius, tokia akcija, tai veidrodinė ministerija... Aš dar prisimenu, kai vaikas buvau, atvažiavome į Vilnių, parką, dabar restauruotą, ten buvo kreivų veidrodžių karalystė, ten iš tikrųjų eidavai ir kokį nori per veidrodį save pamatydavai. Mano manymu, jeigu dabartiniai valdantieji nori matyti ministeriją Kaune, tai turi baigti su tomis veidrodžių karalystėmis ir pradėti dirbti darbus.

O dėl lyderio centro pasitikslinkite, jo Kaune neliko, jis yra panaikintas. Dabar pakalbėsiu, kodėl ir mums nepavyko, viena iš priežasčių, įgyvendinti, tai iš tikrųjų milžiniškas Vilniuje pačios administracijos, pačių šiandien dirbančių didžiulis pasipriešinimas. Aš suprantu, jie turi labai gerus ryšius ir su Seimo nariais, ir su kitais, su tomis pačiomis organizacijomis, kurios čia buvo minėtos, kad jos yra pritarusios. Gal tik lyderiai yra pritarę, tačiau visos tikrai nėra pritarusios šiam žingsniui. Aš nebalsuosiu už šią rezoliuciją, tačiau ir toliau lieku pesimistas dėl ministerijos perkėlimo, nes kai matau tuos nustatytus kilometrus, kur ta ministerija turi įsikurti, tai, žinant šiek tiek Kauną, jau matosi tam tikri galbūt neskaidrūs sprendimai, kurie vėlgi trukdys tam ministerijos perkėlimui, nes nuo pat pradžių matyti tie balti siūlai. Ačiū.

PIRMININKAS. Nuomonės išsakytos. Gerbiami kolegos, balsuojame. Pritariantieji rezoliucijai balsuoja už, kiti – kitaip.

Balsavo 101 Seimo narys: už – 39, prieš – 39, susilaikė 23 Seimo nariai. Rezoliucija nepriimta. Toliau alternatyvus balsavimas. Daugiau nebus nieko.

Gerbiami kolegos, mūsų yra nemažai, ketvirtadienį bus paskutinis posėdis, kai čia dalyvaus išrinkti į Europos Parlamentą nariai. Siūlau dabar padaryti penkių minučių techninę pertrauką ir, visiems suėjus čia, paprašysime fotografės Olgos, kad ji mus nufotografuotų. Mes padovanosime išeinantiems savo mielus veidus, kad jie mūsų nepamirštų. Prašom. (*Balsai salėje*) Kiek yra, tiek. (*Balsai salėje*) Mes savo veidus padovanosime. Jų nė vieno dabar nėra. (*Balsai salėje*) Sako, kad ketvirtadienį bus ir europarlamentarai. Galime daryti ir tada.

Toliau posėdžiui pirmininkaus Seimo Pirmininko pirmoji pavaduotoja R. Baškienė. Fotografavimą atidedame ketvirtadieniui.

PIRMININKĖ (R. BAŠKIENĖ, LVŽSF). Mielai kolegos, replika po balsavimo. S. Gentvilas. Prašom.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, aš nežinau, kas atsakys, bet gal galėtų iš valdančiųjų kas nors prieiti ir atsakyti į klausimą, kokių teisiniu pagrindu kraustoma Žemės ūkio ministerija ir kokių teisiniu pagrindu Aplinkos ministerija nekraustoma į Kauną. Vyriausybės programoje tai yra dvi lygiagrečios priemonės ir, priešingai negu G. Surplys, aplinkos ministras taip pat yra Seimo narys, kuris turėtų prisidėti prie Vyriausybės programos įgyvendinimo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Manau, per Vyriausybės valandą bus viskas paaiškinta ir atsakyta.

11.27 val.

Seimo nutarimo „Dėl Sveikatos tausojimo ir stiprinimo politikos gairių patvirtinimo“ projektas Nr. XIII P-2476(2) (svarstymo tęsinys)

Tęsiame darbą. Darbotvarkės 1-9 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl Sveikatos tausojimo ir stiprinimo politikos gairių patvirtinimo“ projektas Nr. XIII P-2476(2). Svarstymo tęsinys. Švietimo ir mokslo komiteto išvada. A. Gumuliauskas. Prašom. Jūs tik komiteto baigiamąją išvadą.

A. GUMULIAUSKAS (LVŽSF). Iš esmės pritarti komiteto patobulintam Seimo nutarimo „Dėl Sveikatos tausojimo ir stiprinimo politikos gairių patvirtinimo“ projektui ir teikti Seimui jį svarstyti. Balsavimo rezultatai: bendru sutarimu už.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Diskusija. D. Kepenis. Prašome. Ruošiasi A. Kirkutis. Penkios minutės.

D. KEPENIS (LVŽSF). Gerbiami pirmininkai, kolegos, mieli bičiuliai, Sveikatos tausojimo ir stiprinimo politikos gairės – tai dokumentas, kuris iš tikrųjų gali iš esmės duoti startą permainingoms Lietuvos sveikatos sistemoje. Kaip žinome, Lietuvos sveikatos sistemos įstatymas buvo priimtas 1994 metais, bet štai visiškai neseniai vienas iš tėvų, vienas iš to įstatymo autorių V. P. Andriukaitis paskelbė, kad Lietuvoje sveikatos sistemos nėra. Nėra todėl, kad nemažai rodiklių kasmet vis prastėja. Gairėse situacija aprašyta.

Tiesiog reikėtų priminti, kad jau vos ne pusė mūsų jaunuolių nebetinka karinei tarnybai dėl savo prastos sveikatos. Jauni žmonės jau serga tomis ligomis, kuriomis anksčiau tik seneliai sirgdavo. O kolegos iš dešinės siūlo to klausimo nesvarstyti apskritai, nes yra priimta labai daug dokumentų, juos tereikia vykdyti.

Bet per tą laiką, kai tų dokumentų tiek daug buvo priimta, įvyko dar kai kurie nauji dalykai, kurie iš esmės keičia situaciją, ir aš siūlau į juos atsižvelgti. Mes neseniai Seime priėmėme Jungtinių Tautų darnaus vystymosi strategijos rezoliuciją. Lietuvoje pradėjo veikti Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, kuri dabar ėmėsi atsakomybės už mūsų jaunosios kartos sveikatą ir mokymą. O kovo 1 dieną devyni universitetai pasirašė bendradarbiavimo sutartį, kurios pagrindu kaip tik ir turi tapti mūsų šiandien svarstomas nutarimas dėl sveikatos tausojimo ir stiprinimo politikos. Devyni universitetai laukia šio nutarimo, nes jie yra pasidalinę tą klausimų grupę, kiekvienas paėmęs pagal savo specifiką, pagal savo kryptį ir tikrai žada įdėti labai rimtą indėlį į tai, kad Lietuvoje sveikatos sistema vis augtų ir stiprėtų ir kad mūsų jaunoji karta augtų sveika ir harmoninga.

Kaip žinome, kai kurių laimėjimų mes jau pasiekėme. Štai alkoholio vartojimo mažėjimas aiškiai duoda rezultatų, juos matome iš skaičių. Po truputėlį nyksta ir kiti žalingi įpročiai, nes vis labiau šnekame apie tai mokyklose. Sveikatai turi įtakos ir aplinka. Apie tai šnekės mokslininkai. Iki šiol mes neturėjome rimtos skatinimo sistemos. Gaires numato ir žmonės, kurie rūpinasi savo sveikata, reikia skatinti juos įvairiausiu būdu, per darbdavius, per draudimo kompanijas.

Nemažai sąvokų tame Sveikatos sistemos įstatyme buvo, galima sakyti, supainiota. Kelis šimtus kartų pakartotas žodis „sveikatinimas“, tačiau į jį kažkodėl sudėta ir farmacinė veikla, ir medicininės technikos panaudojimas, ir asmens sveikatos priežiūra. Atėjo metas atskirti ir pavadinti daiktus savo vardais. Mes turime suprasti, kad sveika gyvensena ir pagal Pasaulio sveikatos organizacijos, ir pagal Pasaulio banko duomenis yra keleriopai efektyvesnė sprendžiant uždavinius negu gydymo sistema. Minimi skaičiai tiesiog fantastiniai. 24 kartus efektyviau investuoti į sveiką gyvenseną, negu po to nesant tokios gyvensenos į gydymo reikalus.

Tie skaičiai iš tiesų ne kartą girdėti ir visiems žinomi, o sveikatos apibrėžimas, kad ir kaip keista, nekalba apie ligų gydymą. Kalbama apie fizinę, psichinę, socialinę darną.

PIRMININKĖ. Artėja jau laikas.

D. KEPENIS (LVŽSF). Sveikata yra darnos matas ir aš kviečiu visus priimti tą nutarimą, duoti startą naujam universitetų judėjimui, duoti startą kur kas efektyvesnei mūsų švietimo sistemos veiklai ir kviečiu palaikyti šitas gaires. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju D. Kepeniui. Kviečiu A. Kirkutį. Prašom.

A. KIRKUTIS (LVŽSF). Dėkoju, pirmininke. Laba diena, gerbiami kolegos. Aš labai nuoširdžiai džiaugiuosi, kad Lietuvos Vyriausybės ir Sveikatos apsaugos ministerijos daromi pokyčiai, keliaimi atlyginimai, didinamas sistemos finansavimas ir vaistų kainos mažinimas bei kiti kiekybiniai pokyčiai duoda pastebimą efektą. Sistema po truputėlį gerėja. Vis dėlto mes ir toliau išliekame vieni iš paskutinių Europos Sąjungoje pagal sveikatos rodiklius, o pagal kai kuriuos labai svarbius rodiklius mes esame net ir paskutinėje vietoje.

Reikia Seimo ir Vyriausybės dėmesį nukreipti nuo ligų simptomų gydymo į ligų priežasčių panaikinimą. Pasaulio sveikatos apsaugos organizacija ir mokslininkai įrodė, kad daugiau kaip 80 % visų problemų yra būtent ligų priežasčių lygio, ne gydymo praktikos, bet būtent profilaktinės medicinos. Todėl noriu pasakyti, kad šitos parengtos Sveikos gyvensenos gairės iš esmės yra labai svarbios, nes jos politiniu lygmeniu nurodo perspektyvą, kaip pasukti sveikatos apsaugos sistemą nuo gydymo į prevencinę sistemą. Todėl kviečiu palaikyti šitą iniciatyvą. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kviečiu komiteto pranešėją. Švietimo ir mokslo komiteto pranešėjas A. Gumuliauskas kažkur pabėgo. Kas galėtų iš Švietimo ir mokslo komiteto kolegų? Gal A. Pa-

pirtienė? Ar galėtumėte pakeisti A. Gumuliauską, ar, pirmininke, jūs? Gerbiami kolegos, svarstysime pasiūlymus, kuriuos jūs pateikėte. Siūlau ne nuo nutarimo, bet nuo gairių, o po to grįšime prie nutarimo.

Dėl 3 straipsnio buvo Sveikos gyvensenos komisijos pasiūlymas. Ar D. Kepenis, kaip komisijos pirmininkas, sutinka, kad pritarta iš dalies? (*Balsai salėje*) 3 straipsnis. Sutinka, gerai.

II skyrius, 6 straipsnis. Seimo narių G. Steponavičiaus, A. Armonaitės, B. Matelio, E. Pupinio, G. Vaičekausko ir S. Gentvilo pasiūlymas išbraukti iš nutarimo projekto 6 straipsnį. Kuris iš kolegų? G. Steponavičius. Prašom, kolega.

G. STEPONAVIČIUS (MSNG). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiami kolegos, jei teisingai suprantu, pagal išvadą yra siūloma pritarti iš dalies.

PIRMININKĖ. Taip, siūloma pritarti iš dalies.

G. STEPONAVIČIUS (MSNG). Išbraukti visą sakinį. Noriu pasakyti, kad tai yra neblogai, bet, deja, mes norėtume, kad būtų balsuojama dėl viso mūsų siūlymo – 6 straipsnį išbraukti. Tiesiog perskaitykite, kaip jis skamba: „Formuojasi neteisingos mitybos įpročiai, tai labai veikia gyventojų sveikatą.“ Ar nėra priešingos tendencijos, kad kaip tik vis daugiau Lietuvoje yra sąmoningumo ir žmonės kaip tik sveikiau pradeda maitintis? „Dalis maisto pramonės siūlo platų įvairių maisto produktų pasirinkimą, tačiau nemaža dalis didelės energetinės vertės nesveikų riebalų...“ Mano supratimu, tai yra perteklinės formuluotės, išbraukus šį punktą, gairių tikrai nepagadins. Nepaisydami siūlymo pritarti iš dalies, mes prašome, kad būtų balsuojama dėl viso. Jeigu įmanoma, nepritarus išbraukti visą punktą, kad būtų pritarta iš dalies techniškai, tai būtų irgi gerai, kad tai balsavime atsispindėtų.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs reikalausite balsuoti. Tikriausiai yra 10 Seimo narių, kurie mano, kad reikia svarstyti gerbiamų kolegų pasiūlymą. Matau jūsų linkčiojimus. Komiteto argumentai.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Komitete labai aiškiai pasakyta – tą vieną sakinį išbraukti, bet noriu pabrėžti, kad komitetas pritaria tam iš dalies bendru sutarimu. Aš manau, kad reikėtų mums čia laikytis to, ką mes sutarėme bendru sutarimu, bet jeigu reikalauja balsuoti, tai...

PIRMININKĖ. Dėkoju. Už kolegų pasiūlymą nori kalbėti ir suteiksime tam žodį – E. Pupinis. Prašom.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiami kolegos, na, iš tikrųjų, dėkui Dievui, kad iš 31 puslapio liko tik 13 puslapių. Tai didelis pasiekimas, tačiau dar yra likę tokių smulkmenų, kurios yra daugiau tam tikros nuomonės išraiška negu rimti argumentai. Vėl buvo paminėta, kad dalį tikrai pripažino komitetas, kad visai nusivažiuota į šalį, tačiau ir patys daugumiečiai negali savęs pliekti dėl to, kad situacija ne gerėja, o blogėja. Jeigu jums taip atrodo, tai kam jūs dirbate, tuo labiau tuos faktus rašote, dar ir rezoliuciją, kad viskas blogai. Mes jau norėdami pagelbėti sakome, kad tikrai dirbame, aišku, ne viskas gerai išeina, bet kam tą rašyti rezoliucijoje?

PIRMININKĖ. Dėkoju. T. Tomilinas prieš kolegų pasiūlymą.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, siūlau pritarti tik komiteto suformuotoms pozicijoms, o iš tikrųjų tą projektą tikrai ne vieną kartą svarstė įvairūs ekspertai, siūlė pataisas. Pati strategija buvo tobulinta ne vieną mėnesį. Siūlau pasitikėti jos rengėjais. Labai gerai, kad pagaliau ta diskusija vyksta normaliu tonu, be kažkokio ypatingo apsižodžiavimo. Labai gerai, kad mes kalbame apie tai, bet manau, kad tie pasiūlymai tikrai esmės nepakeičia. Siūlau pritarti tik komiteto pozicijai, bet nepritariu pataisoms, jeigu mes *in corpore* jas dabar aptariame.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, prašau jūsų dėmesio. Balsuosime už Seimo narių G. Steponavičiaus, A. Armonaitės, B. Matelio, E. Pupinio, G. Vaičekausko ir S. Gentvilo pasiūlymą. Komitetas jam pritarė iš dalies, bet balsuojame už tokį pasiūlymą, kokį pateikė Seimo nariai.

Balsavo 76 Seimo nariai: už pasiūlymą – 29, prieš – 17, susilaikė 30. Pasiūlymui nepritarta. Lieka komiteto patobulintas, pateiktas, pritartas iš dalies pasiūlymo suredagavimas...

III skyrius. Pasiūlymų nebuvo.

IV skyrius. Sveikos gyvensenos komisija. D. Kepenis, komisijos pirmininkas. Komitetas pritarė iš dalies. Ar jūs sutinkate?

D. KEPENIS (LVŽSF). Taip, sutinkame.

PIRMININKĖ. Sutinka. Seimo nariai G. Steponavičius, A. Armonaitė, B. Matelis, E. Pupinis, G. Vaičekauskas ir S. Gentvilas taip pat pateikė pasiūlymą dėl 12 punkto 2 dalies.

A. GUMULIAUSKAS (LVŽSF). Komitetas nepritarė. Komiteto argumentai.

PIRMININKĖ. Atsiprašau, bet pirmiausia leiskime G. Steponavičiui. Pristatykite.

G. STEPONAVIČIUS (MSNG). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Jeigu jau ta pozityviai na, tai iš tiesų aš pritariu, kad dokumentas ir trumpesnis, ir jame yra mažiau tokių savotiškų nuostatų, kurios kelia labiau diskusijas nei bendrą sutarimą, ką daryti, tokias gaires įgyvendinant, skatintų. Šiuo atveju vienas iš siūlymų, kuriam dar buvo nepritarta, ačiū, kad keliems komitetas mūsų teikiamiems Seimo narių grupės pritarė... išlieka būtent apie sveikos gyvensenos stebėsenos sistemos sukūrimą.

Juk puikiai žinote, kad duomenys apie gyvenseną, apie sportavimo lygmenį, apie mitybą ir kitus dalykus yra renkami. Dar papildomos stebėsenos kūrimas kurtų papildomą našą ne tik tiems, kas tuos duomenis rinktų, bet apkrautų visus. Bandykite įsivaizduoti, kaip surinkti duomenis apie kiekvieno žmogaus gyvensenos ypatumus. Kokį nors *čipą* įsegti jam žinant ar nežinant, užsnūdus ar dar kitaip? Nežinau, kiek tai yra efektyvus sumanymas. Pritariame, kad sveiką gyvenseną reikia skatinti, dėl to klausimų nekyla ir yra keliose gairių vietose apie tai gana išsamiai kalbama, bet stebėsenos sistemos kaip tikslo kūrimas, mūsų supratimu, yra perteklinis, todėl šitą sakinį siūlome išbraukti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ir komiteto argumentus vis dėlto turime išgirsti.

A. GUMULIAUSKAS (LVŽSF). Komiteto nuomonė – nepritari. Komiteto argumentai: gyventojų fizinio aktyvumo stebėsenos sistemos parengimas yra viena iš pagrindinių gairių iniciatorių idėjų, kuri turėtų prisidėti prie Lietuvos gyventojų sveikatos tausojimo ir stiprinimo. Gairėse, kaip tam tikrą kryptį nurodančiame dokumente, yra pateikiama idėja, o jos įgyvendinimas – tai yra stebėsenos parengimas ir reglamentavimas – yra Lietuvos Respublikos Vyriausybės funkcija.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs reikalaujate balsuoti? Taip. Todėl prieš tai išklaussime argumentus. A. Armonaitė – už pasiūlymą.

A. ARMONAITĖ (MSNG). Dėkoju. Aš kviečiu kolegas pritarti mūsų pasiūlymui. Iš tiesų idomu, kaip valdžios institucijos stebės ir analizuos žmonių fizinį aktyvumą. Mes kiekvienas galime stebėti savo fizinį aktyvumą. Dabar yra tam skirti įrankiai. Štai vienas yra ant mano rankos. Aš galiu pasižiūrėti, kiek žingsnių nuėjau. Ar tikrai būtina valdžios institucijoms tai žinoti? Nemanau.

Ir dabar yra įmanoma apklausų būdu, statistikos būdu. Mes žinome, kad tai yra daroma, sveikos gyvensenos tam tikri parametrai Lietuvoje yra matuojami. Kaip atrodys fizinio aktyvumo stebėsenos sistema praktikoje, iš tiesų kelia abejonių, kaip tai bus įgyvendinta ir ar apskritai to reikia.

Žinoma, kad tikslas yra tikriausiai kilnus ir šių gairių, ir tų nuostatų, kurios atspindi gairėse, kad mes sveikiau gyventume, kad mes daugiau judėtume, bet, kai žiūrime į konkrečius pasiūlymus, vis dėlto nereikėtų perlenkti lazdos ir juos vertinti kritiškai, o visgi ką tai reikš praktikoje, ar nenueisime iki absurdo? Taigi kviečiu palaikyti šį pasiūlymą. Dėkoju.

PIRMININKĖ. Dėkoju A. Armonaitei. Prieš pasiūlymą – T. Tomilinas.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, aš labai gerai suprantu liberalų susirūpinimą, nes tikrai tokie dalykai kaip asmens duomenų apsauga yra fundamentalūs ir jokių būdu... Čia turi būti tik nuasmeninti duomenys ir apibendrinti, bet kuo mažiau lieka konkretumo konkrečiame Seimo nutarime, konkrečiose gairėse, tuo blogiau toms gairėms.

Konkretumas, kad apskritai stebėtume savo fizinį aktyvumą, darytume išvadas apie visuomenės pažangą, tikrai reikalingas. Manau, kad jokių pavojų dėl duomenų čia nėra. Žinoma, gairės yra gairės, o poįstatyminiai aktai arba įstatymai nustatys konkretumą, bet mums labai svarbu neatsisakyti ambicijų.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiamieji kolegos, balsuojame dėl Seimo narių G. Steponavičiaus, A. Armonaitės, B. Matelio, E. Pupinio, G. Vaičekausko ir S. Gentvilo pasiūlymo.

Balsavo 84 Seimo nariai: už pasiūlymą – 36, prieš – 24, susilaikė 24. Pasiūlymui nepritarė.

VI skyrius. Dėl V skyriaus pasiūlymų nebuvo. VI skyrius. 14.1 punktą – „Gerinti sveikatos priežiūros įstaigų teikiamų paslaugų kokybę.“ Kolegų G. Steponavičiaus, A. Armonaitės, B. Matelio, E. Pupinio, G. Vaičekausko ir S. Gentvilo pasiūlymas. Komitetas jam pritarė. Gerbiami kolegos išbraukė, kad tikslinga įteisinti sveikos gyvensenos pasą ir taip skatinti sveikai gyvenantį asmenį, siūlo šitos sąvokos atsisakyti ir išbraukti. Kolegos neprašo daugiau argumentų ir prieštaraujančių tam nėra. Komitetas pozicijai pritarė. Galime pritarti? Seimo nariai taip pat pritarė. Dėkoju.

VII skyrius. Pasiūlymų nėra. VIII skyrius. Seimo nariai G. Steponavičius, A. Armonaitė, B. Matelis, E. Pupinis, G. Vaičekas ir S. Gentvilas siūlė išbraukti 16.4 punktą, jis skamba taip: „Siekiant didinti gyventojų sveikatos raštingumą, sukurti sveikos gyvensenos skatinimo portalą internete.“ Siūloma išbraukti, ir komitetas tam pritartų. Kitokių pasiūlymų nėra. Galime tam pritarti? Pritariame Seimo narių pasiūlymui.

Dabar, gerbiami kolegos, grįžtame. Dėl gairių daugiau pasiūlymų nebuvo. Grįžtame prie Seimo nutarimo. Seimo nutarimo preambulė... Sveikos gyvensenos komisija teikia pasiūlymą ir, kiek matau, komisijos pirmininko pozicija sutinka su komiteto pozicija – pritarimu iš dalies. (*Balsai salėje*) Pritarta iš dalies. Ir Seimas tam gali pritarti?

1 straipsnis. Pasiūlymų nėra. 2 straipsnis. Sveikos gyvensenos komisija siūlė rašyti 2019 m. vasario 15 d. Komitetas pritartė iš dalies ir siūlo įrašyti, kad Vyriausybei siūloma iki 2019 m. rugsėjo 1 d. parengti gairių įgyvendinimo priemonių planą. Galime tam pritarti? Pritariame. Ir 2 punktas. Sveikos gyvensenos komisija siūlė pagal galimybes išbraukti redakcinio pobūdžio žodelius, ir komitetas pritartė iš dalies. Ar komiteto pranešėjas turėtų dar ką daugiau pasakyti? (*Balsas salėje: „Ne.“*) Neturėtų. Galime, gerbiami kolegos, tam pritarti. Dėl viso Seimo nutarimo, kad tvirtintume Sveikatos tausojimo ir stiprinimo politikos gaires, prašome kalbėti. A. Skardžius. A. Skardžiaus nėra. D. Kepenis.

D. KEPENIS (*LVŽSF*). Ačiū. Iš tiesų jau čia buvo pasakyta, ką reiškia sveikas gyvenimas valstybės žmonių sveikatai, kad šalis apie 720 mln. eurų sutaupytų per kelias Seimo kadencijas, jeigu ta sistema imtų veikti. Veikti taip, kaip jai priklausytų, – harmoningai, darniai. Dabar ji yra tokia, sakykim, ne visai darni, ir ne visada žmonės, dalyvaujantys joje, jaučia atsakomybę. Todėl tikiu, kad tos gairės tikrai duos impulsą. O svarbiausias joms įgyvendinti yra Vyriausybės priemonių planas, kurio, kaip sakiau, jau laukia universitetai, laukia sveikatos biurai. Aš kviečiu kolegas palaikyti. Ačiū.

PIRMININKĖ. Ačiū už jūsų nuomonę. Motyvai prieš – E. Pupinis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiami kolegos, aš nesu prieš sveikatos tausojimą ar jos stiprinimo politiką, tačiau iš tikrųjų ne visada tikiu tokiais raštais, kurie pavadinami gairėmis. Iš esmės tas problemas jau reikėjo spręsti. Ko gero, čia naudingiausioje vietoje yra esamos būklės analizė, ką padarė per trejus metus valdantieji. Pavyzdžiui, 5 punktas – didėjanti socialinė atskirtis, lėtai auganti gyventojų perkamoji galia neigiamai veikia motyvaciją gyventi sveikai.

6 punktas – pastebimas padidėjęs vaikų sergamumas įvairiomis ligomis. Vėlgi tai reikia spręsti finansuojant. Nepakankamas pirminės psichikos sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas. Tokios įstaigos paprastai yra tik savivaldybių centruose. Kas trukdo spręsti? Aišku, viena problema buvo sprendžiama. Čia tokia frazė įdėta ir dabar liko: „Pabrėžtina, kad teikiama per mažai pozityvios informacijos, kuri stiprintų gyventojų pilietinę savigarbą, teigiamą savęs vertinimą ir psichologinį tapatumą.“ Iš tikrųjų tai buvo bandoma daryti. Galbūt ir dabar bus bandoma daryti, įpareigoti laikraščius rašyti taip, kad straipsniuose būtų 50 % teigiamos informacijos.

Ir toliau 9 punktas – biudžeto asignavimai sveikatos ugdymo ir stiprinimo skatinimui bei ligų prevencijai yra nepakankami. Kas gi trukdo tuos visus punktus įgyvendinti? Tebūnie šis raštas sudėliotas į stalčius, bet vis dėlto, gerbiamieji kolegos, reikės lėšų konkretiems dalykams spręsti. Kaip matome iš tokių preliminarinių pokalbių su Finansų ministerija, klausantis pačių ministrų, tų lėšų nebus skirta. Tebūnie tas raštas galbūt ir gražus, tačiau daugiau kreipkite dėmesį ne į raštus, ne į strategijas, o į realius darbus. Aš susilaikysiu dėl šio sprendimo.

PIRMININKĖ. Mieli kolegos, po svarstymo prašome balsuoti dėl Seimo nutarimo „Dėl Sveikatos tausojimo ir stiprinimo politikos gairių patvirtinimo“.

Balsavo 83 Seimo nariai: už – 49, prieš – 6, susilaikė 28. Po svarstymo Seimo nutarimui pritarta.

11.54 val.

Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymo Nr. IX-986 2, 4, 7, 9, 21, 22 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3489(2)ES (svarstymas)

Kitas darbotvarkės 1-10 klausimas – Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3489(2). Išvada. B. Matelis. Jo nema-

tau, bet yra gerbiamas komiteto pirmininkas R. Sinkevičius. Ar sutiktų gerbiamasis pirmininkas perskaityti komiteto išvadą? Sutiktų. R. Sinkevičius energingai atbėga į tribūną.

R. SINKEVIČIUS (*LSDDF*). Gerbiamoji Seimo Pirmininke, kolegos Seimo nariai, komitetas svarstė minėtą įstatymo projektą ir priėmė sprendimą pritarti komiteto patobulintam įstatymo projektui ir komiteto išvadoms. Bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Norinčių dalyvauti diskusijoje nėra. Pasiūlymų nėra gauta. Gerbiami kolegos, galima bendru sutarimu pritarti po svarstymo? Galima. Dėkoju.

11.55 val.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 2 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1037, Saugios laivybos įstatymo Nr. VIII-1897 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1045, Vidaus vandenų transporto kodekso 14 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1046 (svarstymas)

Darbotvarkės 1-11 klausimas – Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 2 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1037 ir lydimieji Saugios laivybos įstatymas ir Vidaus vandenų transporto. Kultūros komitetas. R. Šarknickas jau pasiruošęs, ateina perskaityti komiteto išvadas.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Laba diena.

PIRMININKĖ. Kadangi susiję, tai jūs visų trijų, taip?

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Gerai. Sprendimas: siūlyti atmesti Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 2 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIIIP-1037, atsižvelgiant į Seimo kanceliarijos Teisės departamento, Specialiųjų tyrimų tarnybos, Europos teisės departamento, Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos ir Vyriausybės išvadose pateiktus argumentus. Pasiūlymų nėra. Balsavimo rezultatai: už – 4, susilaikė 2.

PIRMININKĖ. Ir taip pat lydimieji – Saugios laivybos įstatymo 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Tuoju. Už – 4, susilaikė 2.

PIRMININKĖ. Taip pat siūlo komitetas atmesti.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Taip.

PIRMININKĖ. Ir dar vieną lydimąjį – Vidaus vandenų transporto kodekso 14 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą komitetas taip pat siūlo?..

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Už – 4, susilaikė 2. Atmesti.

PIRMININKĖ. Atmesti tokiu rezultatu. Ačiū.

Gerbiami kolegos, norinčių kalbėti nėra. Galime bendru sutarimu pritarti komiteto siūlymui atmesti minėtus įstatymų projektus? Galime. Dėkoju.

11.57 val.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 2, 14 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 18¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIP-4667(2) (svarstymas)

Darbotvarkės 1-12 klausimas – Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo kai kurių straipsnių įstatymo projektas Nr. XIIP-4667(2). Svarstymas. Kultūros komiteto išvada – R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Pritarti komiteto patobulintam Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. I-733 2, 14 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18¹ straipsniu įstatymo projektui Nr. XIIP-4667(2), komiteto išvadoms ir pasiūlymui.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Dėl šio įstatymo projekto buvo paskirtas papildomas komitetas, todėl prašau užleisti tribūną dabar jau S. Gentvilui.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Gerai.

PIRMININKĖ. Gerbiamas Robertai... S. Gentvilas perskaitys Aplinkos apsaugos komiteto išvadą.

S. GENTVILAS (*LSF*). Aplinkos apsaugos komitetas pritaria Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 2, 14 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18¹ straipsniu įstatymo projektui, ir pritaria vienbalsiai.

PIRMININKĖ. Atsiprašau, gerbiamasis pranešėjau, noriu tiesiog, pritarta iš dalies jūsų komiteto?.. Kur Seimo nariai S. Gentvilas ir S. Tumėnas teikė pasiūlymą, jūs sutinkate, kad pritarta iš dalies?

S. GENTVILAS (LSF). Taip, čia daugeliui pasiūlymų.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Norinčių dalyvauti diskusijoje nėra. Motyvai. Norinčių kalbėti nėra. Galime? Norite balsuoti? Prašom balsuoti dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo projekto po svarstymo. Vyksta balsavimas.

Balsavo 78 Seimo nariai: už – 74, prieš nėra, susilaikė 4. Po svarstymo pritarta.

11.59 val.

Kultūros centrų įstatymo Nr. IX-2395 11, 12, 13 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3483(2), Bibliotekų įstatymo Nr. I-920 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3484(2) (svarstymas)

Darbotvarkės 1-13 klausimas – Kultūros centrų įstatymas. Kviečiu R. Šarknicką. Kultūros komiteto išvada ir lydimasis Bibliotekų įstatymo Nr. I-920 4 straipsnio pakeitimo įstatymas. Gerbiamas Robertai, prašom.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Tuoju surasiu. Kultūros komiteto nuomonė yra pritarti patobulinto įstatymo projektui Nr. XIIIIP-3483(2). Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Daugiau komitetų nebuvo paskirta. Taip pat, kaip jau minėjau, bibliotekų?..

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Taip.

PIRMININKĖ. Taip pat komitetas pritarė ir Bibliotekų įstatymo projektui.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Dėl lydimosios dėl bibliotekų komiteto sprendimas ir pasiūlymai: pritarti Bibliotekų įstatymo Nr. I-920 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-3484 ir komiteto išvadoms. Balsavimo rezultatai: už – 5, susilaikė 1. Komiteto narių atskirosios nuomonės negauta.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai. A. Vinkus – motyvai už. Ar kalbėsime? A. Vinkus – motyvai už. Dėkoju pranešėjui.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Ačiū.

A. VINKUS (LSDDF). Norėčiau palaikyti teikiamus Kultūros centrų įstatymo ir Bibliotekų įstatymo pakeitimus. Iš tiesų dabar galioja tam tikra prasme išimtinis teisinis reglamentavimas, kuris taikomas kultūros centrų ir bibliotekų darbuotojams, vertinant jų veiklą. Nors šioms įstaigoms, kaip ir visoms biudžetinėms įstaigoms, nuo 2017 metų pradžios įsigaliojo Valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymas, be šio reglamentavimo, kultūros centrų ir bibliotekų darbuotojams pagal galiojančius tos srities įstatymus yra taikoma papildoma atestavimo tvarka.

Pritariu, kad iš esmės atestavimas yra perteklinis reikalavimas minėtų sričių darbuotojams, nes veiklos vertinimas, atsakant į tuos pačius keliamus reikalavimus, yra atliekamas kasmetinių veiklos vertinimų metu tiek įvertinant darbuotojo veiklą, tiek nustatant poreikį tobulinti kvalifikaciją. Siūlymas atsisakyti atestavimo procedūros, manau, nepablogins kultūros ir bibliotekų darbuotojams keliamų reikalavimų atitikimo vertinimo kontrolės... ir kartu sumažins biurokratijos ir nereikalingo popierizmo mastus. Todėl kviečiu balsuoti už.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiami kolegos, balsuojame dėl Kultūros centrų įstatymo ir lydimosios Bibliotekų įstatymo projektų po svarstymo.

Balsavo 71 Seimo narys: už – 70, prieš nėra, susilaikė 1. Po svarstymo pritarta.

12.02 val.

Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projektas Nr. XIIIIP-2016(2) (svarstymas)

Darbotvarkės 1-14 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projektas Nr. XIIIIP-2016(2). Žmogaus teisių komitetas buvo paskirtas pagrindiniu komitetu. Ateina į tribūną ir išvadą perskaitys V. Simulikas.

V. SIMULIK (LVŽSF). Gerbiama Seimo vicepirmininke, gerbiami kolegos, Žmogaus teisių komitetas buvo pagrindinis dėl Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“. Išklauses suinteresuotas institucijas, gavęs Vyriausybės išvadą, gavęs papildomų komitetų išvadas, Žmogaus teisių komitetas balsavo: už – 3, susilaikė 3. Pirmininko balsas lėmė, kad pritarta. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Papildomi komitetai. Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas – V. Bakas. Kviečiame į tribūną perskaityti komiteto išvadą. Ruošiasi R. Šarknickas – Kultūros komiteto išvada.

V. BAKAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, 2018 m. birželio 27 d. komitetas svarstė įstatymo projektą. Balsavimo rezultatai: už – 7, prieš nėra, susilaikė 2. Taigi projektui pritarta.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kultūros komiteto išvadą perskaitys R. Šarknickas. Prašau.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Kultūros komiteto sprendimas: iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl valstybės pripažinimo suteikimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“ projektui Nr. XIII-2016(2) ir siūlyti pagrindiniam komitetui jį svarstyti. Balsavimo rezultatai: už – 4, prieš nėra, susilaikė 2. Gerbiamas Seimo narys V. Juozapaitis nuo balsavimo nusišalino.

PIRMININKĖ. Ačiū. Diskusija. Gerbiami kolegos, reikėtų pasitarti. Yra užsirašę diskutuoti septyni Seimo nariai. Galima tam skirti 20 minučių ar leidžiame visiems kalbėti? Kas už tai, kad skirtume 20 minučių, balsuojate už, kad leistume kalbėti visiems, balsuojate prieš. Jeigu visi – prieš, jeigu 20 minučių – už.

Balsavo 72: už – 53, prieš – 19. 20 minučių.

J. Razma pirmasis. Ruošiasi R. J. Dagys. Nėra. Tai R. Šarknickas.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, pirmiausia aš sprendžiant šį klausimą kviesčiau atskirti „Romuvos“ sąjūdį, kuris veikė maždaug nuo 1967 metų ir kuris nebuvo tokios jau ryškiai pagoniškos orientacijos, jame tikrai dalyvavo ir katalikiškų pažiūrų žmonės. Manau, tas sąjūdis nemažai prisidėjo ir prie mūsų Atgimimo, rūpinosi sugrįžimu prie senųjų kaimo tradicijų ir taip toliau.

Pati religinė bendruomenė „Romuva“ jau sietina su 1992 metais, kai kūrėsi pirmosios religinės bendruomenės. Aišku, formaliai žiūrint, tai yra daugiau kaip 25 metai, kas dabar yra įrašyta įstatyme, kad tiek turi būti, bet aš kviesčiau matyti ne tik galiojantį įstatymą, bet ir Konstitucinio Teismo nutarimą tuo klausimu. Taip, Konstitucinis Teismas tiesmukiškai nenagrinėjo Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 6 straipsnio, kuriame yra pasakyta, kas gali būti pripažinta tradicine religine bendrija, bet jis vis tiek pasisakė tuo klausimu. Aš manau, mes tai turime vertinti.

O Konstitucinio Teismo pasisakyme yra pasakyta, kad kitos netradicinės religinės bendrijos gali būti valstybės pripažintos kaip Lietuvos istorinio, dvasinio ir socialinio palikimo dalis, jeigu jos turi atramą visuomenėje ir yra atskleista, kaip ta atrama suprantama visuomenės. Atrama visuomenėje turi būti tvirta ir ilgalaikė ir negali apsiriboti negausia žmonių grupe ar nedidele visuomenės dalimi, keliais veiklos dešimtmečiais, viena arba keliomis žmonių kartomis. Kitaip sakant, tas išaiškinimas iš esmės sako, kad tokia religinė bendruomenė turi veikti ne mažiau kaip šimtmetį, jos veikloje turi dalyvauti gana didelė matoma visuomenės dalis ir mes turime jau matyti ir vertinti tam tikrą Lietuvos istorinį, dvasinį ir socialinį palikimą, sukurtą tos bendruomenės.

Aš manau, būtų per drąsu teigti, kad maždaug 27 metus veikianti formalioji „Romuvos“ religinė bendrija, kuriai mes norime suteikti tą pripažinimą, atitinka tuos kriterijus. Taip, tikrai ta organizacija veikia ir gali veikti, bet sprendami dėl valstybės pripažinimo mes turime matyti, kad tuo suteiktume ir daug išskirtinių dalykų: ir tos bendrijos idėjų propagavimą švietimo įstaigose, ir santuokos įforminimą, ir socialines garantijas tos bendrijos lyderiams. Tai nėra duodama šiaip sau. Neatsitiktinai Konstitucinio Teismo išaiškinime yra pasisakyta konkrečiau, kaip suprasti tą konstitucinę normą – turėti atramą visuomenėje? Aš kelis kartus bandžiau teikti įstatymo projektą, kuris įtvirtintų tą Konstitucinio Teismo išaiškinimą, bet projektas, kaip puikiai prisimenate, yra vis atmetamas, nors aš teikiu paprastą dalyką, tiesiog perrašau Konstitucinio Teismo išsakytus žodžius. Vis dėlto matydamas šiandien tą Konstitucinio Teismo išaiškinimą aš siūlyčiau neskubėti daryti sprendimo dėl to pripažinimo valstybės lygiu. Manau, kad ta bendrija turi veikti kur kas ilgesnį laiką ir kada nors vėliau, aš manau, nebus kliūčių tą pripažinimą įforminti, bet šiandien aš nematyčiau tam pakankamo teisinio pagrindo.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kviečiu R. J. Dagį. Diskusija. Ruošiasi R. Šarknickas.

R. J. DAGYS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, tikrai svarstydami šį klausimą negalime žiūrėti labai atsainiai ir taip maždaug, kad tai yra visai nereikšmingas klausimas, nes nuo tų priimtų sprendimų priklausys labai daug dalykų. Aš tikrai gerbiu tuos žmones, kuriuos vienija „Romuva“, jų požiūrį, jų įsitikinimus, bet šalia to, ką pasakė kolega J. Razma, tų konstitucinių dalykų ir įstatymų dalykų, noriu atkreipti dėmesį dar į kai kuriuos kitus.

Į šią bendriją vargu ar būtų galima žiūrėti kaip į religinę bendruomenę, nes turbūt klausti, ar jie tiki į Perkūną ir į jo galias, būtų gana keistas klausimas. Kaip įsivaizduoja pomirtinį pasaulį arba neįsivaizduoja, į kokias dvasias tiki. O pasikliauti tuo, kad tai yra tautinio paveldo tam tikra organizacija, tai dabar, jeigu mes tautinį arba kitokį paveldą įvedame į religijų sąvoką, mes atidaryme neribotas galimybes išvis išplauti religijos kaip tokios sampratą. Tai yra gana sudėtingas klausimas. Turi būti ir konstituciniu, ir sąvokų klausimu labai aiškiai apibrėžtas, aiškiai pasakyta.

Dabar tai tikrai sukels tikrai didelę, didelę sumaištį tarp visų, neabejotinai, ir tai nėra toks paprastas klausimas. Juo labiau ta tradicija tikrai nėra susiformavusi, kad jina turėtų tokį ilgalaikį ir tvarų pavidalą, kad būtų galima aiškiai pasakyti. Dabar užduokime kiekvienas sau klausimą, o kas tai yra tautiškumas, tautinės tradicijos? Tai mes visi tokie patys, mes irgi tokias pačias tautines tradicijas gerbiame, mėgstame švęsti jas ir taip toliau. Tai ką, mes tada pagonyms arba romuviečiams? Ne, dauguma mūsų yra katalikai. Ar mes čia tokį kokį dualizmą viduje spręsimė? Aš manau, kad tikrai tas klausimas neturėtų būti svarstomas iš principo, nes mes nežinome, į ką tai išsirutulios. Galbūt žmonės turės religines... Atsiras religinė kokia nors pasaulėžiūra, aiškiai akcentuota ir suprantama, tada mes prie to klausimo dirbsime. Dabar kol kas tai daugiau atrodo tautinio paveldo įteisinimo organizacija, tokių tradicijų, ritualo įteisinimo, ji neturi didesnio ir aiškesnio profilio, tiesiog jina yra gana jauna, besiformuojanti ir tikrai reikėtų šitą klausimą smarkiai atidėti ir tik tada prie jo grįžti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kviečiu R. Šarknicką. Ruošiasi S. Tumėnas.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Visų pirma mes turbūt turime aiškiai suprasti, kad Teisės departamentas jau pasisakė ir jisai neprieštarauja. (*Balsai salėje*) Arčiau? Gerai.

Iš esmės yra šiek tiek keista, kad patys lietuviai lietuvių istorijos vengia. Praėjusią savaitę aš dalyvavau Rasos šventėje, kuri sutraukia kiekvienais metais vis daugiau tūkstančių žmonių į Verkių parką. Mes vietoj vienos valandos su Japonijos ambasadoriumi S. Yamasaki praleidome kone penkias valandas. Ir buvo džiugu stebėti, kad jis labai džiaugiasi mūsų įdomia istorija, tradicijomis, apeigomis. Ir tai rodo, kad mes galime būti pasauliui labai įdomūs šiuo unikaliu reiškiniu.

Kai bandoma pripiešti įvairias religijas, sakyti, kad tai gali būti problema kitai religinei bendruomenei – nereikėtų painioti šitų svarbių dalykų. Nenoriu aš dėl to politikuoti, norėčiau šiek tiek pasakyti iš kito kampo, kad darma visuomenėje ir pagarba gamtai yra esminės šios bendrijos palaikomos vertybės. Šios bendrijos įteisinimas sustiprintų kiekvieno lietuvių savimonę saugoti gamtą, kuri jau rodo aiškius ženklus. Mes atitolome, pamiršome ir savo popso darbais padarėme didelę žalą gamtai.

Būtent bendrija „Romuva“ savo tradicijomis, apeigomis labiausiai atskleidžia pagarbą gamtai. Tausoti gamtą. Nepamirškime šitų svarbių dalykų. Šitame XXI amžiuje, kapitalizmo amžiuje, mes praktiškai esame sumaterialėję ir niokojame viską, kas yra lietuvių širdžiai svarbu ir brangu. Aš kviečiu palaikyti ir balsuoti už. Tikiu, kad mūsų pripažinimas paskatins dar didesnę pasaulio bendruomenės susidomėjimą mūsų šalies tradicijomis ir kultūriniu paveldu, unikaliu folkloru ir mitologija. Dėkoju.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kviečiu S. Tumėną.

S. TUMĖNAS (*LVŽSF*). Ačiū, pirmininke. Gerbiamieji kolegos, kalbėti apie religiją, apie religines bendruomenes, apie naujų religinių bendruomenių pripažinimą yra, akivaizdu, subjektyvoka ir nelengva. Aš esu katalikas ir nežadu keisti savo tikėjimo, ir nepatariu jums to daryti. Kaip ir gerbiamas J. Razma, stengsiuosi remtis daugiau dokumentais.

Gerbiamieji kolegos, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Konstitucijos 43 straipsniu, Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo 6 straipsniu, Teisingumo ministe-

rijos išvada, šiandien mes, kolegos, visi spręsimė, ar suteikti valstybės pripažinimą religinei bendrijai „Romuva“. Teisiniu požiūriu bendrija „Romuva“ atitinka minėto įstatymo 6 straipsnio „Kitų religinių bendrijų pripažinimas“ turinį, tačiau, nekvestionuojant Teisingumo ministerijos išvados, esti pagrįstų abejonių, ar religinė bendrija „Romuva“ atitinka kai kurias įstatyme įtvirtintas nuostatas ir Konstitucinio Teismo suformuotą oficialią konstitucinę doktriną.

Visų pirma primintina, kad Konstitucinis Teismas, kaip ir kolega minėjo, yra išaiškinęs, jog Konstitucija įtvirtina trejopą Lietuvoje veikiančių bažnyčių ir religinių organizacijų statusą. Vienos bažnyčios ir religinės bendruomenės yra tradicinės Lietuvoje, kitos, tradicinėmis Lietuvoje nesančios bažnyčios bei religinės organizacijos, yra valstybės pripažintos. Dar kitos, trečios Lietuvoje veikiančios bažnyčios bei religinės organizacijos neturi nei tradicinių Lietuvoje, nei valstybės pripažintų statuso.

Trečiajam tipui ir priskirtina „Romuva“, kurios atvejis pirmiausia kviečia atsakyti, pirma, ar religinė bendrija „Romuva“ identifiikuotina su senovės baltiška religija, kuri jau pati pagrįsta rekonstrukcija. Apie tai daug yra kalbėjęs mokslininkas N. Vėlius, kuris akcentavo, kad rašytinių baltiškos religijos šaltinių išliko nedaug, jie fragmentiški, ne visi patikimi ir taip toliau.

Antra, ar religinė bendrija „Romuva“ identifiikuotina su neopagonybe, kurią suponuotų pačios bendrijos įsteigimas XX amžiuje, jos veikseną būtent posovietinėje Lietuvoje ir jos pačios apibrėžtis, kad ši religija yra gyva ir aktualius bendruomenių narių poreikius tenkinanti dvasinių patirčių ir žinių visuma. Tai yra kintantis ir prie naujų aplinkybių prisitaikantis darinys. Jei ir išspręstume pavadinimo ir tapatybės problemą, turėtume grįžti prie įstatyme įtvirtintos nuostatos, kad kitos religinės bendrijos gali būti valstybės pripažintos kaip Lietuvos istorinio, dvasinio, socialinio palikimo dalis, jei yra remiamos visuomenės ir jų mokymas bei apeigos neprieštarauja įstatymams ir dorai.

Kaip ir kuo remiantis nustatyta, kad „Romuva“ yra Lietuvos istorinio, dvasinio ir socialinio palikimo dalis? Juk skaičiai rodo ką kita. Kas rodo, kad „Romuvą“ ypač remia visuomenė? Juk, 2001 metų gyventojų surašymo duomenimis, 79 % Lietuvos gyventojų save priskyrė Romos katalikams, 2011 metų gyventojų surašymo duomenimis, 77,2 % gyventojų save įvardijo Romos katalikais. Tiesa, Teisingumo ministerijos išvadose pateikti duomenys ir faktas, kad „Romuvos“ narių skaičius augo daugiausia. 2001 metais religinėms bendruomenėms save priskyrė 1 tūkst. 270 Lietuvos piliečių, tai yra tik 0,04 %. O 2011 metais jau (tas „jau“ tai tarsi didžiulis) 5 tūkst. 118, bet tai sudaro tik 0,17 %.

Kitaip sakant, kiekybinis kriterijus neleistų teigti, kad „Romuvą“ remia visuomenė, nes tai tik nedidelė dalis...

PIRMININKĖ. Jau laikas, kolega! Ačiū.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). ...visuomenės. Dar lemiama sakinių leiskite pasakyti. Ir dabar Lietuvos Respublikos Konstitucija užtikrina teisę ir „Romuvos“ nariams mokytis tikėjimo, atlikti apeigas ir neturint valstybės pripažinimo, tai yra juridinio asmens teisių, kurias užtikrina Konstitucijos 43 straipsnio 2 dalis.

PIRMININKĖ. Dėkoju.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Taigi, mano įsitikinimu, bendrija „Romuva“ atitinka tik kai kuriuos įstatymo leidėjo nustatytus kriterijus ir šiandien dar nėra Lietuvos istorinio, dvasinio, socialinio palikimo dalis. Taigi jos...

PIRMININKĖ. Ačiū, gerbiamas kolega!

S. TUMĖNAS (LVŽSF). ...pripažinimas yra per ankstyvas. Ačiū.

PIRMININKĖ. P. Urbšys. Penkios minutės. Nepamirškime, kolegos, kad tik penkios minutės. Jūs galite ir mokate, ir sugebate kalbėti ilgiau, bet tik penkios.

P. URBŠYS (MSNG). Gerbiamieji Seimo nariai, dabar, kai pasidalinsiu šiomis mintimis, kai kam gal bus šiek tiek netikėta. Tikrai aš asmeniškai žiūriu į tuos žmones, kurie dalyvauja „Romuvos“ religinės bendrijos veikloje, kaip į tikrus Lietuvos patriotus, kurie brangina tikras lietuviškas tradicijas ir kuria būtent tą lietuviškąją tapatybę.

Bet mes šį kartą turime kalbėti apie, man atrodo, labai svarbius dalykus, susijusius su religija. Yra bendrijos veikla ir yra religija. Jeigu mes kalbame apie religiją, man nėra priimtina, kad

senovės lietuvių religija – pagonybė – yra pateikiama kaip priešiška krikščionybei. Man didžiausias tos srities autoritetas yra A. V. Patackas. Sutiksime tiek vieni ir kiti, kurie yra už „Romuvą“ ir prieš „Romuvą“, kad jis tikrai yra vienas iškiliausių senovės religijos tyrinėtojų, sugebėjusių prasisiskverbti į pačią šerdį – mūsų senovės Lietuvos religinės dvasios šerdį. Aš prisiminiau jo išsakytas mintis ir pradėjau gilintis į jas. Jis labai aiškiai pasakė, kad lietuvių santykis su krikščionybe yra ypatingas, mat žmogui, turinčiam vieną Dievą, nesunku suvokti ir perimti krikščioniškus idealus, pamilti Kristų. A. Patackas buvo įsitikinęs, kad senovės lietuvių religija visų pirma buvo susieta su vieno Dievo samprata, ir tą išsigalėjusią daugdievystę jis vis dėlto vertino kaip tam tikrą nukrypimą nuo senovės religijos. Jis logiškai kėlė klausimą: jei senoji mūsų religija buvo tokia vertinga, tai gal verta prie jos sugrįžti bent jau tiems, kuriems dėl vieno ar kitų priežasčių krikščionybė yra nepriimtina? Tokio mąstymo ir tokių pastangų Lietuvoje netrūko anksčiau, netrūksta ir dabar, ypač pastaraisiais metais. Štai citata iš G. Beresnevičiaus pomirtinės knygelės „Ne apie tai mano dūzgelė“, prie kurios nelabai ką turiu pridurti: „Pigu sakyti, kad naujieji pagonys yra sukreivėjusios sąmonės ar kvoštelėję. Ne viskas taip paprasta. Nors tarp jų šarlatanų išpainioję daugiau nei tarp katalikų, bet ne visi jie tokie. Objektiviai žiūrint, pavyzdžiui, Trinkūnų vedama grupė yra religinė bendrija su visais religijai būdingais atributais. Tik ar tai ištis ta pagonybė, ar tai senoji religija? Atsakymas aiškus – ne. Tos religijos prikelti neįmanoma, kaip negalima restauruoti ano meto mentaliteto, socialinių santykių. Jei koks nors senosios religijos inkliuzas būtų perdavinėjamas iš kartos į kartą, galėtume ją pripažinti. Iš kartos į kartą buvo perdavinėjama etnografinė tradicija, kaimo papročiai ir šventės, bet tai nebuvo senoji religija. Tai buvo natūraliai susiklosčiusi kaimo gyvensena su ašinėmis kalendorinėmis šventėmis. Be abejo, su ypatinga pasaulėjauta. Ji bent jau nuo jėzuitų misijų laikų stipriai koreliavo į krikščionybę. Dabar iš kaimiškos etnografijos atėmę katalikiškus elementus tariamės aptikę grynąją pagonybę, kas visiškai netiesia.“

Ir toliau A. Patackas po daugtaškoio tęsia: „Nežinau, kuo galima padėti žmogui, praėjusiam pro žmogaus sūnų ir jo neatpažinusiam. Pasiūlyti gilintis į teologijos paruoštus atsakymus, griebtis už religijotyros, grįžti prie vaikystėje pamiršto katekizmo, keliauti į šventas vietas, pasninkauti? Jau šilčiau... Ir vis dėlto kaip tai gali būti, kaip tai galėjo nutikti – praeiti ir neatpažinti?“ Jis, manau, turėjo omeny, neatpažinti Dievo sūnaus Kristaus.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ir paskutinis – V. Simulikas. Dar liko pora minučių. Manau, leisime iniciatoriui.

V. SIMULIK (LVŽSF). Gerbiama pirmininke, mieli kolegos, pasiklausiau tiek palaikančiųjų, tiek nepalaikančiųjų supratimo. Aš turiu keletą klausimų kiekvienam iš mūsų, kadangi mes atstovaujame žmonėms ir esame tie, kurie įpareigoti priimti įstatymus ir jų laikytis. Lietuva yra valstybė. Demokratinė, europietiška valstybė, kuri laikosi įstatymų.

Yra Religinių bendrijų įstatymas. Jis blogas, geras, aš nesimu vertinti. Jis yra. Mes gyvename pagal šiandieninius įstatymus, pagal numatytas tvarkas, pagal Konstituciją, pagal jos normas. Yra kompetentingų institucijų. Teisingumo ministerija, kuri prižiūri įstatymų vykdymą, įgyvendinimą, jų tradicijas, jų kaitą, jų pačią filosofiją.

Yra Lietuvos Respublikos Vyriausybė, mes turime jos išvadą. Šiaip Vyriausybės išvada yra nulinė, aš suprantu pagal kai kurių pasakymą. Tai yra kompetentinga institucija, kolegiali institucija, kuri teikia įvairių ministerijų pozicijas. Yra išvada.

Yra mūsų Teisės departamentas. Kartais mes pajuokaujame, pasišaipome iš mūsų teisininkų, bet kodėl mes jų negerbiame, kodėl mes jų negerbiame, kodėl savęs negerbiame?

Na, ir aš noriu vis tiek paklausti. Kolegos, yra devynios tradicinės Lietuvos bendruomenės, bendrijos, keturios valstybės pripažintos, yra skirtingai mąstantys žmonės. Ko gero, vertybės – žmogiškumas, laisvė, laisvė į mintį, kuri yra viduje. Niekas manęs negali priversti galvoti taip, kaip norėtų kas nors. Kiek mumyse tas vergas bijo kitaip mąstančių, kitaip galvojančių, bet tai nėra mūsų valstybės, mūsų tautos priešai. Jeigu jie yra priešai, tai reikia tada atrasti atitinkamus kriterijus, atitinkamą informaciją, atitinkamos institucijos turi į tai reaguoti – išvesti su antrankiais ar dar kažką padaryti, ar kitaip izoliuoti šituos žmones nuo trukdymo valstybei vystytis, nuo trukdymo mūsų visuomenei būti laisvai, geranoriškai, atviraširdei, kokia ji ir yra – lietuvių tauta. Tai yra kitoks požiūris galbūt į kitaip mąstantį. Niekada, bent jau tiek, kiek aš skaičiau ir domėjausi, normalūs, laisvai mąstantys žmonės neprimeta kitiems savo pozicijos.

Aš siūlau pagalvoti apie tai, kad vis dėlto žmogus turi teisę turėti savo poziciją, savo tikėjimą, savo supratimą. Svarbiausia, kad jis nebūtų prieš valstybę, prieš žmones, prieš žmogiškumą, ir viskas bus gerai. Aš suprantu šypsena ir kai kurių kolegų pašaipas. Priešų yra daug, įvairių, bet jie yra, juos reikia mokėti identifikuoti. Šitie žmonės ne tie, jie yra lietuviai ir jie nori gyventi laisvoje ir nepriklausomoje valstybėje. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Kolegos, motyvai, tai yra diskusija baigėsi.

Motyvai už – R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Pritariu gerbiama kolegai V. Simulikui, pasirašau po kiekvienu žodžiu – laisvės žodžiu. Aš kviečiu balsuoti už laisvę. Mes dažnai kalbame šioje salėje apie laisvę, bet patys kai kuriais atvejais elgiamės kartais kitaip. Palikite laisvę žmonėms patiems spręsti, juo lab kad bendrija „Romuva“ visuomenei per beveik 30 metų įrodė, kad jinai visiškai nekenksminga yra, o kaip tik pritraukia ir puoselėja etnotradicijas. Kviečiu balsuoti už laisvę. Dėkoju.

PIRMININKĖ. Motyvai prieš – M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Iš tiesų kiekvienas lyderis nori po savęs palikti tam tikrą palikimą, kuris jį primintų ir savotiškai įprasmintų. A. M. Brazauskas pastatė Valdovų rūmus, A. Kubilius suvaldė krizę, prie A. Butkevičiaus buvo įvestas euras, o štai R. Karbauskis nori palikti tokį kaip ir įtvirtinimą neopagonybės Lietuvoje. Aišku, būtų geriau, kad tai duotų kažkokią platesnę naudą visuomenei nei kad siaurai visuomenės grupei, tarkim, nutiestų ta proga kokią kelią ar pastatytų tiltą, bet yra, kaip yra.

Tiesa, kolega R. Šarknickas suteikė dar papildomų argumentų, kodėl vis dėlto reikia įtvirtinti Lietuvoje ir pripažinti neopagonybę, nes štai – mes užsieniečiams atrodysime labiau įdomūs. Čia iš tiesų galime labai keistų dalykų prisigalvoti, kad taptume dar įdomesni.

Vis dėlto siūlau žengti progreso keliu ir nekeisti mūsų istorijos, ir neprarasti mūsų identiteto prisimenant Konstitucinio Teismo išaiškinimą, kad religinės organizacijos atrama visuomenėje turi būti tvirta ir ilgalaikė, taigi negali apsiriboti negausia žmonių grupe ar nedidele visuomenės dalimi, keliais veiklos dešimtmečiais, viena arba keliomis žmonių kartomis. Tuo tarpu „Romuvos“ organizacija ir bendruomenė pradėjo veikti ne taip seniai. Iš tiesų jeigu jau čia pripažintume „Romuvą“, tai tuomet galbūt reikėtų svarstyti ir Anastasijos judėjimą, kaip gamtinio dvasingumo, bahajų tikėjimą, galbūt naujo šamanizmo įtvirtinimą. Vis dėlto aš siūlyčiau sustoti ir balsuoti prieš.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, motyvai išsakyti. Balsuojame po svarstymo.

Balsavo 83 Seimo nariai: už – 46, prieš – 19, susilaikė 18. Po svarstymo pritarta.

Darbotvarkės 1-15 klausimas Nr. XIIP-2...

Replika po balsavimo – S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Dėkoju. Gerbiama pirmininke, aš kolegoms dešiniams norėjau pasakyti, kad 1990 metų *eigoje* dalis Lietuvos piliečių sulaukė politinio prieglobsčio Vakarų valstybėse, kurios dabar yra toje pačioje Europos Sąjungos šeimoje, religiniu pagrindu, tai yra dėl religinės laisvės netoleravimo. Kai kas nors primeta, kad čia yra viena tiesa, arba kas nors sako, kad tas dievas neteisis, ar dar kaip nors, kolegos, mes turėtume pasimokyti, kad mes išstūmėme savus piliečius į kitas valstybes, kur jie gavo politinį prieglobstį. Nedarykime tos klaidos įžeidinėdami savo kaimynus ir kolegas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Gerbiamas A. Navickas. Prašau, replika.

A. NAVICKAS (TS-LKDF). Negaliu nesureaguoti nei į poną Valerijų, kurį labai gerbiu, nei į Simoną dabar, deja, nusikalbėjimą, nes mes visiškai nekalbame apie religijos laisvę šiuo nutarimu. Religijos laisvė yra visiškai atskiras dalykas. Religijos laisvė yra garantuota ir suteikta visoms bendruomenėms. Kalbame, ar valstybei užmegzti santykius su religine bendrija, ar ne. Užmegzti santykius – vadinasi, pradėti dėstyti mokyklose ir daugelis kitų dalykų. Neklaidinkite! Čia kalbame ne apie laisvę. Čia kalbame apie valstybės žingsnį, kuris tikrai dabar, mano supratimu, yra... (...), kad taip balsavome, bet neklaidinkime, kad čia laisvės dalykai.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ir paskutinė replika – R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Neoponuosiu, tik pasakysiu: tegul būna šio svarstymo priėmimas startas į visas religijas, bendrijas, bendruomenes kaip pagarba. Dėkoju.

PIRMININKĖ. Dėkoju.

12.36 val.

Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-P-2002GR (pateikimas)

Grįžtame prie ką tik pradėto skelbti darbotvarkės 1-15 klausimo – Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-P-2002. Jis yra gražinamas. Pateikimas. Ž. Šatūnė. Atsiprašau, kad neteisingai perskaičiau pavardę. Ž. Šatūnienė, Respublikos Prezidento vyriausioji patarėja, jau tribūnoje. Pateikimas. Prašau.

Ž. ŠATŪNIENĖ. Gerbiama posėdžio pirmininke, gerbiami Seimo nariai, dėkoju, kad šį klausimą įtraukėte į šiandienos Seimo posėdžio darbotvarkę. Trumpai pristatysiu Lietuvos Respublikos Prezidento dekretą, kuriuo Seimui gražinamas pakartotinai svarstyti Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo pakeitimo įstatymas, priimtas šių metų birželio 4 dieną.

Kaip žinome, po tragiškų įvykių Paryžiuje 2015 metų rudenį Europos Sąjungoje buvo pakeista Ginklų direktyva, kuri sugriežtino ginklų kontrolę, uždraudė kai kurių pusiau automatinių ginklų civilinę apyvartą. Šiuo įstatymu, kurį dabar aptariame, ne tik buvo perkelta minėtoji direktyva į Lietuvos nacionalinę teisę, bet taip pat visas įstatymas buvo išdėstytas nauja redakcija.

Viena iš pakeistų įstatymo nuostatų nepaprastosios ar karo padėties metu įpareigoja visus ginklus ir šaudmenis paimti iš visų juos teisėtai turinčių asmenų. Prezidentės nuomone, toks teisinis reguliavimas galimai trukdytų Lietuvos piliečiams įgyvendinti savo konstitucinę pareigą, tai yra ginti Lietuvos valstybę nuo užsienio ginkluoto užpuolimo ir priešintis bet kam, kas kėsiasi į valstybės nepriklausomybę, teritorinį vientisumą, konstitucinę santvarką. Tokia nuostata taip pat menkintų pasirengimą visuotiniam pilietiniam pasipriešinimui.

Pasak Prezidentės, valstybei sudėtingais laikotarpiais, tai yra nepaprastosios, o ypač karo padėties metu, įstatymai turi vienareikšmiškai aiškiai skatinti, o ne varžyti piliečių pasiryžimą ginti Lietuvos valstybę, o nuosavybės teisę galime riboti tiksliai absoliučiai išimtiniais atvejais, kai to reikia visuomenės saugumui ar valstybės gyvybiškai svarbioms funkcijoms įgyvendinti.

Atsižvelgdama į tai, Prezidentė siūlo įstatyme numatyti vertybiškai kitokį teisinį reguliavimą, pagal kurį karo, nepaprastosios padėties atveju arba paskelbus mobilizaciją ginklų savininkams būtų paliekami teisėtai turimi ginklai ir šaudmenys, o valstybės institucijos juos galėtų laikinai paimti, arba rekvizuoti, tik dviem išimtiniais atvejais: pirmasis, kai tų ginklų ir šaudmenų reikia pačioms ginkluotosioms pajėgoms, ir antrasis, kai turima informacijos, kad ginklai, šaudmenys, kuriuos turi privatūs savininkai, gali būti panaudoti nusikalstamoms veikoms vykdyti.

Norėčiau atkreipti dėmesį, kad Prezidentės siūlomas teisinis reguliavimas atitinka ir vertybinę Lietuvos Respublikos Vyriausybės poziciją, kuri yra išdėstyta, galima pavadinti taip, Seimui dar praėjusių metų rudenį pateiktame Karo padėties konstitucinio įstatymo projekte. Jame taip pat siūloma keisti požiūrį į ginklų ir šaudmenų paėmimą, tai yra neriboti Lietuvos piliečių pasiryžimo ginti Lietuvos nepriklausomybę ir kartu labiau saugoti nuosavybę, ją riboti tik išimtiniais atvejais.

Prezidentė kviečia gerbiamus Seimo narius pritarti teikiamam pasiūlymui. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori paklausti nemažai Seimo narių. M. Majauskas klausia pirmasis. Prašom. Atsisakote. E. Pupinis. Ruošiasi J. Imbrasas.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Šaunu, kad Prezidentė pastebėjo tokį neapsižiūrėjimą. Iš tikrųjų būtų šiek tiek neteisinga, kad sudėtingų situacijų metu iš piliečių būtų atimami ginklai. Norėčiau paklausti plačiau, ar nebuvo tokių svarstymų, galbūt ir suteikti daugiau galimybių, pasinaudojant gal ir šveicarišku variantu, kad piliečiai turėtų daugiau galimybių įsigyti ginklų ir saugoti juos namuose, galbūt darant tam tikrą atranką, nes iš tikrųjų tai yra svarbu? Pavyzdžiui, kuo daugiau šaulių ar kitų asmenų turės ginklus, tai iš tikrųjų tam tikros garantijos gynybai bus didesnės. Priešingu atveju, kaip yra šiuo metu, kai kai kurie ginklai saugomi tam tikrose saugyklose, gana sudėtinga būtų juos paimti iš tų saugyklų. Ačiū.

Ž. ŠATŪNIENĖ. Iš tiesų Seimo priimtame įstatyme jau yra praplėstas asmenų kategorijų sąrašas, kam leidžiama įsigyti B, C, D kategorijų ginklus. Dėl jų skirstymo į kategorijas ir kam tai leidžiama, Prezidentė daugiau nesvarstė. Ginklų kategorizavimas, draudimas civilinėje apyvartoje turėti A kategorijos ginklų, yra direktyvos nuostata. Jeigu mes norėtume keisti šią nuostatą, turėtume veikti europiniu lygmeniu. O iš tikrųjų Prezidentės veto gimė iš šio įstatymo nagrinėjimo būtent per tą prizmę, ar tai prisidėtų prie pilietinės gynybos stiprinimo valstybei sudėtingais laikotarpiais. Šiuo atveju ir siūlome visiškai kitą vertybinę nuostatą, kad nepaprastosios karo padėties metu, paskelbus mobilizaciją, ginklai, šaudmenys teisėtiems jų savininkams yra paliekami. Kaip žinome, tėvynei ginti yra reikalinga ne tik aprūpinta kariuomenė, bet ir piliečiai, turintys tam tikrų žinių ir gebėjimų.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia J. Imbrasas. Ruošiasi A. Anušauskas.

J. IMBRASAS (TTF). Aš norėčiau pasakyti, kad aš pritariu Prezidentės veto, nes praeitame posėdyje aš ta tema kalbėjau ir tikrai buvau labai nustebęs, kad Seimo nariai, kaip ką tik pasakė kolega, kad galbūt neapsižiūrėjo, tokio svarbaus dalyko nepastebėjo, bet tai pastebėjo Prezidentė ir tai yra labai gerai. Ir dar kartą tai yra įrodymas, kad tokius svarbius valstybei įstatymus, klausimus, apsvaistytume labai rimtai, dešimt kartų pamatuotume ir tik vienuoliktą kartą atkirptume. Trumpai tiek. Dėkui.

Ž. ŠATŪNIENĖ. Labai ačiū daugiau už jūsų komentarą, ne klausimą. Iš tiesų, kaip minėjau, įstatymas reikalavo didelės apimties pataisų ir pasiūlymų apsvaistymo, todėl nieko nekaltiname. Iš tikrųjų ginklų paėmimo ypatingais valstybei laikotarpiais klausimas reikalavo išsamios bent keturių įstatymų analizės. Matyt, tam tiesiog pritrūko laiko.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia A. Anušauskas. Ruošiasi K. Starkevičius.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiama pranešėja, europinė Ginklų direktyva atsirado Paryžiaus įvykių kontekste, bet dabar mes matome statistiką, kad Ginklų direktyva iš esmės visose šalyse iki galo dar neįgyvendinta. Mes dar tik įgyvendiname. Teroro aktų, aukų skaičius ir pačių aktų (ir užkardytų) skaičius, kaip matome, gerokai mažėja, kiekvienais metais gerokai mažėja, taigi akivaizdu, kad tai nesusiję su koku nors Ginklų direktyvos įgyvendinimu. Kadangi ir jūs argumentuodama minėjote, kad ginklų gina kiekvienas pilietis, tautos teisė nėra saistoma jokių sąlygų, ar galvojama kaip nors vis dėlto inicijuoti ir tos direktyvos kai kurių nuostatų peržiūrėjimą dėl dėtuvų dydžio? Kitas dalykas, kas kelia ginklų turėtojams klausimų.

Ž. ŠATŪNIENĖ. Kaip minėjau, klausimas nevisiškai susijęs su šiuo veto. Kaip minėjau, būtent Europos Sąjungos ginklų direktyva reguliuoja ginklų kategorizavimą ir šiuo atveju pagrindinis pakeitimas ir buvo toks, kad kai kurie pusiau automatiniai ginklai buvo priskirti A kategorijai, o A kategorijos ginklus draudžiama turėti civilinėje apyvartoje. Iš tiesų svarstytinas ilgalaikėje perspektyvoje klausimas, ką jūs sakote, bet čia jau reikalingas veikimas europiniu lygiu. Šiuo atveju mes, kaip Lietuva, privalome įgyvendinti Europos Sąjungos ginklų direktyvą, kuri sako, kad visos valstybės narės privalo dėti visas pastangas, kad civilinėje apyvartoje nebūtų A kategorijos ginklų. Jeigu mes to neužtikrintume, turėtume pažeidimų procedūras, tai šiuo atveju į šį klausimą papildomai nebuvo gilintasi ir tai nebuvo kvestionuojama Prezidentei nagrinėjant jai pateiktą pasirašyti įstatymą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia K. Starkevičius. Prašom.

K. STARKEVIČIUS (TS-LKDF). Aš pritariu Prezidentės teikimui, nes ir svarstant šį klausimą buvau už tai, kad būtų leista turėti ginklų namuose ir būtinu atveju galbūt juos būtų galima ir panaudoti, nes tas prievartinis ginklų surinkimas esant ekstremaliai situacijai gali sukelti įvairių reakcijų. Taip ir buvo 1990 metais, kai per Sausio įvykius, tiksliau, prieš Sausio įvykius irgi buvo bandoma, dar sovietinė valdžia bandė iš Maskvos duoti nurodymus ir buvo jau pradėta ir vykdyti, tačiau vėliau buvo pristabdytas šis vykdymas, kai ginklai buvo atimami. Tuo metu daugiausia medžiokliniai šautuvai.

Taigi žingsnis žengtas geras, tačiau dėl to, kas prieš tai klausimuose buvo, tai gal mes galime irgi ir Europos Sąjungoje organizuoti diskusijas...

PIRMININKĖ. Laikas!

K. STARKEVIČIUS (*TS-LKDF*). ...dėl to ginklų panaudojimo, nes ką ir sakė kolega prieš tai, kad ne su tuo teroro aktai iš esmės susiję?

Ž. ŠATŪNIENĖ. Ačiū. Iš principo taip, aš sutinku su tuo, ką jūs sakote, ir dar kartą noriu priminti, kad karo atveju ginkluotųjų pajėgų sudėtis keičiasi, ji nėra tolygi kariuomenei taikos metu atveju. Karo metu į ginkluotųjų pajėgų sudėtį įeina ne tik tam tikros vidaus reikalų tarnybos, koviniai šaulių būriai, tačiau ir piliečių bei jų organizacijų pilietinio pasipriešinimo, tai yra partizaniniai, vienetai. Būtent turėdami omenyje, kad šiuo metu Lietuvoje yra apie 100 tūkst. ginklų savininkų ir beveik 174 tūkst. ginklų civilinėje apyvartoje, mes ir manome, kad karo atveju šis visuomenės segmentas galėtų reikšmingai prisidėti prie šalies gynybos.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Dėkojame Respublikos Prezidento vyriausiajai patarėjai Ž. Šatūnienei už atsakytus klausimus ir pateiktą Prezidento dekretą.

Gerbiami kolegos... Ačiū, galite atsisėsti. Seimas balsuodamas turi apsispręsti. Prašau jūsų dėmesio! Ar svarstyti grąžintą įstatymą iš naujo, ar laikyti įstatymą nepriimtą? Todėl dabar bus suteikiama galimybė kalbėti dėl motyvų. Du – už, du – prieš. Kalbantys už kalba už tai, kad būtų grąžintas įstatymo projektas iš naujo svarstyti, kalbantys prieš kalbės už tai, kad būtų laikomas įstatymas nepriimtas.

M. Puidokas. Prašom. Motyvai už.

M. PUIDOKAS (*MSNG*). Iš tikrųjų pirmiausia noriu pasidžiaugti Prezidentės veto, nes kai praėjame posėdyje beveik dvi valandas buvo svarstomas šis įstatymas, daugelis kolegų vis dėlto nesuprato, kas buvo kalbama, ir piktinosi, kodėl taip ilgai svarstome šį įstatymą, jo pataisas, kodėl yra būtina atsižvelgti į mūsų valstybės geopolitinę padėtį, kodėl tokia formuluotė, kokia buvo, paverstų mūsų šalį sunkiai apginamą ir mūsų piliečius, beveik 100 tūkst. žmonių, priverstinai nuginkluotų. Tokiu būdu mūsų valstybės pilietiniai pajėgumai gintis būtų susilpninti. Aš manau, kad akivaizdu, kad būtina grąžinti šį įstatymą į svarstymo stadiją, nes labai svarbios pataisos nebuvo priimtos. Kitos valstybės – Lenkija, Čekija labai rimtai žiūri į šią situaciją ir supranta, kad šabloniškas, pažodinis direktyvų perkėlimas, kaip tai dažnai atlieka Lietuva, nėra tas sprendinys, kuris tiktų mūsų valstybei. Visi supranta mūsų geopolitinę kaimynystę, visi suprantame, kad tiek pagal Jungtinių Amerikos Valstijų, tiek kitų stipriausių analitikų duomenis mūsų valstybės didžiausia stiprybė ir būtų būtent piliečių gebėjimas pasipriešinti profesionaliai neorganizuotuose būriuose. Jeigu mes savo įstatymo nuostata įtvirtintume būtinybę nuginkluoti savo piliečius, disponuojančius ginklais, tai akivaizdu, kad tokiu būdu netektume tokios galimybės savo gynybos strategijoje naudoti ir taikyti. Tikrai dar kartą sakau, kad Prezidentės veto, kaip matau iš užsirašiusių dėl motyvų kalbėti už Seimo narių, daug kam atvėrė akis. Tikiuosi, kad kolegos per naują svarstymą labiau įsigilins ir bus priimtos svarbios pataisos, kurias mato ir Lietuvos ginklų savininkų asociacija, ir Lietuvos kriminalinės policijos veteranų asociacija kaip ekspertai.

PIRMININKĖ. Ačiū.

M. PUIDOKAS (*MSNG*). Šito išdava – turėsime tinkamą, subalansuotą įstatymą, kuris padės sustiprinti mūsų valstybės gynybą.

PIRMININKĖ. Ačiū, kolega. Motyvai prieš – A. Skardžius. Prašau.

A. SKARDŽIUS (*LSDDF*). Ačiū, gerbiamoji pirmininke. Išties norėčiau atkreipti kolegų dėmesį, ką galėsime svarstyti, ėmę svarstyti iš naujo? Tai yra tik Prezidentės teiktas pataisas mes galėsime svarstyti iš naujo. Aš vis dėlto manau, kad mes turime svarstyti iš esmės šį įstatymą, nes jis tiesiog buldozeriu buvo prastumtas per Seimą.

Mūsų derybininkams, kurie dalyvavo dėl direktyvos perkėlimo, jai nepritarė kaimyninė valstybė Lenkija, Čekija nepritarė ir daugelis kitų valstybių nesiruošia tos direktyvos perkelti, yra daugybė keisčiausių apribojimų. Tie asmenys, kurie buvo deleguoti dėl direktyvos perkėlimo deryboms su Europos Komisija, vis dėlto neatliko, kaip matėme iš svarstymo stadijos, tinkamai savo darbo. Įstatyme tiesiog sprendžia savo žinybines problemas, savo žinybinius interesus, o įstatymas reikalingas toks, pagal kurį galėtume gyventi.

Labai dėkoju Prezidentei, kad nors vienas aspektas, kuris nesujaudino Seimo, atgarsio sulaukė prezidentūroje – tai, kad tauta bus nuginkluota. Ponas K. Starkevičius kalbėjo apie Sausio

13-ąją. Aš taip pat buvau liudininkas, kai reikėjo medžioklinius šautuvus slėpti bala žino kur, kad sovietai jų neatimtų per tuos įvykius. Manau, kad laikykime įstatymą nepriimtu ir normaliai perkeltume Europos direktyvą, pasitarę su kaimyninėmis valstybėmis, nes mes negalime juokinti tautos. Po Paryžiaus įvykių ir prieš Paryžiaus įvykius jokie legalūs ginklai nebuvo naudojami teroristiniam aktui.

PIRMININKĖ. Ačiū.

A. SKARDŽIUS (*LSDDF*). Tai buvo nelegalūs ginklai. Ačiū.

PIRMININKĖ. Motyvai už – A. Anušauskas, kad svarstytume grąžintą įstatymą iš naujo.

A. ANUŠAUSKAS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, šiuo Prezidentės siūlymu yra siūloma keisti vieną priimto įstatymo nuostatą. Tai iš tikrųjų svarbi nuostata, nes reguliuoja ginklų laikymo sąlygas nepaprastosios ir karo padėties atveju. Pasiūlymas iš tikrųjų labai geras ir šiuo atveju aš siūlyčiau pritarti.

Kita vertus, Ginklų direktyvos svarstymo metu (turiu galvoje Europoje) Nacionalinio saugumo ir gynybos komitete buvo svarstyta, kokių pozicijų turime laikytis. Buvo akcentuota, kad turime nepritarti Ginklų direktyvos nuostatomis, kurios buvo mums brukamos. Buvo siūloma, kad mūsų atstovai turėtų derinti poziciją su kitų šalių, kurios nepritarė Ginklų direktyvai, atstovais. Deja, tos mūsų siūlomos nuostatos, matyt, niekaip nebuvo realizuotos ir galiausiai Ginklų direktyva pasirodė tokia, kokia yra.

Tačiau bet kokių atveju nė vienas įstatymas negimsta tobulas, iki galo išbaigtas. Ir šis įstatymas metų metais yra tobulinamas, aš manau, kad jis ir toliau bus tobulinamas. Anksčiau ar vėliau, manau, Vyriausybė deleguos į Europos Komisiją tinkamus atstovus, kurie sugebės apginti Lietuvos poziciją šiuo atveju. Aš manyčiau, kad dabartiniame etape tikrai reikėtų pritarti Prezidentės siūlymui dėl šio įstatymo papildymo minėta nuostata.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Motyvai išsakyti.

Gerbiemieji kolegos, balsuosime, ar svarstyti grąžintą įstatymą iš naujo, vadinasi, spaudžiaime mygtuką „už“, spausdami mygtuką „prieš“ – laikyti įstatymą nepriimtu. Prašom balsuoti. Alternatyvus balsavimas. Už – svarstyti grąžintą įstatymą iš naujo, prieš – laikyti įstatymą nepriimtu.

Balsavimo rezultatai: balsavo 83 Seimo nariai. Už – 55, prieš – 28. Vadinasi, svarstysime grąžintą įstatymą iš naujo. Šiame posėdyje mes turime paskirti komitetą. Siūlomas Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas, siūloma taip pat svarstyti birželio 27 dieną – per kitą posėdį. Galima tam pritarti? Pritariame bendru sutarimu. Dėkoju.

J. Jarutis – replika po balsavimo.

J. JARUTIS (*LVŽSF*). Aš norėčiau patikslinti, ar visą iš naujo, ar tik Prezidentės pataisas svarstysime?

PIRMININKĖ. Komitetas įvertins Prezidentės gautas pataisas ir svarstys iš naujo ne visą įstatymą, o su Prezidentės pataisomis. Bet dar bus ir kitas balsavimas 27 dieną.

A. Skardžius. Prašom.

A. SKARDŽIUS (*LSDDF*). Dėl vedimo tvarkos. Gerbiamoji pirmininke, ištisius jūs formulavote klausimą, kad svarstome iš naujo, o iš naujo mes nesvarstysime. Iš naujo mes svarstysime tik vieną Prezidentės pataisą, nors ir labai svarbią, į kurią Seimas neatkreipė dėmesio dėl tautos nuginklavimo ypatingu atveju, bet kitos pataisos lieka nesvarstytos, o jų yra krūva. Daugelį toks, sakykim, jūsų... pagal Statutą, bet nepaaiškinus, daugelį kolegų suklaidino, kaip matyti iš užduodamų klausimų. Net ir pono J. Jaručio užduotas klausimas, ir kitų kolegų, kurie uždavinėjo klausimus. Tikrai aš siūlyčiau perbalsuoti frakcijos vardu.

PIRMININKĖ. Gerbiami kolegos, Statuto 165 straipsnis. Jo laikiausi išskirtinai ir kelis kartus akcentavau – Seimas balsuodamas turi nuspręsti, ar svarstyti grąžintą įstatymą iš naujo, ar laikyti įstatymą nepriimtu. Tikrai ne pirmą dieną jau jūs Seime, ir balsavimo rezultatai yra paskelbti. Manau, kad visi suprato. Komitetai paskelbti, data numatyta. Ketvirtadienį grįžtame prie šio įstatymo projekto.

Gerbiamieji kolegos, rytinio posėdžio klausimus aptarėme.

12.58 val.

Informaciniai pranešimai

Aš privalau padaryti tai, ko ir primygtinai prašo kolega Seimo narys V. Bukauskas. V. Bukauskas informuoja, kad „prašau nuo 2019 m. birželio 25 d. nebelaikyti manęs Lietuvos Respublikos Seimo „Tvarka ir teisingumas“ frakcijos nariu“. V. Bukausko parašas yra.

Gerbiamieji kolegos... (*Balsai salėje*) Frakciją pagal Statuto 38 straipsnį gali sudaryti ne mažiau kaip septyni nariai. Jeigu lieka šeši, tai nebėra frakcija. (*Balsai salėje*)

Gerbiama kolegos, rytinį posėdį skelbiu... (*Balsai salėje*) Registruojamės ir paskelbsiu jį baigtu. (*Balsai salėje*)

Užsiregistravo 67 Seimo nariai.

Posėdį skelbiu baigtą. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

VI (PAVASARIO) SESIJOS VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 302 STENOGRAMA

2019 m. birželio 25 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojai
A. NEKROŠIUS ir G. KIRKILAS*

PIRMININKAS (A. NEKROŠIUS, LVŽSF). Gerbiami kolegos, pradėdame vakarinį posėdį. (*Gongas*)
Prašom registruotis.

Užsiregistravo 67 Seimo nariai.

Vakarinės darbotvarkės pirmasis klausimas... E. Gentvilas – dėl vedimo tvarkos.

E. GENTVILAS (LSF). Taip, dėl vedimo tvarkos norėčiau paklausti. Prieš pietų pertrauką konstatuota, kad neliko frakcijos „Tvarka ir teisingumas“. Aš jūsų, kaip Statuto žinovų, noriu paklausti, ar tai automatiškai reiškia, kad J. Imbrasas netenka Aplinkos apsaugos komiteto pirmininko posto, o R. Žemaitaitis – Seimo vicepirmininko posto? Ar automatiškai čia viskas vyksta, ar reikės balsuoti? Kaip čia viskas bus? Paaiškinkite.

PIRMININKAS. Dėkoju. Automatiškai Seime niekas niekada nevyksta. Visą laiką turi būti sprendimai, nutarimai ir visi kiti teisės aktai numatyti. Kol kas dar nėra netekę postų.

14.02 val.

Seimo protokolinio nutarimo „Dėl sutikimo Lietuvos Respublikos Seimo narį Petrą Gražulį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, jį suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę“ projektas Nr. XIII-3586 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Jums leidus, pagarsinu darbotvarkės 1 klausimą – Seimo nutarimo „Dėl sutikimo Lietuvos Respublikos Seimo narį Petrą Gražulį patraukti baudžiamojon atsakomybėn ar kitaip suvaržyti jo laisvę“ projektas. Į tribūną kviečiu laikinosios tyrimo komisijos pirmininką, pranešėją P. Valiūną. Prašau.

P. VALIŪNAS (LVŽSF). Laba diena, gerbiami kolegos. Lietuvos Respublikos Seimo 2019 m. birželio 11 d. nutarimu Nr. XIII-2210 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos dėl sutikimo Lietuvos Respublikos Seimo narį Petrą Gražulį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, jį suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę sudarymo“ sudaryta komisija organizavo du posėdžius. 2019 m. birželio 12 d. posėdžio metu komisija išklausė Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo departamento prokuroro R. Stankevičiaus pateiktą informaciją ir atsakymus į komisijos narių klausimus, taip pat Seimo nario P. Gražulio paaiškinimus ir atsakymus į komisijos narių klausimus. Komisijai pranešimus raštu pateikė: SIA „Dozhas“, iš kurios P. Gražulis nuomojo automobilį, UAB „Judex“ komercijos direktorė P. Pachomovaitė, UAB „Judex“ generalinė direktorė L. Jaščemskienė. P. Gražulis pateikė raštišką atsiliėpimą ir papildomus dokumentus. Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo departamento prokuroras R. Stankevičius, atsakydamas į komisijos paklausimą dėl uždame komisijos posėdyje pateiktos informacijos naudojimo komisijos išvadoje, nurodė, kad posėdyje prokuroro pateikta visa informacija ir atsakymai į komisijos narių klausimus yra ikiteisminio tyrimo duomenys ir gali būti viešinami, ir panaudojami komisijos išvadoje.

Komisija, 2019 m. birželio 25 d. posėdyje išklausiusi Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo departamento prokuroro R. Stankevičiaus ir Seimo nario P. Gražulio paaiškinimus bei susipažinusi su papildomai raštu gauta Seimo nario P. Gražulio informacija bei dokumentais, daro išvadą, kad tyrimo metu surinktos medžiagos yra pakankama sprendimui priimti.

Komisijos nuomone, Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro E. Pašilio 2019 m. birželio 4 d. rašte „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo sutikimo patraukti Seimo narį baudžiamojon atsakomybėn ar kitaip suvaržyti jo laisvę“ nurodytos aplinkybės, taip pat prokuroro R. Stankevičiaus ir Seimo nario P. Gražulio paaiškinimai ir atsakymai į komisijos narių klausimus leidžia manyti, kad generalinio prokuroro prašymas dėl sutikimo Seimo narį P. Gražulį patraukti baudžiamojon atsakomybėn ar kitaip suvaržyti jo laisvę yra pagrįstas.

2019 m. birželio 25 d. posėdyje komisija priėmė sprendimą: siūlyti Lietuvos Respublikos Seimui tenkinti Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro teikimą dėl sutikimo Seimo narį P. Gražulį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę. Balsavimo rezultatai: už – 6, prieš – 5, susilaikiusių nebuvo.

PIRMININKAS. Dėkojame pranešėjui. Pirmoji nori paklausti I. Degutienė. Prašom.

I. DEGUTIENĖ (TS-LKDF). Gerbiamas komisijos pirmininke, aš tiesiog noriu jūsų paklausti, kadangi tik vieno balso skirtumu komisija priėmė tokį sprendimą, kaip jums atrodo, ką mes čia sprendžiame? Ar mes ieškome argumentų, kaip apkaltinti ar išteisinti kolegą P. Gražulį, ar mes kaip visiems Lietuvos piliečiams, nepaisydami to, ar jis yra Seimo narys, ar eilinis pilietis, sudarome galimybę dalyvauti teisiniame procese ir įrodyti savo nekaltumą? Kaip jūs galėtumėte pakomentuoti?

P. VALIŪNAS (LVŽSF). Sunku komentuoti, nes, matote, mes neatliekame ikiteisminio tyrimo, o iš gautų dokumentų abejonių kyla. Nes, atrodo, kaip prokuroras ir kalbėjo, pateikė... dėl sutarčių buvo klausimų, dabar tos sutartys atsirado. Gal dėl to ir kilo tokių abejonių, nes aš asmeniškai gal būčiau ir susilaikęs, bet tokios pozicijos nebuvo – susilaikyti. Aš galiu tik tiek pasakyti. Tikrai nieko neslepiame.

PIRMININKAS. Dėkojame. Klausia D. Kepenis. Prašom.

D. KEPENIS (LVŽSF). Ačiū. Kaip supratome iš prokuroro pranešimo, kai buvo praeitą kartą, duomenys pradėti rinkti jau prieš ketverius metus. Gal komisijoje buvo klausimas, kodėl taip ilgai reikėjo laukti, ir tik dabar... Ar čia netyčia sutapo – prieš pat LGBT eitynes klausimas buvo iškeltas į viešumą? Ačiū.

P. VALIŪNAS (LVŽSF). Gal daugiau galėtų pats prokuroras, bet kaip jis mums paaiškino, kad tas tyrimas... susikalbėjimas su Rusijos Federacija vyko labai ilgai ir atsakymai gauti tik dabar, todėl ir užtruko šitas visas procesas, toks sutapimas, jo žodžiais.

PIRMININKAS. Dėkojame. Jūs atsakėte į visus klausimus, daugiau klausiančių nėra. Vado-vaudamasis Lietuvos Respublikos statuto 23 straipsnio 6 punktu, skelbiu diskusiją. Diskusijoje dėl neliečiamybės atėmimo dalyvauja tyrimo komisijos pranešėjas ir Seimo narys, kuriam tai yra taktinė. Kviečiu P. Gražulį į tribūną. Užteks jums 10 minučių?

P. GRAŽULIS (MSNG). Statuto... diriguojau... gal išsiteksiu.

PIRMININKAS. Gerai. Tada 10 minučių.

P. GRAŽULIS (MSNG). Laba diena. Dėl laiko. Statute laikas nėra numatytas, aš manau, kad svarbu atsakyti į visus klausimus. Stengsiuosi trumpiau, tačiau prašau – laikykimės Statuto ir įstatymo visi.

Gerbiamieji, ne kartą kalbėjau žiniasklaidai, aiškinau. Esu įsitikinęs, kad tai yra politinė byla ir politinis susidorojimas. Šiandien prieš posėdį mane pasikvietė Seimo Pirmininkas ir paaiškino, kad aš pats patikėčiau teisingumu ir pasiūlyčiau visiems Seimo nariams balsuoti. Aš priminiau jam vieną savo jaunystės įvykį, kai sovietmečiu buvau teisiamas. Mane taip pat pasikvietė mama, ji verkė ir prašė, kad aš neičiau į sovietinį lagerį, bet aš sakiau: mama, ne, aš eisiu į kalėjimą už Lietuvą ir netarnausiu okupacinėje kariuomenėje. Vėliau prieš teismą mane pasikvietė sovietinio saugumo departamento vadovas, sako, mes tave paimsime tik simboliškai, teismo metu pasakyk, kad gailiesi, ir tikrai mes gal savaitę ar kiek, tik kaip mokymams paimsime, bet tu neik, negriauk sau gyvenimo. Aš atsisakiau tą daryti. Aš buvau nuteistas. Neilgas laikas, bet jis kainavo daug sveikatos. Nuolat buvo kišamas lapas, kad pasirašyčiau, kad aš gailiuosi, kad atsisakiau tarnauti sovietinėje armijoje. Lukiškių kalėjime buvau uždarytas su žmogžudžiais. Deja, nukraujavau ten, bet aš to rašto nepasirašiau, buvau išvežtas be sąmonės.

Gerbiamieji, senatvėje man išduoti save, savo vertybes? Niekada! Ir aš Pirmininkui pasakiau: Pirmininke, aš nepalengvinsiu jums *nusiimti* atsakomybę ir nusiplauti rankas, jūs teiskite ir atiduokite mane į D. Grybauskaitės teisingumo rankas. Tą sakau ir šiandien.

Ar jūs nematote, kad per 10 nepriklausomybės metų D. Grybauskaitė suformavo savo „teisingumą“. Stalinas turėjo Beriją, o D. Grybauskaitė turi E. Pašilį. Jūs man atsakykite, kodėl neteisiams konservatoriai? Aš nekalbėsiu apie visus jų *griekus*. Paskutiniai nusikaltimai. Vien tik Landsbergių šeimos! Maitinami jie iš „Lietuvos energijos“. Pažiūrėkite, darželiui trūksta žemės sklypo – užtverinama tvora žemės sklypo, padidinamas sklypas. Yra byla? Nėra bylos. Kreipiasi į Konstitucinį Teismą dėl to, kad neparankus įstatymas privačių fondų. Konservatoriams parengė tą nutarimo projektą advokatė privačių fondų. A. Landsbergienė gauna 11 mln. eurų investicijų. Kur byla, pone Pašili? Kur byla, jūs man atsakykite?! Kur?! Kokią padarė žalą P. Gražulis? Jūs man pasakykite.

Antras dalykas. Pažiūrėkite, sklypą, kurio pusantro milijono vertė, perka už vieną eurą. Kur, Pašili, byla?! Apie kokią jūs čia teisingumą man kalbate?! Jūs man pasakykite, ponai Seimo nariai! Ar jūs nematote?

Per mano gyvenimą yra keturios politinės bylos. Taip, sovietmečiu pažeidžiau sovietinį įstatymą, bet morališkai buvau teisus. Nėjau į mokymus tarybinės armijos. Šiandien net lietuviškų įstatymų nepažeidžiau. Kaltinamas, kad automobilį nuomojau ir nemokėjau pinigų. Tai yra absurdas. Pati prokuratūra pavedė Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai atlikti patikrinimą „Judex“ buhalterijos. Pateikiau visiems komisijos nariams išvadas. Ji rašo: visi pinigai sumokėti SIA „Dozhas“. SIA „Dozhas“ patvirtina, kad už automobilį gavo pinigus, tik padaryta viena techninė klaida, kurios nei aš, nei SIA „Dozhas“, nei Seimo buhalterija nematė pagal sutartis. Jie pagal trafaretą rašė pagal 2008 metų sutartį, atseit prokuratūra traktuoja, kad nuomojau automobilį BMW. SIA „Dozhas“ pateikė dokumentą, kad tas automobilis seniai parduotas ir kad už automobilį „Lexus“ gavo jie nuomą.

Ar to nežino prokuratūra? Jie viską žino. Ar jiems reikalinga tiesa? Jiems reikia sukurpti politinę bylą, reikia užtildyti P. Gražulį. Nebijok, ponai Prezidente, taip, jau baigiasi tavo dienos. Aš niekada... Jūs manęs neišgąsdinsite. Neišgąsdino sovietmečiu, aš kalėjimo nebijau, aš bijau netiesos. Aš atstovavau čia, Seime, tiesai ir visą laiką gyniau. Gyniau tiesą ir gyniau valstiečius, kurie stengiasi tarnauti Lietuvos žmonėms. Ir šiandien tą patvirtinu.

V. Čerčilis yra pasakęs „Demokratija yra blogai“, bet už demokratiją geresnio valdymo formos nesugalvojo. Aš noriu perfrazuoti apie valstiečius. Taip, daro klaidų, bet šiandien geresnės politinės jėgos už valstiečius nėra. Aš šiandien tą sakau.

Ponai konservatoriai, o jums seniai reikėtų sėdėti kalėjime už jūsų nuodėmes, už jūsų vagystes, už jūsų skolinimąsi 8 mlrd. po 10 % metinių palūkanų! Jūs atėmėte pensiją, jūs žmones išvarėte iš Lietuvos ir šiandien be sąžinės graužaties teisiatė kitus. Apie kokią teisingumą galima kalbėti? Nėra teisingumo. Dabar I. Degutienė užduoda klausimą apie Mantą. O kai M. Adomėnui norėjo atimti imunitetą, kaip jūs tada balsavote? Taip, visada gerai balsavote. O kai jums, „Snoro“ bankas jūsų sūnui pervedė daugiau kaip 100 tūkst. ar kiek eurų, litų, kaip jūs tada elgėtės, kodėl jums bylos nėra? Tai jūs pati, bet kodėl jums nekelia? Teisėtvarkos institucijos jus gina, nes jūs kartu su D. Grybauskaitė suformavote savo teisėsaugos institucijas.

Aš noriu grįžti truputėlį prie liberalų. Ponai liberalai, aš ne kartą iš šitos tribūnos kalbėjau ir dabar tą patį pasakau. Pažiūrėkite, su R. Kurlianskiu, su „MG Baltic“ konservatoriai, M. Adomėnas, G. Landsbergis daugiau bendravo negu jūs. Nepaaiškėjus jokioms naujoms aplinkybėms jums byla, konservatoriams bylos nėra. Ir aš įsitikinęs, va čia šiandien E. Masiulis gavo vieną dėžutę, o tas gal ir penkias, bet kadangi juos globoja prokuratūra kartu su E. Pašiliu, Generalinė prokuratūra... O jūs negirdėjote, ką jau kalba Generalinės prokuratūros prokurorai žiniasklaidoje? Kad mums pavargo jau kelti tas politines bylas. Ne eiliniai prokurorai – Generalinės prokuratūros prokurorai: ir J. Rėksnys, ir K. Vagneris, ir G. Jasaitis. Taigi jis buvęs generalinio prokuroro pavaduotojas. Štai koks D. Grybauskaitės teisingumas, buvusios komunistės, kuri išauklėta ir dėstė marksizmą ir leninizmą, ji kitokiais metodais negali vadovauti, jos čia toks teisingumas yra.

Dabar pažiūrėkite, dar buvo viena byla, čia Seimas kitaip pasielgė. Dėl to, kad piketuoji prie korumpuoto prokuroro, apie kurį rašo žiniasklaida, kad jis „išplauna“ savo brolių nuo atsakomybės... Generaliniam prokurorui jis netrukdo, jį išsiunčia į Moldovą mokytis vogti Moldovos gyventojus ir Moldovos valdžią. Ar toks prokuroras apskritai galėtų dirbti prokuratūroje? Apie kokią teisingumą galima šiandien kalbėti mūsų nepriklausomoje Lietuvoje?

Dar vienas argumentas. Jūs įsivaizduokite, P. Pachomovaitei, kuri atseit vežė kyšį, nutrauktas ikiteisminis tyrimas. Nerijui, kuris darė įtaką, kad nerastų listerijos, nutrauktas ikiteisminis tyrimas. P. Gražuliui ne! Kas tai yra, gerbiamieji, už ką esu kaltinamas? Už tiesą, už teisingumą, už tvirtą žodį esu teisiamas, už tai, kad nebijau pasakyti tiesos! Aš nebijosiu ir toliau kalbėti tiesos.

Dabar prokuroras kalba, kad padariau milžinišką moralinę žalą. Pone prokurore, jūs gi specialiai prieš pat šios kadencijos rinkimus sukūrpėte šią bylą, iškratėte butą, iškratėte kambarį, dingę pinigai, padarėte su užvaldyta žiniasklaida tokį šou, tragedija! O kam tą darėte? Kad P. Gražulio neišrinktų. Buvau ketvirtas „Tvarkos ir teisingumo“ sąrašė, žmonės nenureitingavo žemyn, išreitingavo mane į antrą vietą. Taigi netiki jūsų teisingumu ir jūsų kratomis. O „Judex“ kompaniją, kurią bandėte suniekinti, uždarėte be pagrindo. Pasirodo, trejus metus iš eilės ji jau gauna apdovanojimus kaip daugiausia parduodanti Lietuvoje šaldytos maisto produkcijos. Tai dar kartą pakratykite, tai dar išaugs produkcijos pardavimai. Ką čia kalbėti, kokioje čia Lietuvoje gyvenimi, ar už tokią Lietuvą eįjome į lagerius ir kovojome, už E. Pašilio ir D. Grybauskaitės teisingumus?!

Visiškai neseniai teko kalbėti su vienu disidentu, labai aktyviu, žinomu vyskupu. Sako, sovietmečiu melo buvo mažiau. Žinojome, kad Lietuva yra okupuota, žinojome, kad kovojame už Lietuvą. Dabar viskas pridengta demokratija, Europos Sąjunga, o to melo daug daugiau, šiandien melo yra daug daugiau. Sovietmečiu teisė svetimi, okupantai, o dabar teisia savi. Štai kokia yra esmė.

Gerbiamieji, aš kreipiuosi, į konservatorius nežiūriu, jie su D. Grybauskaite sukūrpė šitas bylas, 5 ar 10 metų persekiojo ir galų gale surado prie kažko prisikabinti. Bet žiūriu į jus, valstiečiai, ir jums sakau: manau, kad tai yra moralinė kova, o ne koks nors teisingumas. Atiduosite į teisingumo rankas. Į kokio teisingumo – kurio nėra? Pažiūrėkite, nuo pat pirmų dienų jūs esate pjaujami. Ar jūs nors vieną naudingą darbą per ketverius metus padarėte tautai, ar priėmėte nors vieną sprendimą? Viskas išvartyta žiniasklaidos. Ką jūs bedarytumėte, viskas yra blogai. Skaldė nuo pat pirmų dienų. Atskėlė gal kelis Seimo narius, bet jūs išlikote vieningi. Jūs manote, kad jūs dabar balsuosite, kad mano imunitetas būtų panaikintas? Jūs moralinį autoritetą susikursite? Ne! Aš manau, kad jūs nesusikursite to autoriteto. Taigi, kiekvienas Seimo narys, balsuokite pagal savo sąžinę. Ir iš tikro, ačiū Dievui, kad niekada, kiek aš supratau, nebalsavau nė už vieną korupcinį įstatymą pradedant „Mažeikių naftos“ pardavimu, pradedant, vienu žodžiu, visokių LEO LT kurpimu...

PIRMININKAS. Laikas!

P. GRAŽULIS (MSNG). Visada prieš bet kokią korupciją kovojau. Ačiū už dėmesį.

PIRMININKAS. Dėkojame. Kviečiu diskutuoti du – už, du – prieš. Pirmasis V. Bakas – už.

V. BAKAS (LVŽSF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiami kolegos, iš tikrųjų labai emociinga kalba ir aš čia sutikčiau, kad šiame sprendime... yra toks didelis moralinis poveikis šiam sprendimui, nes, kaip žinote, Seimas yra tarp tų institucijų, kuriomis visuomenė menkiausiai pasitiki. Čia yra tas atvejis, kada to pasitikėjimo mums gali tekti daugiau, galbūt gali tekti mažiau, gali sumažėti. Nepaisant tos tokios emociingos kalbos, aš jaučiu pareigą šiek tiek paaiškinti savo nuomonę apie patį šitą procesą ir apie veikas, kuriomis įtariamas ponas P. Gražulis. Aš suprantu, jeigu mes kalbėtume apie Rinkimų įstatymo pažeidimus ir panašiai, būtų galima... galbūt apie veiksmus, susijusius su Seimo nario konkrečiais įstatymų projektais, pagaliau mitingais, piketais ir panašiai, bet mes čia kalbame apie kriminalinius nusikaltimus.

Iš esmės ponas P. Gražulis įtariamas primityvių, bet sunkių kriminalinių nusikaltimų padarymu. Aš čia gal pavardinčiau. Tai yra piktnaudžiavimas, tai yra apgaulingas apskaitos tvarkymas, tai yra prekyba poveikiu, tai yra papirkimas, tai yra dokumento klastojimas. Iš tiesų, kaip matote, tai yra kriminaliniai nusikaltimai. Visa jų esmė yra ta, kad teisėsauga įtaria, kad ponas

P. Gražulis atstovavo vienai konkrečiai įmonei, kuri gamina šaldytus maisto produktus, ir gali mai rūpinosi tuo, kad tyrimai, kurie buvo nepalankūs šitos įmonės vadovybei, tyrimo rezultatai būtų nuslėpti, būtų suteikiami leidimai.

Gal toks papildomas aspektas yra šioje veikoje tas, kad tai susiję ne tik su pono P. Gražulio galimu veikimu Lietuvoje, bet yra kalbama apie jo bandymą galimai paveikti Rusijos Kaliningrado srities pareigūnus. Tiesą sakant, tai daro didžiulę gėdą Lietuvai, kad galimai Seimo narys, tautos išrinktas atstovas elgiasi taip, kaip elgiamasi korumpuotuose režimuose. Ypač tada, kai mes turime tokius jautrius santykius.

Pone Gražuli, aš manyčiau, teisėsauga čia kaip tik jus apsaugojo pradėjusi tyrimą, nes politikas gali būti lengvai šantažuojamas, kai apie jo nuodėmes žinoma. Ir apie tokio pobūdžio nuodėmes, neabejoju, kad žinoma ir platesniam asmenų ir pareigūnų ratui, ne tik Lietuvos, bet ir Rusijos. Jie paprastai naudojami tokiais galimai pažeidžiamais parlamentariais. Todėl aš vis dėlto kviečiau ir patį Petrą... Tikrai gerbiu jus už kartais aštrią nuostatą, bet tie nuolatiniai išpuoliai prieš Lietuvos teisėsaugą dabar šiek tiek suprantama, kodėl galėjo būti. Bet jeigu jau jūs norite apsaugoti, apginti savo reputaciją, tai kodėl jūs taip priešinatės tam, kad pareigūnai galėtų atlikti išsamų tyrimą? Tiesiog tegul atlieka, tegul teismas nusprendžia, ar jūs kaltas, ar nekaltas. Ir nedarykime čia viso Seimo kažkokios koldūnų bendrovės, kuri tolima nuo skaidrumo ir atsakomybės standartų, koldūnų bendrovės įkaitais. Susitvarkykite savo problemas ir grįžkite čia. Visuomenė tikrai įvertins.

Dar vienas aspektas, į kurį galbūt norėčiau atkreipti dėmesį, kuris tikrai nėra suprantamas, tai pono P. Gražulio nenoras bendradarbiauti su teisėsauga. Iš tiesų prokuroras savo pristatyme minėjo, kad buvo bandoma poną Petrą apklausti specialiuoju liudytoju, bet jis atsisakė duoti parodymus, taip apsunkindamas tyrimą. Šiaip paprastai politikai visame demokratiname pasaulyje stengiasi bendradarbiauti su savo teisėsaugos institucijomis. Kodėl vengiama, tiesą sakant, yra keista.

Ir paskutinis momentas. Gerbiamieji, nuo to, kaip mes čia nuspręsimė, priklauso apskritai šitos bylos sėkmė, nes byloje yra dar du įtariamieji.

PIRMININKAS. Laikas!

V. BAKAS (LVŽSF). Kaip minėjau, yra įtariamieji sunkiais nusikaltimais. Ir jeigu mes nuspręsimė vis dėlto apsaugoti poną P. Gražulį netgi nuo pareigos duoti parodymus, mes galime sugriauti visą bylą. O tai yra politinės korupcijos byla, nebijokime to pripažinti. Kviečiu tikrai balsuoti už neliečiamybės atėmimą.

PIRMININKAS. Dėkoju. Diskutuoti kviečiu A. Skardžių, kuris pasisakys prieš.

A. SKARDŽIUS (LSDDF). Gerbiamas pirmininke, gerbiami kolegos, parlamentas demokratinėje valstybėje turi būti lygus ir teisingas visiems. Šiuo atveju girdėjome kalbą jaunojo kolegos, aš turiu omenyje, kaip parlamentaro, pono V. Bako, tarsi kalbėtų prokuroras, kas yra teisinga, kas yra politinė korupcija. Galbūt V. Bakas galėjo įvardinti padarytą žalą valstybei? Kodėl bylos, kai ištis yra didžiulė žala valstybei, niekada neišvysta dienos šviesos?

Vieną matėme bylą dėl Visagino atominės elektrinės. Pusantro šimto milijonų iššvaistyta! Buvo šiek tiek pajudinta, įtarimai vadovui, bet visi galai į vandenį sulindo. Kodėl? Todėl, kad visi pareigūnai, turėdami gerą stogą, kurie turėjo būti teisiami už tų pusantro šimto milijonų iššvaistytų litų, iškeliavo į „Klaipėdos naftą“, iškeliavo į SGD terminalą pirkti dujų, „Litgasą“ ir visas kitas įmones. Dabar sėkmingai atėję į geležinkelius... Kai kurie politologai bando daryti konferencijas ir stebisi, kur čia Rusijos grėsmė – iš „Lietuvos energijos“ atkeliavo į geležinkelius? Taigi ir atkeliavo per R. Masiulį, per M. Bartušką tie, kurie pasirašė sutartis su rusų kompanija „Litasco“, kuri atvedė rusus į strateginį objektą.

Kodėl ponas V. Bakas nesiima nagrinėti šio klausimo? Akivaizdi žala uostui dėl krovos darbų geležinkeliams. Ir galų gale strateginį objektą valdė rusų kompanija, Kremliaus, „Lukoilo“ kompanija! Visi tyli, viskas gerai, kalbame apie grėsmes. Kur ta tikroji grėsmė valstybei? Kodėl „Nukemas“ Rusijos su „Rosatomu“ sėdi ir uždarinėja mūsų Ignalinos atominę? Išplauti milijonai, suvaryti, sakykim, 75 mln. eurų. Taip, kolega, suvaryti Rusijai už tai, kad jie vėluoja 60 mėne-

sių, penkerius metus uždaryti mūsų strateginį objektą. Mes patiriame nuostolių. Štai tikroji politinės korupcijos esmė! Iki jos niekas neprisikasa. Kas kritikuoja? Štai bylos. Norint mušti, lazda visada rasi.

Aš siūlau būti visiems teisingiems, nepamiršti pono M. Majausko, M. Adomėno, T. Langaičio, kuris tyliai tepė slides iš Seimo į savo verslą, nors iš tikrųjų su jo vykdytais projektais tikrai atgarsiai būtų liūdni konservatoriams. Ir, beje, pati skambiausia tai yra... Pono Landsbergio jaunąjo šeimos verslas finansuojamas iš „Lietuvos energijos“. Mes matome mainus, matome į fondus perpumpuotus pinigus, „Lietuvos energija“... Po to tie fondai stato mokyklas, kuria infrastruktūrą privačiam verslui. Čia problemos nėra? Kodėl tokie dvigubi standartai yra taikomi? Todėl, kad tas įrankis naudojamas būtent susidoroti su nepalankiais politikais, iš to turėti politinių dividendų ir užčiaupti oponentą. Aš manau, kaip tik raginu būti visiems politiškai aktyviems, drąsiems ir vienodai teisingiems. Ačiū.

PIRMININKAS. Į tribūną kviečiu E. Gentvilą, jis kalbės už.

E. GENTVILAS (LSF). Gerbiamas kolega Petrai Gražuli, gal būčiau ir nekalbėjęs, jeigu nebūtumėte vėl liberalų paminėjęs. Beje, gal ir teisingame kontekste jūs paminėjote, aš suprantu, kad jūs čia tikėtės, kad liberalai gal susimylės ir pakeis nuomonę. Jeigu taip tikėtės, nebūkite toks naivus, mes nekeisime tos nuomonės. Jūs galite be galo girti ir liaupsinti valstiečius, gal dar sulauksite kitokios nuomonės, negu kad iš tikrųjų galvoja.

Taip, liberalai irgi mano, kad yra selektyvus teisingumo procesas ir mūsų atžvilgiu vykdytas. Nesame akli, galų gale aš prisimenu, kad mačiau filmuotus vaizdus iš NSGK komiteto išvadų rašymo epopėjos, rašant išvadas aktyviai dalyvauja pora konservatorių, tarp jų L. Kasčiūnas dėlioja tezes, kaip čia įvertinti liberalų veiksmus. Po to matome, kad būtų ką vertinti ir kitoje pusėje. Taip, esama turbūt klaidų, bet ar jūs, kaip Lietuvos Respublikos Seimo narys, ir toliau teigiate, kad Lietuvoje nėra teisingumo? Aš manau, kad jūs šitaip diskredituojate Seimą, o ir save, kaip politiką, – apibendrinatė, kad Lietuvoje nėra teisingumo.

Daug pavyzdžių. Štai G. Steponavičius, aną kartą pavardės nepaminėjau, atsidavė teisingumui ir, aš esu tikras, išeis kaip nugalėtojas iš tos tikrai sunkios bylos, sunkios asmeniškai. Liberalai taip pat išeis kaip nugalėtojai. Kikenkite, gerbiamieji, kažkas čia tokiu ožišku balsu, nesupratau, bet jūs pamatysite, kad tai, ką aš pasakiau, teismuose kaip baigsis, aš tuo esu įsitikinęs.

Gerbiamas Petrai, kai jūs apeliavote į teismą, jūsų teisė nesutikti su pono V. Pranckiečio pasiūlymu pačiam kreiptis ir atsisakyti. Taip, tai jūsų teisė. Bet kita jūsų frazė, kai jūs paskui pasakėte, ne, aš nepalengvinsiu jūsų atsakomybės, teiskite mane. Kas aš toks, pasakė popiežius, kad aš teisčiau? Aš neturiu teisės teisti ir neteisiu. Teisingumą vykdo tie, kurie tai turi vykdyti, ir aš tikiu, kad Lietuvoje yra teisingumas. Tikiu, kad teisingumas bus pritaikytas ir tamstos atžvilgiu, kaip jau yra buvę, kad po visokių tyrimų nustatyta, kad P. Gražulis neteisis. Anoje kadencijoje R. Ačas... Atsiprašau, teisis. R. Ačas teisis, N. Puteikis teisis ir taip toliau. Aš manau, kad Lietuvos teisėsauga ypač atidžiai pažiūrės, kad Seimo nariui neprikabintų nepagrįstos nuodėmės. Ypač per didinamąjį stiklą bus vertinamos ir tikrosios nuodėmės, ir lengvinančios aplinkybės.

Ir beveik paskutinis dalykas, aš girdžiu Petrai, tiek pats daug turi argumentų arba kozirių, kuriuos čia sakai. Mudviejų privačiame pokalbyje esi rodęs teisinius procesinius dokumentus, kur, tiesą sakant, aš pats matau, yra parašyta, kad nustatyta ar, atsiprašau, nenustatyta, kad P. Gražulis būtų turėjęs asmeninės naudos ar siekęs asmeninės naudos. Tai yra argumentai pačiam eiti į teismą. Dabar visas Seimas iš tiesų paverčiamas koldūnų fabriko įkaitais, kaip čia kažkuris kolega paminėjo. Nemanau, kad tai yra teisinga. Ir pats, Petrai, griebiesi patriotizmo. Bet aš perfrazuodamas klasikų pasakysiu, kad patriotizmas yra paskutinė slėptuvė slapstantis nuo teisingumo. Tai neatrodo skaniai, žiūrint žmogiškai, tai neatrodo skaniai. Jeigu pats esi toks kovotojas, vaidini kovotoją ir esi kovotojas, tai pripažįstu, tai patriotizmą padėkime į šalį. Už Lietuvą kovojo daug žmonių, įvairiai – vienas vienokia forma, pačiam teko kitokia.

Ir man labai krito į akis tradicinis paties pavarymas ant konservatorių, ir aš matau, kaip R. Martinėlis, B. Matelis ir J. Džiugelis išsigando, kur čia jie pakliuvo. Apšvietei žmones. Raimundai, ne? Juokauju. Čia iš tiesų tavo kalbos puošmena yra tokie sugebėjimai pavaryti. Bet nepamiršk, Petrai, kad esi Lietuvos Respublikos Seimo (*Balsai salėje*), kad pats esi Seimo narys. Niekinėti teisingumą Lietuvoje, apskritai sakyti, kad jo nėra, turbūt nevalia šitaip kalbėti Seimo nariui.

PIRMININKAS. Dėkojame. Daugiau nėra norinčių dalyvauti diskusijoje.

Motyvai dėl viso. Tuoj įjungs. Motyvai už – V. Bakas. Atsisako. S. Šedbaras – už.

S. ŠEDBARAS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, turbūt tarp diskusijų pasimeta pagrindinė šios taisyklės, arba imuniteto, kuris taikomas ir teisėjams, Seimo nariams, valstybės vadovui, pati esmė. Tai nėra privilegija. Tai tik patikrinimas, ar tikrai nėra politinių oponentų kažkoks bandymas prieš žmogų, kuris niekuo dėtas, iškelti bylą, patraukti atsakomybėn. Tam ir yra sudaroma komisija. Ir tokiu atveju komisija kaip tik tas aplinkybės ir aiškinasi. Juk nesiaiškina kaltės ar nekaltės klausimo.

Aš galiu pasakyti tik tiek, kad prieš keletą metų komitete mes jau diskutavome, o gal reikėtų atsisakyti šios taisyklės. Seimo narys, Lietuvos Respublikos pilietis, prireikus, būtų traukiamas kaip ir visi kiti atsakomybėn... ir gintis, ir apsiginti. Tai toje diskusijoje nutarėme, kad daugelyje pasaulio modernių šalių tokia nuostata yra, tegul būna ji. Bet aš visą laiką būdavau už tai ir mes visada, kolegos, sakome, šiuo atveju nėra kito būdo, kaip žmogui įrodyti savo nekaltumą, jeigu jis nekaltas, kaip ir Petras karštoje kalboje čia bandė įrodyti, nėra kito būdo, kaip tik aiškinti prokurorui ir teisme, kaip yra iš tiesų, jeigu taip yra. Aš manau, kad šioje situacijoje, jeigu mes paliktuome dviprasmišką klausimą, tai visą laiką ta įtarimų kupra kolegą Petrą ir lydėtų gyvenime kaip šešėlis. Aš manau, kad tikrai reikia leisti spręsti klausimus tiems, kam priklauso pagal kompetenciją. Mes nesame teismas. Mes tik išsiaiškiname, kad nėra čia jokio politinio persekiojimo, ir balsojame už.

PIRMININKAS. Dėkojame. Motyvai prieš – P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (*MSNG*). Aš truputėlį norėčiau save vietoj gerbiamo Vytauto Bako... pasisakyti. Gerbiamas Vytautai ir Seimo nariai, kaip jūs nesuprantate, kad tai yra akivaizdžiausia politinė byla? Žiūrėkite, kaip yra. Visose įmonėse... visoms įmonėms, kurios prekiaavo su Rusija, dėl politinių motyvų buvo uždrausta įvežti produkciją į Rusiją. Nepasakė, kad dėl politinių motyvų, o surado kažkokią priekabę. Ar jūs radote, kad nors vieną kartą nors vienai įmonei, kur surado bakteriją kažkokią Rusijos produkcijoje, buvo iškelta Lietuvos prokuratūros byla? Ir Europos ne vienai įmonei, o daugeliui uždrausta įvežti į Rusiją produkciją dėl politinių motyvų. Ar Europos Sąjungos šalys iškėlė nors vieną bylą toms įmonėms? Visos įmonės suprato, kad yra politika. Pone Bakai, tu esi kovotojas, kaip ir konservatoriai, prieš Rusiją. Rusai puola tau kiekvieną dieną. Noriu paklausti, logiškai mąstant, jeigu išvežta produkcija į Rusiją užkrėsta, tai kodėl ne Rusijos prokuratūra gina savo žmones, o Lietuvos prokuratūra gina Rusijos piliečius labiau nei Rusijos prokuratūra? Ar jums įdomu? Ir aš dar jums pasakysiu paskutinę frazę, ne dėl vienos įmonės važiuau. J. Miliaus žodžius pasakysiu: Prezidentė D. Grybauskaitė ir buvęs premjeras daug kartų, šimtą kartų daugiau, prašė, kad aš važiuočiau ir daryčiau įtaką, kad įmonės galėtų prekiauti su Rusija. Taip, aš tik dėl keleto įmonių važiuau. Norėjau, kad važiuotų pats Veterinarijos tarnybos vadovas, bet jam nebuvo leidžiama važiuoti, išvažiuau aš. Gerbiamieji, tai nusikaltimas? Aš ne Rusijos įmonei, ne Rusijos interesams gi dirbau, pone Bakai, aš Lietuvos įmonių interesams, ir ne vienos, dirbau. Man atrodo, kaip konservatoriumi gimei, taip į aną pusę vis tiek ir žiūri. Ir man atrodo...

PIRMININKAS. Laikas!

P. GRAŽULIS (*MSNG*). ...greitai atsidursi Konservatorių frakcijoje ir tu.

PIRMININKAS. Gerbiami kolegos, norėčiau perskaityti Lietuvos Respublikos Seimo statuto 23 straipsnio 6 dalies vieną sakinį. Jeigu išvadoje siūloma patenkinti generalinio prokuroro teikimą, Seimo protokolinis nutarimas sutikti Seimo narį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę gali būti priimtas, kai už jį balsuoja daugiau kaip pusė Seimo narių. Gerbiami kolegos, skelbiu balsavimą. Kas palaikote protokolinį nutarimą „Dėl sutikimo Seimo narį Petrą Gražulį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, suimti ar kitaip suvaržyti jo laisvę“, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, prieš arba susilaikote.

Balsavo 93 Seimo nariai: už – 65, prieš – 3, susilaikė 25. Protokoliniam nutarimui nepritarė.

Kitas darbotvarkės klausimas – Nr. XIII-3280(2). (*Balsai salėje*) G. Landsbergis. Prašau.

G. LANDSBERGIS (*TS-LKDF*). Gal vis tiek šia išskirtine proga aš norėčiau pakviesti poną Petrą į tribūną, gal pirmininkas gėlių kokių gali paorganizuoti, vis tiek neeilinė proga iš tikrųjų – žmo-

gui prokuratūroje yra pareikštas baudžiamasis kaltinimas ir Seimas nusprendžia jį apsaugoti. Trisdešimti metai valstybės nepriklausomybės – neeilinė proga. Siūlau pasveikinti mažų mažiau-siai plojimais, šampanu ir gėlėmis. (*Balsai salėje*)

Replika po balsavimo – P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (*MSNG*). Ponas Gabrieliau, pažiūrėk, kiek tavo žmona iš biudžeto gavo pinigų ir tavo verslas, kiek milijonų?! Kur prokuroras yra?! Ar aš nors vieną centą gavau, nors vieną ža-lą... padariau nors vieną eurą žalos valstybei, ir ne tik valstybei, ir privačiai kompanijai?! Aš gy-niau Lietuvos įmonių interesus ir ginsiu toliau! Ponas Landsbergi, praradai progą patylėti, pažiū-rėk, kiek išvogta pinigų, milijardais jūs iššvaistėte, milijardais!

14.42 val.

Valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-730 15¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3280(2), Prezidento įstatymo Nr. I-56 14, 17, 19 ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3281(2) (svarstymas)

PIRMININKAS. Gerai, nutraukiu šitą diskusiją, kadangi paskelbiau jau kitą darbotvarkės klausimą – Valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-730 15¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas. Kviečiu J. Varkalį, jis pristatys Socialinių reikalų ir darbo komiteto išvadą. Ir lydimieji kartu. Kar-tu ir lydimąjį... Ačiū.

J. VARKALYS (*LSF*). Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, Socialinių reikalų ir darbo komitetas svarstė Valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-730 15¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIIIP-3280(2). Po svarstymo buvo nutarta pritarti iniciatorių patektam įsta-tymo projektui ir komiteto išvadai. Pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Diskutuoti niekas neužsirašė. Dėl motyvų ar yra užsirašiusių, tuoj pažiūrėsim, taip pat niekas neužsirašė. Gal galime bendru sutarimu po svarstymo pritarti? Ačiū, pritarta.

14.44 val.

Darbo kodekso 25 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3183(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Darbo kodekso 25 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3183(2). Pranešėjas – R. J. Dagys. Prašau perskaityti Socialinių reikalų ir darbo komite-to išvadą.

R. J. DAGYS (*TS-LKDF*). Gerbiamieji Seimo nariai, komitetas svarstė šį įstatymo projektą, pa-siūlė naują patobulintą siūlomo įstatymo projekto redakciją ir pritarė patobulintam įstatymo pro-jektui bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Diskusijoje dalyvauti užsirašė T. Tomilinas. Kviečiu į tribūną. Prašau.

T. TOMILINAS (*LVŽSF*). Gerbiami kolegos, labai prašau jūsų balsuoti už Darbo kodekso 25 strai-psnio pakeitimo įstatymo projektą. Tai labai nesudėtingas įstatymas, jis iš esmės gali padėti mūsų darbo rinkoje sunkiai už savo interesus kovojantiems žmonėms. Galbūt atrodytų smulkmena, bet žmogui, kai jis ateina į darbo pokalbį, žinoti tam tikrą pradinę informaciją apie siūlomą darbo už-mokestį būtų tikrai pravartu. Tai iš esmės niekaip nepakenks darbdaviams. Tiesiog sąžiningi dar-bdaviai, kurie sudaro absoliučią daugumą mūsų darbdavių, turės nedidelę prievolę paskelbti de-rybų startinę poziciją. Toliau, aišku, derybos gali baigtis visaip. Civilizuotoje liberalios ekonomi-kos valstybėje tikrai ne valdžios reikalas yra derybų pabaiga, mūsų kaimynai latviai jau net žengia tuo keliu, tačiau pradinė informacija, nuo ko prasideda darbo pokalbis, nuo kokių sumų, iš tikrų-jų būtų labai naudinga.

Šį įstatymo projektą iš esmės su tam tikromis išimtimis palaimino Trišalė taryba. Buvo kele-tas skirtingų pozicijų. Faktiškai vienbalsiai pritarė Socialinių reikalų ir darbo komitetas. Tikrai nėra ideologinės takoskyros. Mes turime padaryti viską, ką galime, kad padėtume mūsų žmogui išsiderėti geresnį atlyginimą, ne suteikti jam tą atlyginimą. Labai dažnai vartojama meškerės ir žuvies metafora. Šiuo atveju tai yra tikrų tikriausia meškerė, kai žmogus pats kovoja dėl savęs, o mes sukuriame tokias sąlygas, kai derybinių pozicijų stiprumas yra maksimaliai išlygintas. Mes

puikiai suprantame, kad žmogus visada yra silpnesnė derybų pusė – tai pasako mums ir pats Darbo kodeksas, tačiau jeigu mes galime kaip nors prisidėti prie žmogaus derybinės galios sustiprinimo, tai būtų informacija. Informacija suteikia galią ir teisė į informaciją iš tikrųjų gali būti sustiprinta ir įstatymo pataisa.

Šią įstatymo pataisą sugalvojau ne aš. Tikrai tai yra mūsų visų bendras darbas. Visų partijų. Bet pati pirminė idėja atėjo net iš verslo, iš to verslo, kuris per daugelį metų dirbdamas Trišalėje taryboje pamatė tas kaip ir pagrindines kliūtis ir pasiūlė tokią socialinę inovaciją.

Labai prašau jūsų pritarti. Iš tikrųjų tokių kliūčių įstatymo projektui nėra. Galbūt mes pabaigoje per priėmimą dar į keletą Teisės departamento pastabų atsižvelgsime, bet iš principo, manau, tai būtų labai gera žinia mūsų darbo rinkai, mūsų darbuotojams, taip pat ir verslininkams, kalbant ir apie šešėlio mažinimą. Labai raginu balsuoti už. Dėkoju.

PIRMININKAS. Dėkojame Tomui. Daugiau diskutuoti niekas neužsirašė. Ar yra užsirašiusių dėl motyvų? V. Bakas – už. Ar atsisakote, ar bandote? Gerai. Prašau, Vytautai.

V. BAKAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, iš tikrųjų šitas įstatymo projektas naudingas šimtams tūkstančių žmonių. Jį priėmus, jie turėtų lygias sąlygas su tais, kurie siūlo darbą. Šitas įstatymas leistų demonstruoti daugiau pagarbos samdomiems darbuotojams, sutaupyti jų laiko, žmonės galėtų iš tikrųjų pasirinkti išanalizavę skelbimus iš kelių pasiūlymų, galbūt pagerintų mūsų derybų kultūrą ir šiek tiek praturtintų žmones. Aš manyčiau, jeigu mes kalbame apie lygias konkurencines sąlygas, teisė į informaciją yra svarbi prielaida, kad žmonės, samdomi darbuotojai turėtų didesnes galimybes rinktis. Kviečiu balsuoti už.

PIRMININKAS. Motyvai prieš – S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, jau seniai Lietuvos ekonomikos kamuolys taip stipriai buvo darbuotojų pusėje, kaip yra šiandien. Vien pernai atlyginimai privačiame sektoriuje augo 10–11 %. Mes atlyginimais nuo įstojimo į Europos Sąjungą, nominaliu atlyginimu padidėjome daugiausia tarp Europos Sąjungos valstybių per visus 15 metų. Kalbėti, kad darbuotojai dabar yra engiami ir jiems dar reikia kokias nors ypatingas derybines sąlygas pritaikyti, yra iš senesnių laikų, kai buvo milžiniškos bendrovės ir neturėjome tokio Darbo kodekso, kokį turime šiandien.

Šiandien sunku įsivaizduoti, kaip galime šitas nuostatas pritaikyti kūrybinėms profesijoms, kur atlyginimas mokamas dažnai už darbą. Yra projektiniai darbai, kurie yra itin spartūs, kur yra dideli viršvalandžiai ir kalbėjimas apie mūsų ekonomiką kaip apie fabrikinę, manufaktūrinę ekonomiką, kur visi ateina tik dirbti už minimalų atlyginimą ir kitų niuansų neįmanoma matyti, yra neteisingas. Man atrodo, valdantieji per daug užsiima leitmotyvu, kad verslas masiškai engia darbuotojus.

Šiandien atvirkščiai – verslas masiškai medžioja darbuotojus ir siūlo algas, ir kelia, ir pervilioja darbuotojus. Tuose regionuose, kur nėra darbo, ten taip, sutinku, bet ten turime darbuotojams pasakyti, kad yra darbų ir kituose regionuose. Ir nustokime iš tikrųjų kalbėti apie dalykus, kurių neįmanoma pritaikyti, nes tipinis darbdavys į savo darbo skelbimą įrašys: „Atlyginimas siūlomas nuo...“ kažkokios sumos ir derybos prasidės nuo to. Konkretus atėjęs darbuotojas atsiņeša konkrečią kvalifikaciją, konkrečią patirtį, konkretų socialinį tinklą, kuris yra įvertinamas darbdavio. Dirbtiniais teiginiais, kad nurodykime fiksuotą darbo atlyginimą arba kokį nors rėmą, nepadėsime darbuotojui, atvirkščiai, daugumą atpurtytysime ateiti pas darbdavį.

PIRMININKAS. Laikas!

S. GENTVILAS (LSF). Kviečiu nepritarti. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai visi išsakyti. Kadangi nuomonės išsiskyrė, kviečiu balsuoti dėl šio projekto. Kas palaikote, balsuokite už, kas turite kitą nuomonę, prieš arba susilaikykite.

Balsavo 95 Seimo nariai: už – 79, prieš – 5, susilaikė 11. Po svarstymo pritarta.

14.53 val.

Darbo kodekso 123 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4833(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Darbo kodekso 123 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4833(2). Pranešėja – R. Šalaševičiūtė, ji pristatys mums Socialinių reikalų ir darbo komiteto išvadą. Prašau.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LSDDF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, Socialinių reikalų ir darbo komitetas svarstė projektą ir jam pritarė, pritarė komiteto patobulintam įstatymo projektui, jo lyginamajam variantui. Balsavimo rezultatai: už – 7, prieš – 1, susilaikė 3. Atkreipiu dėmesį, kad šalia šio įstatymo projekto, jeigu jam būtų pritarta, dar reikėtų svarstyti ir projektą dėl Mirusiųjų dienos išbraukimo iš Atmintinų dienų įstatymo. Šis projektas mano yra įregistruotas 3971-uoju numeriu.

PIRMININKAS. Dėkojame. Nepabėkite dar iš tribūnos, nes diskutuoti niekas neužsirašė, o yra keletas pasiūlymų. Iš karto prie jų ir pereiname. Pirmasis yra J. Razmos. Prašau pristatyti.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, čia mes galime būti tokie labai geri ir pradėti lenktyniauti, kas kiek dar nedarbo dienų papildomai pasiūlysiame. Priminsiu, kad per įvairius seimus buvo įrašytos Kūčios kaip nauja nedarbo diena, prieš kurią laiką viena televizija ir viena alaus bendrovė sukėlė vajų ir mes Jonines įrašėme kaip nedarbo dieną. Na, gegužės 1-oji taip pat tam tikru laikotarpiu buvo darbo diena ar ji buvo atmintina diena paminėta. Aš manau, kad jai ir tinkamiausia būtų būti Atmintinų dienų sąraše, nes tokių tikrų jos šventimo tradicijų mes neturime. Dar sovietmetį tas dirbtinumas, matyt, padarė savo poveikį. Pažiūrėkime realiai, jeigu ir yra kažkokių tokių formalių kairiųjų partijų ir profesinių sąjungų bandymų pavaizduoti tą šventimą, tai tikrai yra imitacija, kad tam reikia nedarbo dienos. Jeigu mes įvedame naują nedarbo dieną, Vėlinių dieną, aš manau, kad neturime didinti nedarbo dienų sąrašo, nes visi rūpinamės, kad BVP augtų, kad surinktume daugiau pajamų į biudžetą, o kiekviena papildoma nedarbo diena – tai jau keliasdešimties milijonų eurų minusas biudžetui, todėl ir siūlau, kad būtų išlaikytas nedarbo dienų skaičius, išbraukti gegužės 1 dieną.

PIRMININKAS. Komiteto nuomonė.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LSDDF*). Komitetas nepritarė Seimo nario J. Razmos siūlymui. Siūloma pritarti iniciatorių pateiktam įstatymo projektui. Tiesiog komitete nepritarta naujos švenčių dienos Darbo kodekse įtvirtinimui jau esamų švenčių dienų sąskaita.

PIRMININKAS. Motyvai už pasiūlymą – G. Skaistė.

G. SKAISTĖ (*TS-LKDF*). Atsiliepiant į tai, ką pasakė pataisos iniciatorius J. Razma, kad tai kainuoja keliasdešimt milijonų, tai iš tiesų buvo paskaičiuota, kad kiekviena papildoma nedarbo diena valstybės biudžetui kainuoja apie 50 mln. eurų. Tiesiog noriu pasakyti, kad kiekviena šita iniciatyva yra labai nuostolinga, ir įvedant kiekvieną papildomą nedarbo dieną reikia labai gerai pagalvoti, kuri iš tų nedarbo dienų yra reikalingiausia. Komiteto pirmininkė nepaminėjo, kad buvo atlikta žmonių apklausa, kada jie labiausiai norėtų tos nedarbo dienos. Iš tiesų būtent Vėlinių diena yra gana aukštai sąraše. Tačiau Tarptautinė darbo diena yra beveik neminima ir žmonėms tokio poreikio tą dieną nedirbti iš tiesų nėra. Todėl jeigu mes norime daryti gera ir siūlyti žmonėms tą, ko jie iš tikrųjų patys prašo, kad jie galėtų aplankyti artimųjų kapus ir nenuskriausti valstybės biudžeto, tai siūlyčiau pritarti šiai pataisai. Jai pritarus iš tiesų būtų papildoma nedarbo diena būtent per Vėlines, kai ištis žmonės nori lankyti savo artimųjų kapus, tačiau valstybės biudžetas nuostolių nepatirtų, nes atseit atsisakytume tos nedarbo dienos, kurios iš tikrųjų poreikio visuomenėje šiandien nėra.

PIRMININKAS. Motyvai prieš – K. Glaveckas.

K. GLAVECKAS (*LSF*). Aš daugiau dėl viso norėjau. Bet dar prisiminkite, kas mokėtės universitete ir mokykloje, D. Rikardą, kuris sakė, kad darbas yra vienintelis turto šaltinis. Tai, sumažindami darbo dienų skaičių ir padidindami šventinių dienų skaičių, jūs niekuomet nesukursite daugiau turto, nacionalinio turto ir apskritai vertybių. Todėl esant Lietuvai ne taip išvystytai šaliai kaip kitos Europos Sąjungos, ar iš tikrųjų nevertėtų eiti tuo keliu, kuriuo eina, pavyzdžiui, Švedija ar kokia nors Vakarų Vokietija, kurios mažina darbo valandų skaičių, bet vis tiek palieka sąlyginai netgi mažesnę išeiginių dienų skaičių. Todėl, aš manau, korekcija dėl dienų ir klausimas dėl atmintinų dienų, dėl išeiginių dienų, dėl visokių tokių neesminių dalykų mūsų Seime iš tikrųjų (...) prieš svarbius ekonominius klausimus, kurie neišvengiamai ateis per artimiausius pusę metų ir nuo kurių tikrai visiems skaudės galvą. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkoju. Visi motyvai išsakyti. Nuomonės išsiskyrė, kviečiu balsuoti dėl Seimo nario J. Razmos pasiūlymo. Kas palaikote, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę – prieš arba susilaikote. (*Triukšmas salėje*)

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LSDDF*). Taigi tik po vieną kalba.

PIRMININKAS. Dėl vedimo tvarkos.

T. TOMILINAS (*LVŽSF*). Aš dėl vedimo tvarkos. Kadangi Kęstutis kalbėjo apskritai apie klausimą, tai yra viskas gerai, bet jis nekalbėjo apie konkrečią J. Razmos pataisą. Tai duokite pasakyti neigiamą poziciją dėl J. Razmos pataisos. (*Balsai salėje*) Taip, nebuvo, tiesiog nebuvo suteikta sąrašui tų, kurie pasisakė prieš.

PIRMININKAS. Gerai, aš jau paskelbiau balsavimą. Pabalsuojame, o paskui replikuoti suteiksiu žodį, jeigu norėsite. Prašom, balsuojame dėl J. Razmos pataisos.

Balsavo 91 Seimo narys: už – 29, prieš – 30, susilaikė 32. Pasiūlymui nepritarta.

Kitas pasiūlymas – Seimo nario A. Syso. Prašom pristatyti.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. Gerbiami kolegos, kadangi buvo siūlymas įvesti papildomą, kaip alternatyvą aš pasiūliau tada pasirinkti, kurią dieną, ar lapkričio 1, ar 2 dieną. Turbūt skaitėte ir aiškinamąjį raštą, ir Vyriausybės nuomonę. Vyriausybė apskritai nepritaria šiam siūlymui didinti šventinių dienų skaičių, kad būtų lapkričio 2 diena taptų šventine. Ji yra įrašyta į Atmintinų dienų sąrašą ir, aš manau, to užtenka. Bet žinant procedūrinius dalykus, kad jeigu nieko nesiūlai, atsiranda pritarimas, kaip atsitiko ir komitete, kad buvo pritarta 2 dieną įrašyti į šventinių skaičių, tai būtų aš įrašiau, kad tada apsispręstume, kurią dieną Lietuva minės.

Pirmiausia aš nematau, kad lankyti kapines yra šventė. Galbūt tai pagarba, atmintis ir visi kiti dalykai, tikrai ne šventė. Švęsti reikia su gyvais. Ir mane šiandien žurnalistai klausinėjo, ar Joninės yra šventė, ar ne šventė? Aš manau, kad vakar ir užvakar visi buvote kokiose nors šventėse ir tikrai šventėte, ir su gyvais žmonėmis.

Taigi, jūsų valia pasirinkti. Jeigu jau norime plėsti skaičių lapkričio mėnesį, tai pasirinkime, arba lapkričio 1 dieną, arba lapkričio 2 dieną. Nes tik 17 šalių yra ši poilsio diena ir ji švenčiama vieną dieną. Tik viena Vengrija švenčia, ne švenčia, o mini ir lapkričio 1 dieną, ir lapkričio 2 dieną. Ačiū.

PIRMININKAS. Komiteto nuomonė.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LSDDF*). Komiteto nuomonė nepritari dėl tų pačių priežasčių, kaip ir dėl Seimo nario J. Razmos pasiūlymo. Tiesiog komitetas mano, kad naujos švenčių dienos Darbo kodekse įtvirtinimui jau esamų švenčių dienų sąskaita nereikėtų pritari.

PIRMININKAS. Dėkoju. Motyvai dėl siūlymo prieš – K. Glaveckas.

K. GLAVECKAS (*LSF*). Gerbiami kolegos, aš dar kartą noriu pakartoti, kad tai, ką mes darome, yra gryna scholastika. Aš manau, kad būtų protinga parengti projektą įstatymo, kuris leistų, esant ekonominei recesijai, koreguoti arba leisti koreguoti darbo valandų skaičių darbo savaitėje, kad taip sumažintume bedarbių ar kitus ekonominius dalykus. Tai būtų protinga. O dabar kaip perkelti vieną dieną iš kitos dienos, ta svarbesnė ar kita, primena seną diskusiją dėl žiemos ir vasaros laiko, kaip žinote. Ir yra labai paprastas pasakymas, kad jeigu nukirpsite metrą antklodės nuo pradžios ir prisiūsite prie pabaigos, tai antklodė dėl to nepailgės.

Lygiai tas pats ir čia bus. Niekas nepasikeis nei ekonomikoje, nei kur, tik tiesiog mes turėsime diskusiją, kaip eilinį kartą turime kalbėti apie nieką ir kalbėti daug. Todėl, aš manau, reikėtų koncentruoti dėmesį į šiuolaikinių lanksčių darbo savaitės panaudojimo ir pritaikymo mechanizmą Lietuvoje, kas mums iš tikro bus aktualu jau rugsėjo mėnesį, prieš biudžetą. Pamatysite. Ačiū.

PIRMININKAS. Kadangi nepasisakėte prieš, tai R. J. Dagys. Prašom.

R. J. DAGYS (*TS-LKDF*). Gerbiamas kolega, antrą kartą kalbate ne visai į tą temą, nors kalbate apskritai apie patį procesą. Dabar yra siūloma priimti sprendimą, kad Visų šventųjų diena būtų išbraukta iš anksčiau priimtų mūsų sprendimų, kad ji yra laisva diena. Tai yra pagrindinė šventė, jeigu žiūrėtume pagal kalendorių, tai yra ji švenčiama ir Katalikų bažnyčios, ir visų kitų, būtų šita diena. Ir tikrai nėra alternatyva taupyti jos sąskaita, tai yra vienas motyvas, nes tai yra pagrindinė šventė. Antra diena yra jau tąsa šitų švenčių iš esmės.

Kitas dalykas, tai yra mūsų tylios tradicijos šventė, gilios tradicijos, kuri išlaikė įvairius išbandymus – ir sovietmetį, ir kita. Tai aš manau, kad tokią gilia, unikalią tradiciją verta saugoti, o kieno sąskaita, čia yra atskira diskusija, nes ne visos šventės yra vienodai prigijusios.

Kitas dalykas – labai spekuliatyviai atrodo diskusijos dėl laisvų dienų pamirštant, kad kai kurios šventės sutampa su sekmadieniais, kitos slenka, nes kalendorius visą laiką slenka, irgi su-

tampa su laisvomis dienomis, mes ne visas jas švenčiame. Gaila, kad Socialinių reikalų ir darbo ministerija nesugebėjo to dalyko net pastebėti savo išvadas ruošiančiai... Vyriausybės programai. Šiaip mes turime maždaug 7,5 laisvos dienos, šiuo metu neišsiskiriame iš Europos Sąjungos valstybių, ką mes turime švęsti. Priminsiu, yra ir keistų dienų, tokių kaip Britanijoje, kur yra Bankų diena ir panašiai, yra visokių laisvų dienų.

PIRMININKAS. Dėkojame. Kadangi visi motyvai išsakyti, kviečiu balsuoti dėl Seimo nario A. Syso pasiūlymo. Kas pritaria, balsuojate už, kas turi kitą nuomonę – prieš arba susilaikote.

Balsavo 82 Seimo nariai: už – 13, prieš – 36, susilaikė 33. Siūlymui nepritarė.

Dar yra Lietuvos Vyriausybės pastaba ir komiteto nuomonė.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LSDDF*). Komiteto nuomonė – nepritariti. Yra siūloma pritarti iniciatorių pateiktam įstatymo projektui, nes taip būtų sudarytos sąlygos Lietuvos žmonėms puoselėti mūsų kultūrai išskirtines mirusiųjų pagerbimo tradicijas, suteikiant Vėlinėms išskirtinį statusą, kaip tai numatyta Lietuvos ratifikuotoje UNESCO Nematerialaus kultūros paveldo apsaugos konvencijoje. Be to, dalį argumentų išsakė Seimo narys, komiteto narys R. J. Dagys ir dar buvo išsakyti argumentai, kad vis dėlto mes turime labai daug užsienyje gyvenančių lietuvių, kurie grįžta, ir aplankyti visus kapus, suspėti, jeigu jų yra įvairiose vietovėse, sudėtinga.

Be abejo, yra dar vienas argumentas. Vis dėlto daugelis mūsų Lietuvos dirbančiųjų būtent šią dieną atsiprašo darbe, prašydami leisti nebūti darbe, nedalyvauti, susitarimo būdu vis tiek nedirba.

PIRMININKAS. Dėkoju. Dabar motyvai dėl viso. Nuomonė už – Z. Jedinskis. Prašom.

Z. JEDINSKIJ (*LLRA-KŠSF*). Ačiū, pirmininke. Vėlinių diena yra šventė, turinti galias tradicijas, ir iki šiol yra labai svarbi daugeliui Lietuvos žmonių. 2006 metais Lietuva ratifikavo UNESCO Nematerialaus kultūros paveldo apsaugos konvenciją, pagal kurią būtent Vėlinės turėtų sulaukti išskirtinio statuso kaip ypatingu savitumu ir gyvybingumu pasižyminti tradicinė mirusiųjų pagerbimo šventė. Mūsų valstybė yra atsakinga už jos išsaugojimą, todėl turėtų sudaryti sąlygas žmonėms puoselėti senąsias šventės tradicijas. Vėlines į nedarbo dienų sąrašą siūlė įtraukti ir Etninės kultūros globos taryba. Visų Šventųjų dieną švenčiame lapkričio 1 dieną, ji skirta pagerbti tuos šventuosius, kurie bažnytiniame katalikų kalendoriuje neturi savo atskiros dienos.

Iš esmės Visų Šventųjų dienos paskirtis nėra susijusi su kapų lankymu, tačiau žmonės, pasinaudodami tik tuomet gaunamu laisvadieniu, pavertė šią dieną pagrindine kapų lankymo diena. Kita vertus, vienos dienos nepakanka aplankyti tolimesnėse Lietuvos vietovėse esančius kapus.

Dar yra problema – kapų padidėjimas dėl demografinės situacijos. Mirusiųjų daugėja, gimstančių mažėja, ir žmonėms susidaro problemų kapinėse dėl spūsčių, dėl parkavimo, dėl kitų dalykų. Replikuodamas gerbiama A. Sysui, kad reikia švęsti su gyvais, aš noriu atsakyti šitaip: dar vieną kitą dieną daugiau pabūkite kapinėse, kur labai gera pagalvoti apie gyvenimo esmę. Ačiū. Siūlyčiau balsuoti už.

PIRMININKAS. Motyvai prieš – M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Mieli kolegos, na, pirma, mirusiųjų gerbiame ne vieną dieną per metus. Prisimename gimimo dieną, prisimename per mirimo metines, prisimename per Tėvo dieną, Motinos dieną, tikrai yra ne viena galimybė. Ir daug žmonių lanko kapus. Pravažiuodamas savaitgalį pro kapines iš tikrųjų matau, kad stovėjimo aikštelės yra pilnos automobilių, žmonės tikrai ne vieną dieną per metus aplanko kapus ir prisimena mirusiuosius.

Antra. Svarbu atkreipti dėmesį, kad jau ir šiandien turime nemažai šventinių dienų, atostogų, nedarbo dienų ir visame Europos Sąjungos kontekste patenkame į grupę valstybių narių, kurios turi daugiau tokių nedarbo dienų nei kitos. Aš puikiai suprantu, kad ne vien pinigai ir ekonominė gerovė svarbu, tačiau jeigu pažiūrėtume tendenciją, einant į Rytus tų nedarbo dienų daugėja, o einant į Vakarus darbo dienų daugėja. Ta tendencija rodo, kad jeigu mes norime pasivyti Vakarus kurdami daugiau nedarbo dienų, mes juos pasivysime, panašu, lėčiau.

Trečias argumentas, kuris jau šiandien nuskambėjo, – šventinės dienos sąlygoja ir tam tikrus pajamų netekimus. Įvairiais skaičiavimais, manoma, kad apie 40 mln. eurų per metus. Tikrai val-

stybės biudžetas turėtų kur padėti tokią sumą pinigų. Žinoma, vartojimas nesustoja, surenkame akcizus, surenkame pridėtinės vertės mokesčių, bet dalies gyventojų pajamų mokesčio, tikėtina, nesurenkame ir dėl to valstybės biudžetas nukenčia.

Taigi kviečiu nepritari šiam projektui. Jeigu vis dėlto norime papildomos nedarbo dienos, svarstykite, kurios jau esamos nedarbo dienos galėtume atsisakyti. Ačiū.

PIRMININKAS. Motyvai visi išsakyti. Kviečiu balsuoti dėl šio projekto. Kas palaikote, balsuokite už, kas turite kitą nuomonę, prieš arba susilaikykite.

Balsavo 87 Seimo nariai: už – 48, prieš – 13, susilaikė 26. Po svarstymo pritarta.

15.12 val.

Tarnybinio paso įstatymo Nr. VIII-1527 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3437(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Tarnybinio paso įstatymo Nr. VIII-1527 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3437(2). Kviečiu pranešėją G. Kindurį, jis pristatys Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto išvadą. G. Kindurys kviečiamas į tribūną.

G. KINDURYS (LVŽSF). Komitetas priėmė sprendimą pritarti komiteto patobulintam įstatymo projektui ir komiteto išvadoms bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Dėkoju. Į tribūną kviečiu A. Širinskienę, ji perskaitys Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadą.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Teisės ir teisėtvarkos komitetas svarstė įstatymo projektą birželio 5 dieną ir bendru sutarimu, tai yra 10 balsų už, jam pritarė.

PIRMININKAS. Diskutuoti niekas neužsirašė. Motyvuoti taip pat. Gal galime pritarti bendru sutarimu po svarstymo? Siūlo balsuoti? Balsuojame.

Balsavo 74 Seimo nariai: už – 72, prieš nėra, susilaikė 2. Po svarstymo pritarta.

15.15 val.

Vidaus tarnybos statuto papildymo 70¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3401(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Vidaus tarnybos statuto papildymo 70¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3401(2). Svarstymas. Kviečiu A. Širinskienę, ji perskaitys Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadą.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Teisės ir teisėtvarkos komitetas Vidaus tarnybos statuto pataisas svarstė birželio 12 dieną. Balsuojant 10 komiteto narių buvo už, vienas – prieš, susilaikiusių nebuvo. Taip pat apsvaistė Seimo narių pasiūlymą.

PIRMININKAS. Taip, diskutuoti užsirašė S. Gentvilas. Prie pasiūlymo – šiek tiek vėliau. Kviečiu S. Gentvilą į tribūną.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, šitas įstatymas gali atrodyti kaip labai smulkus pataisymas, bet, man atrodo, jis – precedentą kuriantis įstatymas. Vidaus reikalų ministerija, kuri visokeriopai formuoja politiką ir įgyvendina politiką valstybės tarnyboje, statutinėje tarnyboje, turėtų žymiai išsamiau aprašyti, kaip šitas precedentas formuojamas. Aiškinamajame rašte yra pateikti vos šeši sakiniai visiškai be pagrindimo. Klausimų metu Vidaus reikalų ministerijos ministro patarėjas negalėjo atsakyti į absoliučią daugumą iškeltų klausimų.

Leiskite iškelti keletą klausimų, kurie, man atrodo, verti atsakymo. Šiandien niekas neabejoja, kad tokie pareigūnai kaip ugniagesiai gelbėtojai susiduria su begaliniu stresu gelbėdami žmones, kartais nepavyksta tiesiog kai kuriais momentais išsaugoti gyvybių. Kalėjimo departamento pareigūnai susiduria su sudėtingomis darbo sąlygomis. Pasienio apsaugos pareigūnai taip pat susiduria su moralinėmis dilemomis, ne per seniausiai įvykęs susišaudymas atskleidė kai kuriuos moralinius paradoksus, kurie įvelia žmones į labai kritišką situaciją. Ką jau kalbėti apie policijos pareigūnus, žvalgybos pareigūnus arba kriminalinės policijos pareigūnus, kurie kovoja kasdien

su nusikalstamu pasauliu. Šitiems žmonėms reikia profesionalios psichologinės pagalbos, profesionalių socialinių paslaugų.

Šiandien yra klausimas, ar šitie pareigūnai gauna socialinę paslaugą, tai yra psichologo, profesionalaus psichologo, kuris išvestų iš emocinių krizių mokslo įrodytu būdu? Įstatymo klausimų metu į tai nebuvo atsakyta. Vidaus reikalų ministerija negalėjo pateikti informacijos, kiek statutinėse tarnybose dirba profesionalių psichologų, kaip į emocines arba krizes patekę pareigūnai gali jas išsigydyti reabilitacinėse klinikose ir kaip jiems padedama? Vietoj to ministras atneša įstatymo projektą, kuriuo siūloma įteisinti dvasinę sielovadą.

Šiandien yra penki etatai valstybės statutinių pareigū, iš viso 12 žmonių, kuriems padalinti tie penki etatai, dirba sielovadinį darbą, kuris aiškinamajame rašte apibūdinamas kaip socialinė paslauga, kurią reikia užtikrinti, tačiau nekalbama apie tai, kaip psichologai turėtų dirbti ir kiek yra dirbančių psichologų. Šiandien įstatymas palieka daug klausimų, kurie taip pat turi būti atsakyti. Šiandien Lietuvoje veikia devynios tradicinės religinės bendruomenės ir 26, o galimai po šiandien sprendimo dėl „Romuvos“ ir toliau einančio projekto veiks 27 pripažintos valstybės religinės bendruomenės. Kaip jų pareigūnai gali prisidėti prie visų statutinių pareigūnų sielovados? Jeigu vienas iš asmenų pageidautų gauti vienos iš tradicinių religinių bendruomenių sielovados paslaugą, tarkime, evangelikas reformatas arba musulmonas sunitas, arba karaimas, ar jis turėtų teisę gauti šitas paslaugas? Ar valstybės tarnyba, valstybės statutinė tarnyba yra pajėgi užtikrinti šias paslaugas kiekvienam pageidaujančiam, kuris norėtų jas gauti? Aš tuo abejoju. Kaip į šią precedentą reaguos kitos, nestatutinės, įstaigos, tokios kaip sveikatos apsaugos įstaigos, ligoninės, socialinės rūpybos įstaigos, slaugos namai, kurie dirba su ypač sunkiais ligoniais? Kaip į tai reaguos Greitosios medicininės pagalbos tarnyba, kuri irgi kasdien susiduria su milžinišku stresu, ar ji irgi turės teisę samdyti ir iš biudžeto lėšų apmokėti dvasinius sielovadininkus savo tarnybos veiklai?

Šitas kuriamas precedentas šiandien potencialiai teigiamu balsavimu, man atrodo, sukurs tradiciją ir precedentą, kad iš valstybės biudžeto bus apmokami religiniai darbuotojai. Ir tai nėra teisinga, nes Konstitucijos 43 straipsnyje aiškiai atskiriama, kad visi religiniai reikalai yra atskirti nuo valstybės, religinės bendruomenės turi išimtinės teises neteikti ataskaitų Registrų centrui, neteikti ataskaitų ir finansinių duomenų kitoms tarnyboms.

Man atrodo, šiandien formuojamas blogas precedentas, todėl aš kviečiu susilaikyti ir grąžinti šią įstatymą tobulinti Vidaus reikalų ministerijai su aiškiai atsakytais klausimais, kaip pasirūpinama profesionaliai mūsų pareigūnų psichologinėmis krizėmis ir emociniais iššūkiais jų sunkioje tarnyboje. Kviečiu nepritarti.

PIRMININKAS. Daugiau nėra dalyvaujančių diskusijoje. Yra vienas pasiūlymas – tai Seimo nario S. Gentvilo, Seimo nario A. Syso ir Seimo nario J. Sabatausko pasiūlymas. Kas pristatysite? S. Gentvilas. Prašom.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, kadangi kiekvienas statutinis pareigūnas turi teisę į religinę sielovadą ir pagalbą pagal šią įstatymą, yra rizika, kad bet koks atskiras asmuo galės už valstybės biudžeto lėšas prašyti, kad jo religinės konfesijos sielovadininkas, ar tai būtų rabinas, ar imamas, ar tai būtų liuteronų pastorius, būtų įdarbintas valstybės statutinėje tarnyboje. Gresia milžiniškomis lėšomis valstybei užtikrinti šią žmogaus teisę, kuria mes čia sukuriame ir precedentą. Todėl mūsų siūlymas yra, kad jeigu tokia sielovados funkcija atsirastų, ji būtų dengiama religinės konfesijos lėšomis ir būtų apmokama už tai. Man atrodo, tai būtų precedentas, kuris galėtų būti atkartotas bet kurioje kitoje valstybės įstaigoje, ar tai būtų ligoninė, ar tai būtų slaugos ir rūpybos namai, ar greitosios medicinos pagalbos stotis. Kitu atveju mes atveriamą Pandoros skrynią, kad religiniai sielovadininkai bus apmokami iš valstybės pinigų. Kviečiu pritarti šitam siūlymui.

PIRMININKAS. Kviečiu A. Širinskienę perskaityti komiteto nuomonę.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Komiteto vardu tik galiu atkreipti dėmesį, kad nebus apmokami, o jau yra apmokami tie sielovadininkai, kurie dirba ir tarptautinių sutarčių pagrindu. Būtent dėl šios priežasties jokių papildomų lėšų dėl įstatymo įsigaliojimo nereikės. Komitetas svarstydamas, ir jūs tuos argumentus matote, atkreipė dėmesį, kad vėlgi sielovadininkai atlieka ir kitas papildomas funkcijas, tarp jų – dalyvauja įvairiose akcijose dėl saugaus eismo ir panašiai, bendradarbiau-

dami su policijos bendruomene. Tikrai tų funkcijų yra kur kas daugiau negu tiesioginės. Komitetas dėl šitų priežasčių, ypač įvertinęs tai, kad papildomų lėšų nereikės, jie jau dabar yra apmokami, tiesiog nepritarė S. Gentvilo ir Seimo narių grupės pasiūlymui.

PIRMININKAS. Dėl motyvų dėl pataisų niekas neužsirašė. Kviečiu balsuoti dėl Seimo narių pasiūlymo.

Balsavo 68 Seimo nariai: už – 16, prieš – 24, susilaikė 28. Pataisai nepritarta.

Motyvai dėl viso. Yra tik už užsirašę, ar tikrai norite kalbėti? Norite. M. Majauskas. Prašom.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Iš tiesų vis dėlto teisingas yra žingsnis. Dvasinė sielovada nėra blogai. Būtų geriau, kad ji būtų, o ne nebūtų. Tačiau kaip ir girdėjome išsakytus argumentus, iš tiesų labai svarbu dėmesį skirti ne tik religinės, bet ir profesionalios psichologinės pagalbos prieinamumui.

Taip pat atkreipčiau dėmesį, kad sielovadą net ir pagal tradicinių ir pripažintų religijų sąrašus galės teikti ne tik katalikų ir krikščionių šventikai, bet ir musulmonų šventikai imamai, rabinai, žydų šventikai, todėl vartoti „kapeliono“ sąvoką šiuo atveju nebūtų visiškai tiksli. Svarstyamo stadijoje kviečiu pritarti, o iki priėmimo stadijos pasikalbėti, kaip galėtume užtikrinti platesnę ir profesionalią psichologinę pagalbą tiems žmonėms, kuriems jos iš tikrųjų reikia.

PIRMININKAS. Motyvai prieš – K. Glaveckas.

K. GLAVECKAS (LSF). Gerbiami kolegos, mes kaip ir pripratę, kad viską reiktų finansuoti, ką mes sugalvojame, norime arba galvojame norėti, iš biudžeto. Duotas atvejis kaip tik ir priskirtinas tam, kad, mano supratimu, kaip Simonas sakė, tokių psichologinių, kitų sielovados paslaugų finansavimas turėtų būti atliekamas iš tų organizacijų arba iš tų šaltinių, kurie, šiaip ar taip, jas ir atlieka, bet jokia būdu ne iš valstybės biudžeto. Nes valstybės biudžetas nėra guminė vieta, gumą, kur pridėta daug pinigų, tik reikia pabandyti juos kaip nors ištraukti, ar per vieną galą, ar per kitą. Todėl siūlau balsuoti prieš.

PIRMININKAS. Motyvai visi išsakyti. Kviečiu balsuoti dėl šio projekto. Kas palaikote, balsuokite už, kas turite kitą nuomonę, prieš arba susilaikykite.

Balsavo 79 Seimo nariai: už – 72, prieš – 3, susilaikė 4. Po svarstymo pritarta.

15.27 val.

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-3337(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-3337(2). Į tribūną kviečiu, A. Širinskienės nematau, S. Šedbaras galbūt galėtų pagelbėti, perskaityti Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadas?

S. ŠEDBARAS (TS-LKDF). Komitetas svarstė šį projektą birželio 12 dieną. Jokių ypatingų Teisės departamento pastabų nebuvo ir visiems 11 dalyvavusių balsavus už buvo pritarta projektui ir komiteto išvadoms.

PIRMININKAS. Dėkoju. Diskutuoti niekas neužsirašė. Dėl motyvų tuoj pažiūrėsime, taip pat niekas. Gal galime pritarti bendru sutarimu po svarstymo? Taip, ačiū, pritarta.

15.28 val.

Vandens įstatymo Nr. VIII-474 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1826 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-3338(2) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės klausimas – Vandens įstatymo Nr. VIII-474 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1826 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-3338(2). Kviečiu pranešėją K. Bacvinką, jis pristatys mums Aplinkos apsaugos komiteto išvadas.

Toliau posėdžiui pirmininkauti perduodu Seimo Pirmininko pavaduotojui G. Kirkilui.

K. BACVINKA (LVŽSF). Laba diena visiems. Komiteto sprendimas – pritarti komiteto išvadoms dėl šio įstatymo projekto ir teikti patobulintą įstatymo projekto variantą. Balsavimo rezultatai: pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKAS (G. KIRKILAS, LSDDF). Diskutuoti niekas neužsirašė? Pasiūlymų nėra. Už – M. Majauskas. Prašom. Nenori. Gal galime pritarti bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

15.30 val.

Jūros aplinkos apsaugos įstatymo Nr. VIII-512 3, 4, 5 straipsnių ir 3 priedo pakeitimo ir Įstatymo 1 priedo pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3117(2)ES (svarstymas)

Kitas darbotvarkės 2-9 klausimas – Jūros aplinkos apsaugos įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3117(2). Kviečiu taip pat K. Bacvinką. Prašau, Kęstuti. Svarstymas.

K. BACVINKA (LVŽSF). Aplinkos apsaugos komiteto sprendimas – pritarti įstatymo projektui ir komiteto išvadoms dėl šio projekto ir teikti patobulintą įstatymo projekto variantą. Balsavimo rezultatai – pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Kolegos, diskusijoje niekas nenori dalyvauti. Dėl motyvų? Nėra. Gal galime taip pat pritarti bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

15.31 val.

Žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymo Nr. VIII-157 2, 3, 9, 10 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1093(3) (svarstymas)

Kitas darbotvarkės 2-10 klausimas – Žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymo kelių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1093(3). Svarstymas. Kviečiu Sveikatos reikalų komitetą, I. Degutienės nematau. A. Navicko nematau. Kas galėtų iš to komiteto pristatyti? (*Balsai salėje*) Ar yra kas nors iš Sveikatos reikalų komiteto, kolegos? Prašom. Kolega D. Kaminskas. Prašau.

D. KAMINSKAS (LVŽSF). Sveikatos reikalų komitete buvo svarstytas Žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymo Nr. VIII-157 2, 3, 9, 10 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1903(3). Komiteto sprendimas – pritarti Sveikatos reikalų komiteto patobulintam projektui ir komiteto išvadai.

PIRMININKAS. Ačiū. Žmogaus teisių komitetas, kas? Prašom. A. Navickas.

A. NAVICKAS (TS-LKDF). Po poros dienų kaip tik sukaktų turbūt 15 mėnesių, kaip Žmogaus teisių komitetas svarstė šią projektą ir džiaugsmingai jam pritarė. Labai norėtume padėkoti A. Kubilienei ir jos komitetui, kad vis dėlto išjudino iš mirties taško. Tikrai džiaugiamės. Komitete bendru sutarimu jam buvo pritarta.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, dėl 1 straipsnio yra Vyriausybės nutarimas, jam komitetas pritarė iš dalies. Gal kolega D. Kaminskas galėtų ateiti pakomentuoti? Čia yra medžiaga, prašom.

D. KAMINSKAS (LVŽSF). Šiai Vyriausybės išvadai pritarta iš dalies ir komiteto pasiūlymas buvo pakeisti įstatymo projekto 1 straipsnį ir išdėstyti taip: „Beviltiškas gaivinimas – tai gaivinimas paciento, kurio ligų etiopatogenetiniai gydymo būdai neegzistuoja arba yra išnaudoti ir yra objektyvių gyvybines funkcijas užtikrinančių vienos arba kelių organų sistemų negrįžtamo pažeidimo požymių, dėl kurių nėra mediciniškai pagrįstos tikimybės pagerinti arba atkurti pacientui gyvybiškai svarbias organizmo funkcijas, kurios buvo iki kritinės būklės atsiradimo.“ Čia iš tikrųjų buvo suformuluota definicija, kurią buvo siūloma Lietuvos Respublikos Vyriausybės sudėstyti aiškiau, bet mes laikomės etiopatogenetinio nutarimo.

PIRMININKAS. Ačiū. Tai komitetas pritarė iš dalies, taip?

D. KAMINSKAS (LVŽSF). Taip.

PIRMININKAS. Ar galėtume pritarti komiteto nuomonei pritarti iš dalies? Ačiū, pritarta. Dėl motyvų.

M. Majauskas – už. Prašau.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Suprantu, kad tai yra jautrus klausimas ir dažnai diskutuojamas krikščioniškame kontekste, bet noriu pabrėžti – tai yra jokia eutanazija. Iš esmės esama situacija tiesiog verčia gydytojus imituoti gaivinimą, nepaisant jų profesinių žinių ir moralės. Tai savotiš-

kas dar vienas toks gynybinės medicinos sindromas – geriau minkyti ar taisyti tai, ką jie žino esant žmogumi, kurio jau nebeatgaivinsi, negu kad vėliau kas nors galėtų pasakyti, kad jei jie būtų dar tęsę beprasmią gaivinimą, pacientas gal dar būtų atsigavęs. Suprantu, kad jautrus klausimas, bet iš tikrųjų medikų bendruomenė labai laukia šio sprendimo. Kviečiu pritarti.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, ar galėtume po svarstymo bendru sutarimu pritarti? Ačiū, pritarta.

15.36 val.

Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3234 (pateikimas)

Darbotvarkės 2-11 klausimas – Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3234. Pateikimas. Kolega Z. Streikus. Prašom į tribūną.

Z. STREIKUS (LVŽSF). Gerbiamas pirmininke, gerbiami kolegos, dėl psichologo profesijos, psichologų paslaugų ir psichologų poreikio, manau, kad niekas nediskutuoja, jis labai didelis. Net ir džiaugiuosi, kad tą poreikį ir stygių kompensuoja ir dvasinė sielovada, apie kurią neseniai šnekėjome, bet, antra vertus, psichologo vardas, kaip ir psichologo profesija, teisiškai nebuvo apsaugota ir ja galėjo užsiimti bet kas, net neturėdamas jokio išsilavinimo. Todėl kildavo problemų, kai psichologo vardu dangstydavosi bet kokia praktika užsiimantys žmonės.

Kita vertus, labai logiškai ir objektyviai man pačiam yra sunku pristatyti šitą įstatymą, nes ne tik esu psichologas, bet ir porą metų teko vadovauti, būti Lietuvos psichologų sąjungos prezidentu, todėl tą visą virtuvę šiek tiek žinau ir iš vidaus.

Kodėl siūlau tokių alternatyvų įstatymo projektą? Priminsiu, kaip atsirado šita iniciatyva. Iniciatoriai ir teikėjai esame aš, V. Ažuolas ir A. Papirtienė. Šis įstatymo projektas buvo parengtas kaip alternatyvus įstatymo projektas 2018 m. spalio 16 d. Seimo plenarinio posėdžio metu Seimui pateiktam Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektui Nr. XIIIIP-685(2), kuriam nebuvo pritarta po svarstymo. Registruojamas įstatymo projektas yra suformuotas atsižvelgiant į pagrindinį posėdžio metu išsakytą susirūpinimą dėl būtinybės užtikrinti tokių teisinį reglamentavimą, kuris nesumažintų psichologo paslaugų prieinamumo, ir atsižvelgiant į daugelio profesionalių psichologų išsakytą nuomonę, kad prieš tai buvęs įstatymo projektas kelia perteklinius reikalavimus profesijai ir sukuria prielaidas vienai visuomeninei organizacijai – Lietuvos psichologų sąjungai – versti visus Lietuvos psichologus tapti jos nariais ir taip nešti jai materialinę naudą nario mokesčio, mokesčio už licenciją, mokesčio už licencijos pratęsimą ir mokesčio už įvairius mokymus pavidalu.

Taip pat manoma, kad viena visuomeninė organizacija negali turėti pakankamai kompetencijos ir ekspertinių žinių vertinti įvairias teorines mokyklas, kurios atstovauja visiškai kitoms paradigmoms. Todėl Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektu siekiama, kad visos svarbios psichologų veiklos sritys būtų reglamentuojamos remiantis vienodais principais ir kriterijais, užtikrinant, kad psichologines paslaugas teiktų tik tam tikrą kvalifikaciją turintys asmenys.

Kaip šiuo metu reglamentuojama? Šiuo metu yra Lietuvoje psichologų, dirbančių sveikatos bei švietimo srityse, išsilavinimo ir kvalifikacijos reikalavimai, nustatyti sveikatos apsaugos bei švietimo, mokslo ir sporto ministrų įsakymais. Kitose srityse nėra.

Kokios dabar siūlomos naujos teisinio sureguliojimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama? Visų pirma labai konkrečiai apibrėžiama psichologo specialybė ir reikalavimai.

Antras. Įstatymo projekte apibrėžiama psichologų praktinė veikla, kuri numato, kad ji atliekama tikrai įgijus specialią psichologo kvalifikaciją.

Trečias. Atviras psichologų registras fiziniams ir juridiniams asmenims lengvai rasti tinkamą kvalifikuotą reikiamos srities psichologą užkirs kelią klaidinančiam psichologo vardo naudojimui.

Iš esmės tai yra alternatyvus įstatymo projektas kolegės R. Šalaševičiūtės parengtam projektui. Kadangi klausimas yra didžiulės psichologų bendruomenės reakcija, kuri verčia sunerimti ir neskubėti, siūlyčiau šitam projektui taip pat pritarti ir po to diskusijų metu, svarstymo metu galbūt juos sujungti ar pasirinkti vieną ar kitą alternatyvą, nes iš tiesų į akis krenta perteklinis reguliavimas. Tapti psichologu būtų ypač sudėtinga ir nukentėtų provincijos psichologai, ir sudėtinga,

ir brangu. Prievartinė visų psichologų narystė kelia abejonių. Ar nepablogės psichologų paslaugų prieinamumas, kaina ir kokybė? Tuo labiau mane gąsdina ir tai, kad šiuo metu praktikuojantys psichologai faktiškai visi įgis licencijas ir net blogai dirbantys psichologai turės teisę kitus atestuoti, vadovauti supervizijoms ir konsultacijoms.

Svarbiausia, kaip įstatymas paveiks paslaugų prieinamumą regionuose ir paslaugų kokybę. Kad geriau atsakytume į šituos klausimus ir neskubėtume, aš siūlyčiau, kaip sako, pritarti po pateikimo ir abu įstatymus nagrinėti kartu.

PIRMININKAS. Ačiū. Jūsų nori paklausti keletas kolegų. A. Anušauskas pirmasis. Prašom.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamasis kolega, čia jau antras kartas, kai pristatomas šis įstatymas. Kodėl vis dėlto iš esmės siūloma atsisakyti pačių psichologų savireguliacijos principų, ir ne tik psichologų, matyti ir kituose įstatymuose, kodėl atsisakoma savireguliacinio, kuris, mano galva, dažniausiai yra pasiteisinantis metodas, kai patys specialistai sukuria savo organizacijas, patys neima iš valstybės biudžeto pinigų? Šiuo atveju tai kainuos ir biudžetui, ir, kaip jau ir minėjote, paslaugos tikrai gali ženkliai pabrangti.

Z. STREIKUS (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Iš tikrųjų psichologai neatsisako savireguliacijos principo, bet didelė psichologų dalis nesutinka, kad įstatyme prievartiniu būdu būtų įrašyta viena iš organizacijų, kuri užtikrintų savireguliaciją, tai Lietuvos psichologų sąjunga. Yra daug kitų asociacijų, galima kalbėti apie skėtinį variantą, nes, tarkime, ir dabar Lietuvos psichologai priklauso atskiroms asociacijoms ir mokyklai. Yra Individualiosios psichologijos institutas ir mokykla, psichoanalizės, Jungo, geštalto, racionaliosios... tad palikti teisę sudaryti savireguliacinę organizaciją, bet įstatyme neparašyti vieną prievartinę visuomeninę organizaciją, į kurią prievartiniu būdu turėtų stoti visi psichologai.

Kaip reakcija yra net sukurta, atsirado Lietuvos psichologų profsąjunga, ji irgi reiškia savo kitonišką nuomonę. Tuo labiau kad net patys universitetai neranda bendros šnekos, tad aš manau, kad, kaip sako, už jūsų pasiūlymą ir taip turėtų būti, bet ne tokia forma, kaip buvo siūlyta.

PIRMININKAS. R. Šalaševičiūtė. Prašom.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDDF). Gerbiamasis kolega, aš labai apgailestauju, kad jūs teikiate Seimo nariams dabar klaidinančią informaciją, tačiau aš noriu paklausti, ar jūs, trys Seimo nariai, rengdami šitą projektą, atkreipėte dėmesį į Vyriausybės programą, kurią priėmė ir parengė valdantieji? Ar jūs įsigilinoje į „EuroPsy“ reikalavimus, kurie yra keliami ir kurių reikia laikytis Lietuvoje reglamentuojant psichologų darbą? Ar jums yra žinoma, kad psichologai, baigę čia ir norintys įsidarbinti Europos Sąjungos valstybėse, dėl reikalavimų neatitikimo negali įsidarbinti, nepriimami į darbą? Kyla daug problemų dėl tokio ilgo, nuo 2013 metų, reglamentavimo, nes tam priešinas dalis psichologų, kurie tikrai šiandien arba neturi išsilavinimo, arba neturi reikiamos kvalifikacijos.

Z. STREIKUS (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Labai daug klausimų, į visus neatsakysiu. Pradėsiu nuo paskutinio. Šiaip, aš gerai, na, ne gerai, o šiek tiek pažįstu psichologų bendruomenę. Sakyti, kad tie, kurie nepritaria, nekompetentingi ar mažo išsilavinimo, yra daugiau negu perteklinis pasakymas. Iš tikrųjų psichologų bendruomenėje šis klausimas labai emocionaliai svarstomas ir yra labai daug ir tokių, ir tokių argumentų. Pasakyti daugiau įtikinamų argumentų, kad pagerės psichologinės paslaugos, priėmus jūsų siūlomą įstatymo projektą, labai abejotina. Aš labai išgyvenčiau, jeigu vieno ar kito įstatymo skubotas priėmimas pablogintų paslaugų kokybę ir prieinamumą, ypač provincijoje. O kalbant apie (...), kitus dalykus, iš tikrųjų ir dabar daugelis psichologų priklauso labai aukštai kategorijai, dirba užsienyje, yra vertinami, Lietuvos psichologų statusas apskritai yra gana aukštas, nors reglamentuojančio įstatymo nėra. O kai kuriose šalyse, sakykime, Didžiojoje Britanijoje, labai vedama diskusija, kad įvedus reglamentaciją paslaugų prieinamumas ir kokybė ženkliai sumažėjo. Formalūs reikalavimai kartais trukdo taikyti inovatyvius metodus ir apskritai psichologus išstumia iš jų veiklos arba priverčia vadintis visai ne psichologais. Tuo labiau man keista, kad dabar net prastai dirbantys psichologai pagal esamą stažą visi taps licencijuotais. O naujieji, kurie mokysis, arba pasirinks psichologiją, tų nelabai gabių bus licencijuojami, supervizijos. Aš praeitą sykį minėjau, pertekliniai reikalavimai licencijai gauti yra žymiai didesni, negu „Boeing“ pilotuoti. Yra 175 praktinės valandos. O čia tiek surašyta reikalavimų supervizi-

joms, jos yra labai brangios. Baigęs psichologijos magistrantūrą nieko negali dirbti, nes tavęs nepriims, neturi licencijos. O už savo pinigus įgyti licenciją yra dideli laiko ir pinigų kaštai. Aš neskau, kad klausimą ar vieną kitą įstatymą atmesti. Reikia gilesnės diskusijos ir vis dėlto pasitellus didesnes pajėgas negu mus pačius, Seimo narius.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiamas kolega, bet gal galėtumėte trumpiau, nes dar daug norinčių paklausti. M. Majauskas. Prašom.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas pranešėju, aš suprantu, kad jūs siūlote atsisakyti įpareigojimo kelti kvalifikaciją. Bet ar jūs nemanote, kad iš tiesų labai svarbu užtikrinti, kad psichologai gautų supervizijas? Iš tikrųjų darbas labai sunkus. Jiems tiek gauti supervizijas, tiek nuolatos kelti kvalifikaciją yra labai būtina. Ypač tiems, kurie dirba rajonuose, regionuose. Išvažiuoti, pabendrauti ir su kitais žmonėmis, gauti naujų įgūdžių. Tai yra be galo svarbu, nes užsisukus tame pačiame rate jiems patiems iš tikrųjų reikia tos pagalbos. Aš pats ne vieną kartą su tuo susidūriau keliaudamas per rajonus, regionus, matydamas, kokie išvargę yra psichikos sveikatos specialistai rajonuose. Ar galite paaiškinti, kodėl jūs norite atsisakyti tokio įpareigojimo nuolatos kelti kvalifikaciją ir gauti nuolatinės supervizijas?

Z. STREIKUS (LVŽSF). Gerbiamas kolega Mykolai, apskritai psichologijoje... kiekvienas psichologas, kuris priklauso asociacijai... šiaip ar taip, nebūsi priimamas į asociaciją, jeigu netobulėsi, nedalyvausi supervizijose, mokymuose. Ir daugybė psichologų patys iki šiol labai kvalifikuotai mokosi ir turi aukščiausios, tarptautinės, kategorijos vertinimus, jokių problemų nekyla. Jeigu psichologas nemotyvuotas, tik formaliai gaus mokymą, kad pliusiuką užsidėtų, ir dar už pinigus, be abejonės, tai nepakels kvalifikacijos. Šiuo metu būti psichologu, kiek tu vertas, vertina ne pagal dokumentus, bet pagal tavo praktinę veiklą, pagal tai šakinės asociacijos. Sakysime, jeigu tu individualiosios psichologijos arba racionaliosios psichologijos asociacijai priklausai, paprastai vyksta ne tik vietiniai renginiai, tobulėjimo kursai, bet ir priklausai tarptautinei psichologų bendrijai. Ir ten yra tobulėjama. Jeigu pažiūrėsime atskirus, ką baigė arba ko mokėsi neprivalomai psichologai, tai yra iš tikrųjų išpūdingi dalykai. Aš manau, kad formalus vertimas, mokestis to, kas gal netinka jo veiklai, neišspręs problemų.

PIRMININKAS. Ačiū. E. Pupinis. Ir viskas.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Ar atkreipėte dėmesį į Europos Teisės departamento išvadą, kur sakoma, kad iš tikrųjų gali prieštarauti tam tikroms europinėms teisėms, ypač kas susiję su registracija, nes ten siūloma iškart numatyti veikimo laiką užsiregistravus, nenumatyti terminų ir taip toliau? Ar atkreipėte dėmesį ir ar vis dėlto bandysite koreguoti įstatymo projektą, atsižvelgdamas į Europos Teisės departamento?..

Z. STREIKUS (LVŽSF). Be abejonės. Ačiū už klausimą. Be abejonės, reikės į visas pastabas atsižvelgti ir koreguoti. Bet tai, kad klientas žinos, kad tu esi baigęs... kokį turi konkretų išsilavinimą, prieinama klientui ta informacija, ir vardo, ir profesijos apsaugojimas – labai svarbu. Kokia forma tai daryti, be abejonės, reikės įstatymiškai paieškoti, kad būtų korektiška.

PIRMININKAS. Ačiū, baigėsi laikas, kolegos. Motyvai. T. Tomilinas – už.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, aš labai džiaugiuosi, mes labai retai taikome alternatyvos svarstymo – 137 straipsnio nuostatą, bet šį kartą ji bus taikoma. Tai yra tikrai, sakyčiau, labai gera Seimo Statuto nuostata. Mes tikrai galėsime girdėti visas puses ir mes tikrai gerbiame poziciją tų žmonių, kurie siūlo eiti anksčiau siūlytu keliu dėl vienos asociacijos. Manau, kad šis projektas taip pat yra netobulas, ir Teisės departamentas atkreipė dėmesį, kad faktiškai nesikeičia, tai tikrai galime pataisas ir dėl šio projekto svarstyti.

Visomis prasmėmis tai yra laimėjimas, kai svarstome alternatyvas, kai diskutuojame ir gerbiame vienas kitą, nes tikrai nėra čia jokių kaltinimų, neturi būti jokių kaltinimų ar kokių nors įtarimų, bet tiesiog yra skirtingos vizijos. Taip pajuokaujant, galima būtų pakviesti visus politikus į vieną politologų asociaciją, jeigu nori turėti politiko vardą. Iš tikrųjų tai yra neįmanoma, nes mes visi esame skirtingų pasaulėžiūrų. Mus mažai kas jungia, mes esame labai autonomiški ir tie mūsų dariniai – partijos natūraliai yra skirtingi. Panašiai yra ir su psichologais, nes psichologija tikrai yra socialinis mokslas ir čia taikyti tikslųjų mokslų kriterijų būtų, manau, netikslinga. Diskutuodami, man atrodo, mes rasime kompromisus.

PIRMININKAS. A. Anušauskas – prieš. Prašom, kolega.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, vis dėlto aš siūlau atsižvelgti į pačių psichologų organizacijų nuogastavimus. Jie labai aiškiai yra išsakyti jau ne kartą, dar kartą mums yra pakartoti. Aš, tiesą sakant, nelabai suprantu, kodėl svarstymo metu nėra atsižvelgiama į tuos nuogastavimus, turiu galvoje Lietuvos psichologų profesinės sąjungos siūlymus. Labai aiškiai išsakyta ir manau, kad visiškai pagrįsti nuogastavimai, kad psichologų paslaugos bus brangesnės, mažiau prieinamos, kad nuvertinamas aukštojo mokslo vaidmuo, kad psichologų savireguliacija taip pat yra nuvertinama. Yra pasakyta daug dalykų, kurie, gaila, bet neranda atgarsio. Tai aš siūlau vis dėlto nepritarti ir po svarstymo.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, nėra bendro sutarimo, balsuojame po pateikimo dėl įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3234. Kas pritaria, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko. Balsavimas pradėtas.

Balsavo 67 Seimo nariai: už – 53, prieš – 3, susilaikė 11. Po pateikimo pritarta.

Komitetai. Kokį komitetą siūlote kaip pagrindinį? Prašau. T. Tomilinas.

T. TOMILINAS (LVŽSF). Siūlau kaip papildomą Žmogaus teisių komitetą.

PIRMININKAS. Dar pagrindinį. O pagrindinį? Pateikėjas? Kolega Streikau, ką siūlote pagrindiniu komitetu? Žmogaus teisių komitetas atsisako. Sveikatos reikalų komitetas. Galime pritarti Sveikatos reikalų komitetui? Dabar dėl papildomo. (*Balsas salėje: „Žmogaus teisių komitetas, pirmininkas sakė, kad už.“*) Žmogaus teisių komitetas. Tinka? Pagrindinis – Sveikatos reikalų komitetas, papildomas – Žmogaus teisių komitetas. Siūloma svarstyti rudens sesijoje. Ačiū.

15.56 val.

Civilinio proceso kodekso 606, 627, 693, 736, 738, 739 ir 747 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1319(4) (pateikimas)

Darbotvarkės 2-12 klausimas – Civilinio proceso kodekso kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1319. Pateikimas. Kviečiu į tribūną R. Šalaševičiūtę. Prašau, kolege.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDDF). Gerbiami kolegos, teikiu Civilinio proceso kodekso 606, 627, 693, 736, 738, 739 ir 747 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą. Atkreipiu jūsų dėmesį, kad šitas projektas yra patobulintas, jau ketvirtas variantas teikiamas Seimui.

Esminiai momentai, kurie yra įtvirtinti minėtų straipsnių įstatymo pakeitimo projekte. Pirmiausia yra tai, kad šiuo metu stebima, populiarėja skolų pardavimo praktika, skolų supirkimas aktyvėja rinkoje. Projektu siekiama gerinti išsiskolinusių asmenų padėtį, mažinant galimybę skolų supirkėjams kaupti papildomas palūkanas ir sendinti skolas.

Pagal šiuo metu galiojančią tvarką yra nustatyti ilgi – dešimties metų ieškinio senaties ir penkerių metų pateikimo vykdyti terminai. Tas leidžia skolų supirkėjams sukaupti palūkanas tiek sutartines, o vėliau įstatymines procesines, administravimo mokesčius. Tai ypač aktualu, kai skolos yra nedidelės, skolų išieškojimo atvejais – iki 2 tūkst. eurų sumos. Painiojama privačių skolų išieškotojų ir antstolių veikla, todėl skolų išieškotojai prisidengia antstoliais, perpirkę skolą skaičiuoja administravimo mokesčius, palūkanas ir tik po kelerių metų kreipiasi į teismą dėl skolos priteisimo. Net išieškomos skolos iš mirusių asmenų. Todėl siūloma skolų pateikimo vykdyti terminus sumažinti nuo penkerių metų iki trejų metų. Tas sudarytų galimybę sunkiai gyvenančioms šeimoms, šeimoms su vaikais iš tikrųjų greičiau atiduoti skolas, nepriauginant dirbtinai palūkanų, administravimo mokesčių ir kitų sumų, kurias padengti šeimoms tikrai būna sunku.

Toliau. Projektu siekiama užtikrinti socialinę saugumą ir sudaryti galimybę skolą padengti dalimis, sustabdyti vykdomąją bylą skolininkui gydantis ar dalyvaujant reabilitacijos programoje. Antstolis, remdamasis vykdomoje byloje esančia informacija, gaudamas papildomą informaciją iš įvairių registru, išieškotojo nuomone, turėtų pareigą vertinti realią skolininko finansinę padėtį ir padėti sudaryti priimtinesnę skolos išdėstymo grafiką. Taip būtų sutaupytos skolininko laiko ir piniginių sąnaudų, taip pat, kadangi šiuo metu esant tokiai situacijai, turi būti kreipiamasi į teismą, tiesiog sumažintas ir teismų darbo krūvis. Šeimos su vaikais būna ypač socialiai pažeidžiamos, kai jų vienintelis būstas yra parduodamas iš varžytynių, todėl tokiais atvejais turėtų būti su-

darytos galimybės išsaugoti vienintelį būstą. Įstatyme būtina numatyti sąlygą, kad jei skolos suma viršija 4 tūkst., skolų išieškojimas nebūtų šita nustatyta dabar esama tvarka vykdomas.

Dar vienas esminis siūlymas. Antstolių statistika skelbia, kad administruojamų neišieškotų baudų už administracinius nusižengimus šiuo metu yra per 500 tūkst. vienetų. Tai yra baudos, kurios yra skirtos Kelių eismo taisyklių pažeidėjams, viešosios tvarkos pažeidėjams, baudmės už girtavimą viešoje vietoje ir šitas skaičius akivaizdžiai rodo, kad ir skaičius didelis, ir sumos yra didelės. Skolingi asmenys nesumoka baudų, be to, jie vengia atlikti viešuosius darbus, o suėjus senaties terminui (tas terminas yra penkeri metai) tos skolos tampa tiesiog beviltiškomis ir yra nurašomos. Todėl yra siekiama, kad pažeidimus padarę asmenys ir gaunantys valstybės paramą, tačiau atsisakantys atlikti visuomenei naudingą veiklą ar viešuosius darbus galėtų naudotis ribota valstybės teikiama parama. Tai yra vadovaujantis ta tvarka, pagal kurią yra nustatytas minimalus krepšelis, jeigu teikiama socialinė parama, pašalpos ir taip toliau viršija nustatytą dydį, asmuo nemoka įsiskolinimo, nenori atidirbti, tokiu atveju iš mokamų pašalpų gali būti išieškoma iki 10 % numatytos, skirtos baudos dydžio.

Atkreipiu dėmesį, kad šita tvarka gali būti taikoma tik tiems asmenims, kurie piktnaudžiauja. Tai yra yra padarę ne vieną, o kelis kartotinius tokius pat pažeidimus, už ką yra skirtos baudos. Tiesiog vienu atveju galbūt tai būtų asmuo, kuris yra padaręs vieną pažeidimą, o kitu atveju tai būtų asmenys, kurie yra linkę pažeidinėti ir turi sukaupę baudų. Yra ir tokių, kur pagal statistiką virš 10 tūkst. ir daugiau.

PIRMININKAS. Ačiū. Nėra klausiančiųjų. Kolegos, ar yra norinčių kalbėti? Dėl motyvų. Nėra. Gerai. Galime balsuoti. Kas už Civilinio proceso kodekso kelių straipsnių įstatymo pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIIIP-1319, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilauko. Balsavimas pradėtas.

Gerbiami kolegos, balsavo 63 Seimo nariai: už – 60, prieš nėra, susilakė 3. Po pateikimo pritarta. Pagrindiniu komitetu siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Papildomo reikia? Nereikia? Nereikia. Taip pat yra siūloma svarstyti rudens sesijoje. Galime pritarti? Ačiū, pritarta.

Dėl vedimo tvarkos – S. Šedbaras. Prašau.

S. ŠEDBARAS (TS-LKDF). Aš, kolegos, prašau iš karto kreiptis į Vyriausybę išvados, kadangi čia yra kodeksas...

PIRMININKAS. Kreiptis į Vyriausybę.

S. ŠEDBARAS (TS-LKDF). ...kad nereikėtų komitetui...

PIRMININKAS. Ačiū. Išvados į Vyriausybę kreipiamės? Kreipiamės. Ačiū.

16.05 val.

Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 2, 10, 11 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3254(2) (pateikimas)

Kitas darbotvarkės 2-13 klausimas – Sveikatos draudimo įstatymo kelių straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3254(2). Pateikimas. Kviečiu į tribūną sveikatos apsaugos ministrą, kolegą A. Verygą. Prašom, ministre.

A. VERYGA (LVŽSF). Dėkoju gerbiamaam posėdžio pirmininkui. Gerbiami kolegos, pirmiausia norėčiau apgailestauti ir atsiprašyti, kad tenka antrą kartą šitą įstatymo projektą pristatyti. Mes jau kartą jam buvome pritarę, tik dėl šiurkščios techninės klaidos buvo įkelta ne ta versija, kuriai Vyriausybė buvo pritarusi, ir dabar tenka gaišinti jūsų laiką, stovėti prieš jus pristatant jį antrą kartą.

Nepaisydamas nieko, vis dėlto norėčiau priminti ir pasakyti, apie ką yra projektas. Jo tikslas yra sudaryti sąlygas nemokant paciento priemokos gauti kompensuojamuosius vaistus ir kompensuojamąsias medicinos pagalbos priemones asmenims, kuriems sukako Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatytas senatvės pensijos amžius arba Lietuvos Respublikos neįgalųjų socialinės integracijos įstatyme nustatyta tvarka yra pripažinti neįgaliaisiais asmenimis, kurių užpraeitą mėnesį gautų socialinio draudimo pensijų kartu su pensijos priemoka, šalpos pensijų, valstybinių pensijų, užsienio valstybės pensijų, kompensacijų už ypatingas darbo

sąlygas ir (ar) draudžiamųjų pajamų, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos socialinio draudimo įstatyme, suma sudaro mažiau nei 95 % praėjusių metų minimalių vartojimo poreikių dydžio. Tokie asmenys yra laikomi mažas pajamas gaunančiais asmenimis.

Tiesiog dėl jūsų informacijos, kokios grupės vis dėlto pakliūva į tokį skurdo rizikos lygį, kam yra aktualiausia vis dėlto nemokėti priemonų už vaistus ir medicinos priemones. 2017 metų duomenimis, viena didžiausių tokių grupių buvo asmenys, vyresni nei 65 metų amžiaus, taip pat vaikai ir neįgalieji. Todėl mes kaip šalis ne kartą buvome kritikuoti tarptautinių organizacijų, tiek Pasaulio sveikatos organizacijos, tiek Europos plėtros ir bendradarbiavimo organizacijos, buvome raginti iš tikrųjų nustatyti tokią grupę, kuri yra pažeidžiamiausia, ir tokiems žmonėms kompensuoti šitas priemones visa apimtimi, tai reiškia kompensuoti ir priemokas, ir dėl to yra teikiamos tokios įstatymo pataisos. Yra paskaičiuota, jog tokioms priemonoms dengti iš valstybės biudžeto reikėtų apie 4,1 mln. euro. Kviečiu palaikyti šias įstatymo pataisas.

PIRMININKAS. Jūsų nori paklausti keletas kolegų. M. Majauskas pirmasis. Prašau.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamasis pirmininke. Ministre, sakykite, ar nebus per sunku administruoti tokį projektą ir tokį įstatymo pakeitimą, kuomet reikės skaičiuoti praeito mėnesio pensijas, priemokas, šalpą, kompensacijas, dar ir draudžiamąsias pajamas kiekvieno pensininko, ar jis gavo, ar negavo tas pajamas, ir kokios būtent praeitą mėnesį, ar praeitą neviršijo? Ar nebūtų paprasčiau tiesiog nustatyti, kad, tarkim, pensininkams neskaičiuojame, ir viskas? Arba, tarkime, sulaukus tam tikro amžiaus neskaičiuojame, arba neįgaliesiems neįskaičiuojame, užuot dabar nustatę tikrai gana sudėtingą biurokratinę procedūrą, kuomet turės būti skaičiuojamos, kaip ir minėjau, ne tik pensijos, bet ir priemokos, kompensacijos ir draudžiamosios pajamos.

A. VERYGA (LVŽSF). Supratau, ačiū už klausimą. Iš tikrųjų tai yra viena iš opcijų, viena iš alternatyvų, tik, mano supratimu, jinai gal nebūtų tiek socialiai teisinga arba jautri, nes jeigu, kaip jūs sakote, nustatytume nuo kokio nors amžiaus, tai yra žmonių, kurie net ir peržengę tą amžių tikrai yra pasiturintys ir gali leisti sau primokėti tą eurą ar du vaisto priemonę arba už medicinos pagalbos priemonę. Tam ir yra skaičiuojama šita grupė, kuri turi mažas pajamas, įtraukiant iš visų mano paminėtų grupių.

Dabar naštos neturėtų būti, nes yra suplanuota automatiškai susieti dvi sistemas, tai yra „Sodros“ ir e. sveikatos sistemas. Jos automatiškai būtų sujungtos ir žmogui, sakykim, išrašius ką nors, ar vaistą, ar medicinos pagalbos priemonę, atėjus jos atsiimti į vaistinę, sistemoje būtų matoma, kad žmogus priklauso tokiai grupei, ir iš jo tiesiog nebūtų imama priemonė. Tai čia nebūtų užkraunama našta niekam, nei gydytojui, kaip reikėdavo anksčiau skaičiuoti kompensavimo lygius ar panašiai. Šitie duomenys sistemose suvaikščių automatiškai. Sakyčiau, kad čia kokios nors naštos neatsiras.

PIRMININKAS. Kolega R. Martinėlis. Prašom.

R. MARTINĖLIS (TS-LKDF). Ačiū, pirmininke. Lietuvos Respublikos Vyriausybė deleguotoms funkcijoms į PSDF biudžetą perveda trečdalį lėšų, kiek yra išipareigojimų. Aš tik norėjau jūsų paklausti, ar šiam projektui įgyvendinti, kaip jūs ir minėjote, kad reikės virš 4 mln., dar informacinėms sistemoms apie 300 tūkst., ar jūs įsitikinę, kad Vyriausybė skirs tas lėšas? Ir apskritai deleguotoms funkcijoms jų trūksta.

A. VERYGA (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Aš tikiuosi, kad skirs. Mes dar turėsime Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto svarstymą. Teisingai jūs sakote, iš tiesų yra nepakankamai lėšų skiriama valstybės deleguotoms funkcijoms ir už valstybės draudžiamuosius asmenis. Tik tiek, kad kai kurie dalykai, kuriuos ir Valstybės kontrolė įvardija kaip iš valstybės nefinansuojamus dalykus, pavyzdžiui, privalomą vakcinaciją pagal kalendorių ir panašiai, mano supratimu, vis dėlto tai yra sveikatos priežiūros paslauga, aš nežinau, ar ją reikėtų perkelti į biudžetą. Aš manau, kad reikėtų apskritai ateityje peržiūrėti, kas turėtų būti valstybės deleguota funkcija, kas ne. Bet šiuo atveju aš tikiuosi, kad bus skirti tie pinigai.

PIRMININKAS. Kolega A. Matulas. Prašom, kolega.

A. MATULAS (TS-LKDF). Aš pratęsiu gerbiamojo R. Martinėlio klausimą. 2013 metais Konstitucinis Teismas yra pasakęs, kad įmoka į Privalomojo sveikatos draudimo fondą gali skirtis, bet turi priklausyti nuo pajamų. Iš esmės necituodamas Teismo nutarimo, bet interpretuodamas ga-

liu pasakyti, kad pasakė, kad paslaugos turi būti suteiktos vienodai, negali būti iš PSDF biudžeto sprendžiamos kitos, socialinės problemos. Mes dabar turime 19 ir daugiau grupių žmonių, kurie turi įvairias lengvatas, ir už tas lengvatas kažkas lyg ir turėtų sumokėti. Skurdo lygis per paskutinius kelerius metus yra padidėjęs, ir dabar mes žadame išleisti 4,5 mln. tam, kad padėtume spręsti skurdo problemą Lietuvoje. Akivaizdu, ką klausė kolega R. Martinėlis, kad kas nors turi kompensuoti.

Gerbiamas ministre, valstybės asignavimai, kurių jie negrąžina į PSDF biudžetą, augo per tuos paskutinius metus. Ar tikrai dedate pastangas, kad valstybė tą išipareigojimą, kurį jūs dabar teikiate, kompensuoti priimokas...

PIRMININKAS. Kolega, klauskite.

A. MATULAS (TS-LKDF). ...vis dėlto pervestų į PSDF biudžetą, nes 4,5 mln. – tai yra vienos gana stambios regiono ligoninės išlaikymas.

A. VERYGA (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Iš tiesų jūs labai teisingai pastebėjote, 2013 metais buvo labai daug laiko šituos dalykus išspręsti.

Kai dėl mano asmeninių pastangų, tai aš jas dedu, bet jūs puikiai suprantate, kad ministras vienas pats Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto nepriima. Tai yra viso Seimo klausimas. Kaip apsispręsimė, taip ir bus.

O dabar dėl to, ar vis dėlto verta tuos pinigus skirti, ar ne? Aš norėčiau argumentuoti ir pasakyti, kad labai verta, nes jeigu šita grupė, kuri yra labiausiai nepasiturinti, dėl savo mažų pajamų nenusipirks ir nevertos vaistų ir anksčiau ar vėliau susilauks vadinamųjų draudiminių įvykių, vadinasi, pateks į ligoninę dėl nesigydomo, tai tokiu atveju mes sumokėsime trigubai, keturgubai ar net dešimt kartų daugiau, negu sumokėtume padengdami tą nedidelę priemoką už vaistą arba medicinos pagalbos priemonę. Net ir tokiu atveju, jeigu biudžetas tų pinigų neskirtų, aš sakyčiau, vis tiek, žiūrint to paties Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto išlaidų prasme, būtų verta tai daryti, nes galų gale mes pinigus taupyti išvengdami komplikacijų.

PIRMININKAS. Ačiū, ministre, jūs atsakėte į visus klausimus.

Dėl motyvų A. Vinkus – už. Prašom.

A. VINKUS (LSDDF). Gerbiamieji Seimo nariai, ši iniciatyva, siekiant pagerinti vaistų prieinamumo sąlygas pensinio amžiaus žmonėms ir neįgaliesiems, yra logiška ir teisinga. Neretai gaunu daug prašymų ir raštų, ir žodžiu apygardoje, kad gaunama pensija neleidžia apsirūpinti būtinais medikamentais. Dabar rankose turiu laišką Kretingos apygardos pilietės, kuri rašo: „Mano pensija kartu su našlės sudaro 130 eurų. Dar 15 eurų gaunu iš Latvijos už ten pradirbtą ketverių metų laiką.“ Vadinasi, iš viso moteris gauna 145 eurus per mėnesį. Turbūt niekam nekylo abejonių, kad tokiame žmogui prasimaitinti, apmokėti komunalines paslaugas ir apsirūpinti vaistais yra neįveikiama užduotis. Todėl labai palaikau jūsų pasiūlymą sudaryti sąlygas nemokant paciento priemokos gauti kompensuojamuosius vaistus ir kompensuojamąsias medicinos pagalbos priemones asmenims, sulaukusiems nustatyto senatvės pensijos amžiaus arba pripažintiems neįgaliaisiais. Kviečiu balsuoti, kolegos, už.

PIRMININKAS. Ačiū. M. Majauskas – prieš.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Kolegos, aš siūlau vis dėlto svarstyti paprastesnį variantą. Pati idėja tikrai yra teisinga, ir čia ministro išsakyti argumentai tikrai yra svarūs. Tačiau administruoti tokį dalyką vis dėlto gali atrodyti sudėtingiau, negu kad čia dabar buvo deklaruojama. Iš tiesų individualios veiklos pajamas deklaruoji kartą per metus. O čia kalbama apie tai, kad būtų skaičiuojama už praėjusį mėnesį gautos pajamos. Taip pat verslo liudijimo pajamos čia būtų skaičiuojamos ar neįskačiuojamos? Ir ar čia būtų pasiektas tas deklaruojamas socialinio teisingumo aspektas, apie kurį kalbėjo ministras?

Tad vis dėlto siūlyčiau apsvarstyti daug paprastesnį variantą, kai, tarkime, sulaukusiems pensinio amžiaus arba tam tikro galbūt didesnio amžiaus žmonėms nereikėtų mokėti tos priemokos už kompensuojamuosius vaistus ir taip nebūtų ir biurokratinės naštos, ir mažiau išlaidų pačiai valstybei, ir patiems žmonėms būtų labai aišku, kada jie gali gauti. Nereikėtų skaičiuoti dar papildomai savo individualios veiklos pajamų, verslo liudijimo pajamų skaičiuoti ir žiūrėti, ar iš tikrųjų neviršysi čia tos ribos.

PIRMININKAS. Ačiū. Gerbiami kolegos, bendro sutarimo nėra. Kviečiu balsuoti dėl įstatymo projekto Nr. XIII-P-3254 po pateikimo. Kas palaiko, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko.

Gerbiami kolegos, balsavo 73 Seimo nariai: už – 66, prieš nebuvo, susilaikė 7. Po pateikimo pritarta.

Prašau? Minutėlę. Kaip pagrindinis siūlomas Sveikatos reikalų komitetas. Galime pritarti? Papildomą? Prašom.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas pirmininke, gerbiami kolegos, kviečiu Biudžeto ir finansų komitetą kaip papildomą, kad suskaičiuotų, kokios pajamos bus įskaičiuojamos, kokios neįskaičiuojamos. Turiu įtarimą, kad čia nebuvo įvertinti šie aspektai: būtent verslo liudijimo, individualios veiklos ir kitos pajamos.

PIRMININKAS. Siūlomas Biudžeto ir finansų komitetas. Galime pritarti? Ačiū. Ne? Norite balsuoti dėl pasiūlymo. Balsuojame dėl pasiūlymo, ar kaip papildomą įtraukti Biudžeto ir finansų komitetą. Kas palaiko, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko. Dėl įtraukimo į šio įstatymo svarstymą kaip papildomą Biudžeto ir finansų komitetą.

Iš viso balsavo 66 Seimo nariai: už – 45, prieš – 8, susilaikė 13. Pritarta. Siūloma svarstyti rudens sesijoje. Pritariame.

Prašom, dėl vedimo tvarkos – A. Matulas.

A. MATULAS (TS-LKDF). Aš norėčiau pasakyti repliką. Išties, kolegos, turime įdomią situaciją. EBPO rekomenduoja valstybei mažinti išlaidas, namų ūkio išlaidas ir kompensacijas, priemonas vaistams, kitoms medicininėms priemonėms, bet kokią mes situaciją turime? STT šių metų kovo mėnesį pateikė pažymą, kur labai suabejojo, ar tos išmokos sumažėjo, ar padidėjo, ir ką mes turime?

Žmonės sutaupė 15 mln. dėl sumažėjusių priemonų, jeigu perka pigiausią vaistą. Bet kadangi nemažai žmonių perka tos pačios sudėties, bet kitą vaistą, turintį kitą terapinį poveikį, STT rekomendavo išsiaiškinti, kiek žmonės moka, jeigu perka tą patį vaistą, kuris išbrauktas iš kompensuojamųjų vaistų sąrašo. Pati ministerija pagaliau po poros metų pateikė preliminarious duomenis. Jų paskaičiavimais, žmonės, kurie perka einamaisiais metais buvusį kompensuojamųjų vaistų sąrašą vaistą, sumoka apie 54 mln. eurų. Vadinasi, iš 54 atimame 15, kiek sutaupo, jeigu perka pigiausią, išeitų, kad priemonos žmonėms (aš tik darau prielaidą, ką ministerija pateikė) per tuos metus paaugo maždaug 39 mln. Tai su tuo ir sveikinu.

16.21 val.

Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatymo projektas Nr. XIII-P-3570, Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 2, 3, 6, 11, 14, 15, 16, 50, 52 ir 86 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-P-3571, Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo Nr. IX-886 15 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-P-3572, Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 2 ir 3 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 51¹, 51², 51³ straipsniais įstatymo projektas Nr. XIII-P-3573 (pateikimas)

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, pereiname prie kito darbotvarkės klausimo. Kviečiu vėl į tribūną sveikatos apsaugos ministrą A. Verygą.

Darbotvarkės 2-14.1 klausimas – projektas Nr. XIII-P-3570, 2-14.2 klausimas – projektas Nr. XIII-P-3571, taip pat projektai Nr. XIII-P-3572 ir Nr. XIII-P-3573. Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatymo projektas su kitais papildomais. Prašau ministrą viską pristatyti. Prašom, ministre.

A. VERYGA (LVŽSF). Dėkoju, gerbiamas posėdžio pirmininke. Ačiū, kolega, už sveikinimus, tik kviesčiau vis dėlto neklaidinti visuomenės. Aš manau, kad žmonės, kurie nuėję į vaistinę vietoj keliasdešimties eurų dabar sumoka po keliasdešimt centų priemonas, yra geriausias įrodymas, kaip iš tikrųjų taupomi tie pinigai.

Grįžtant prie klausimo dėl Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatymo projekto ir lydimųjų teisės aktų, tai yra dar vienas įstatymų projektų paketas, kurio laukiama daugybę metų. Iš tiesų šiandien turime tokią sudėtingą situaciją, kai prisidengiant, sakykime, sveika-

tos priežiūros paslaugomis yra teikiamas didžiulis spektras įvairiausių vadinamųjų sveikatos arba sveikatinimo paslaugų ir tai vadinama visaip: ir rekreacija, ir švietimu, ir kuo tik nori, nors iš tikrųjų dalis tų intervencijų gali padaryti realią įtaką žmogaus sveikatai. Jau yra įvairių ir teismo nutarčių, kur buvo pripažinta, kad tokias paslaugas teikusieji teikė sveikatos priežiūros paslaugas, bet tai nebuvo niekaip reglamentuota. Todėl atsižvelgiant į tokią situaciją ir yra teikiamas šis paketas, kurio tikslas yra užtikrinti papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros paslaugų saugumą ir kokybę sukuriant teisinės normas, paslaugų teikimo sąlygas, integruojant šią veiklą į Lietuvos nacionalinę sveikatos sistemą. Projektų paketu yra siūloma papildomąją ir alternatyviąją sveikatos priežiūrą įteisinti kaip valstybės licencijuojamą veiklą, apibrėžti šios veiklos apimtis. Šios priežiūros paslaugoms siūloma priskirti tik paslaugas, keliančias didelę ir vidutinę riziką vartotojų sveikatai.

Ką tai reiškia? Tai yra tokios paslaugos, kurias taikant žmogui gali būti padaryta, na, gali būti padarytas realus sveikatos pokytis. Čia nepriklausytų tokios paslaugos kaip psichologinio ištiesinimo ar kokios nors kitokios paslaugos, apie kurias buvo plačiai kalbėta žiniasklaidoje ir kurių, matyt, tikrai niekaip nereikėtų arba nereikėtų kišti po šiuo įstatymu. Horoskopai, chiromantija ir panašūs dalykai tikrai nepapultų į tokį reglamentavimą. Tačiau tokios paslaugos kaip kaniterapija, hipoterapija, hirudoterapija ir kitos paslaugos, kurios tikrai gali prisidėti prie pacientų sveikatos pagerinimo, gali pagerinti būklę vaikams, turintiems psichologinės raidos sutrikimų, ir šiaudien jos yra teikiamos, norint tinkamai sureglamentuoti šias paslaugas ir pasitarnautų šis įstatymas su savo lydimaisiais teisės aktais. Papildomoji ir alternatyvioji sveikatos priežiūra apimtų sveikatos rekreacijos, natūraliosios ir liaudies medicinos sritis. Taip pat šiame projekte būtų nustatomos šioms sritims priskiriamos sveikatos priežiūros paslaugų grupės ir pogrupiai.

Kas būtų nustatoma? Būtų nustatomos privalomos papildomos alternatyvios sveikatos priežiūros teikimo sąlygos, sudaromos prielaidos patvirtinti šių paslaugų saugumui užtikrinti būtinąs normas, tai yra: paslaugų teikimo reikalavimus; medicinos normas; visuomenės sveikatos saugos reglamentus; taip pat reikalavimus fizinių asmenų, siekiančių verstis papildoma alternatyvia sveikatos priežiūra, profesinei kvalifikacijai; papildomas alternatyvios sveikatos priežiūros specialistų teises ir pareigas. Taip pat būtų sukurta institucinė papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros valdymo ir priežiūros sistema.

Kaip yra ši sritis reglamentuojama kitose šalyse? Tai vis dėlto reikia pažymėti, kad ir Pasaulio sveikatos organizacija pripažįsta papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros tiek naudą, tiek, jos teikiamais duomenimis, 25 šalys reguliavo šios srities paslaugas jau 1999 metais. Jeigu pasižiūrėtume paskutinius duomenis, kuriuos turime, 2012 metais tokių šalių jau yra 119 iš 191 šalies. Europoje tikrai ne viena šalis taip pat šią priežiūrą reglamentuoja netgi atskirais įstatymais. Tikrai mes neiškristume iš konteksto.

Papildomai didelių lėšų tam nereikėtų. Skačiuojama, kad priežiūrai, tam tikroms pareigybėms steigti reikėtų maždaug apie 160 tūkst. eurų per metus. Vis dėlto manau, kad tai yra svarbus įstatymas, kuris tikrai leistų šią sritį galų gale iškelti į dienos šviesą ją tinkamai reglamentuoti ir sureguliuoti. Taigi kviečiu palaikyti šiuos įstatymų projektus.

PIRMININKAS. Ačiū. Jūsų klausia keletas kolegų. M. Majauskas – pirmasis. Prašau, kolega.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Ministre, sakykite, ar ištraukimas tų sveikatos paslaugų į dienos šviesą ir jų aiškų reglamentavimas nėra iš tikrųjų tikrai pirmas žingsnis, kuomet aiškiai jas reglamentuojant ir galbūt net standartizuojant antru žingsniu būtų siekiama apmokėti už tas paslaugas valstybės lėšomis, kad valstybė galėtų nusipirkti ir užtikrinti, kad tos paslaugos būtų teikiamos žmonėms? Kad būtų aišku, aš tikrai nesu prieš. Aš manau, kad kaniterapija, hipoterapija tikrai yra veiksmingos terapijos, bet man atrodo, kad būtų labai svarbu, jog jūs čia, stovėdamas tribūnoje, aiškiai deklaruotumėte, koku gi iš tikrųjų tikslu tai yra daroma.

A. VERYGA (LVŽSF). Labai ačiū už klausimą. Iš tiesų šiuo metu ir pagal teikiamą teisinį reglamentavimą yra nesiūloma šitų paslaugų apmokėti ir kompensuoti iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto. Aš tikrai negaliu pasakyti į ateitį, kas bus po kelių metų, ar kas nors apsispręs, ar neapsispręs tokias paslaugas apskritai kompensuoti. Bet jeigu kalbėtume apskritai ir kažkokį bendrą principą įvardintume, tai aš galvoju, kad visos priemonės, kurios yra mokslu grįstos,

kurios turi klinikinius įrodymus kaip galinčios pagerinti žmogaus sveikatą, iš tikrųjų padėti jam išspręsti tam tikras sveikatos problemas ir ateityje vėlgi taupyti tas pačias sveikatos išlaidas, logiška, kad būtų kompensuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų, bet tikrai ne šitame etape, kol dabar tikrai viskas kuriasi, nėra jokio reglamentavimo. Mes neturime dar įrodymų dėl daugelio šitų paslaugų teikimo ir jų efektyvumo. Aš galvoju, kad tai tikrai vargu net ir ar kitos kadencijos klausimas, bet einant laikui, aš manau, susikaups ir mokslinių, ir klinikinių įrodymų dėl šitų paslaugų kokybės ir efektyvumo ir tada, manau, bus tinkamas laikas spręsti dėl jų apmokėjimo.

PIRMININKAS. Kolega A. Vinkus. Prašau. Atsiprašau. Gal duoti... Gerai. Atsiprašau, daktare. Prašau. A. Matulas.

A. MATULAS (TS-LKDF). Labai ačiū. Gerbiamas ministre, ištis ir dabar yra tam tikros paslaugos – akupunktūra, osteopatija, kai kurios kitos veiklos, kurios Lietuvoje taikomos jau seniai, ir būtų jau mokslinio pagrįstumo, jeigu kas nors bandytų tas veiklas aprašyti ir galbūt netgi ir finansuoti, nes iš esmės reabilitacijos įstaigose tos procedūros kompleksiskai jau dabar taikomos.

Noriu paklausti atvirkščiai nei kolega M. Majauskas. Jeigu nenumatoma jų visai finansuoti, ar tai nereiškia, kad kai kurios procedūros, kurios dabar yra kompleksiskai taikomos, bus *išimtos*, nes žmonėms jos yra veiksmingos? Kaip sakiau, pavyzdžiui, akupunktūra yra taikoma Lietuvoje seniai.

A. VERYGA (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Iš tikrųjų niekas nieko neplanuoja *išimti*. Jeigu reabilitacijoje kaip kompleksas yra taikoma, aš nežinau, kokių būdu tam tikras procedūras įteisina apskritai, kol nėra tinkamo reglamentavimo, paslaugų aprašymo. Aš manau, kad tai yra tam tikras prasilenkimas ir su teisiniu reglamentavimu. Bet jūs turbūt puikiai žinote, kad reabilitacijoje visos tos paslaugos atskirai nebūtinai ir turi būti išvardinamos. Iš viso, kalbant apie reabilitaciją ir sveikatą gražinantį gydymą, mes galvojame, kad principas turėtų būti apmokėjimas ne kokių nors paslaugų, atskirai išvardintų, dešimt masažų ar penkių vonelių kokių nors, bet apmokėti turėtume už atkurtą funkciją. Ateityje Lietuva, aš tikiuosi, pereis prie tokio modelio ir tada jau gydytojas reabilitologas ar kitas specialistas nuspręs, kokių paslaugų jam reikia, kokių procedūrų reikia, ir už tai gaus kompleksinį apmokėjimą.

Tikrai tikslo *išimti* kokias nors paslaugas, kurias, kaip jūs paminėjote, dabar taiko, nėra. Tik jas reikėtų reglamentuoti, kad saugūs būtų ir pacientai, ir tas specialistas, kuris teikia paslaugą, nes įvykus kokiam nors nepageidaujamam įvykiui šiandien abi pusės būtų iš tikrųjų neapsaugotos.

PIRMININKAS. Kolega A. Vinkus. Prašau, daktare.

A. VINKUS (LSDDF). Gerbiamas ministre, drįstu užduoti du klausimus. Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatymo projektas buvo parengtas prieš daugelį metų, daug kartų buvo diskutuotas, mes girdėjome tas diskusijas ir šiandien jūs pateikėte naują įstatymą. Kokios jo pagrindinės nuostatos pakeistos, lyginant su ankstesnėmis? Tai pirmas klausimas.

Antras klausimas. Kai jūs sąvokų dalyje klasifikuojate sąvokas, susijusias su rizika žmogaus sveikatai, jūs apibrėžiate: didelė rizika sveikatai ir vidutinė rizika sveikatai, o kai apibrėžėte, kas tai yra papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros sklaida, pasirinkote variantus: šiuurkšti klaida ir papildomosios sveikatos priežiūros klaida. Taigi rizikos apibrėžimo atveju yra apibrėžiama, kas yra didelė ir kas yra vidutinė rizika, bet kaip ir nėra numatoma, kas yra tiesiog rizika žmogaus sveikatai, taip, kaip numatyta klaidos atveju. Kas čia turima omenyje? (*Balsai salėje*)

A. VERYGA (LVŽSF). Labai ačiū už klausimus. Iš tikrųjų, kiek pamenu pirmąjį variantą, ten buvo labai daug paslaugų numatyta iš esmės be didesnio išvardinimo, kaip dabar yra aiškiau išskirtos sritys, kurias planuojama reglamentuoti, tai tikrai ne viskas, kas mūsųose suprantama kaip papildoma ir alternatyvi medicina, yra sudėta į šitą įstatymą. Pasakysiu, kokia buvo logika.

Iš tikrųjų daug metų svarstoma ir tikrai yra daug daugiau noro, negu čia visko sudėta į įstatymą, kuris yra siauresnis nei visi įvardinti pageidavimai, anksčiau buvę. Bet aš galvoju, kad daug logiškiau priimti tam tikrą reglamentavimą, kai kurias sritis reglamentuoti ir paskui galvoti apie galimybę ką nors papildomai įtraukti ir plėsti, negu be pabaigos ginčytis, iš tikrųjų didelei daliai grupių nesutariant ir neišsiaiškinant, kas ten turi būti, ko neturi būti. Tai yra toks variantas, kuris truputį nepatinka visiems. Ieškant konsensuso, aš manau, tai yra geras variantas.

Dabar dėl rizikų ir žalų apibrėžimo. Iš tikrųjų, matyt, bus verta svarstant komitetuose, jeigu bus Seime pritarimas, išgryninti ir suvienodinti tam tikras sampratas ir teises sąvokas, bet dėl ko kai kur nebus aiškumo, kas tai yra didelė, maža žala ir kas kur gali būti padaryta, tai dėl to, kad skirtingose srityse, kurios bus reglamentuojamos, ir tos žalos galės būti, na, gali įvykti skirtingos. Daug kas turės būti reglamentuota poįstatyminiais teisės aktais. Iš tikrųjų čia viską sudėti į įstatymą nėra jokios galimybės.

PIRMININKAS. Kolega A. Sysas. Prašom.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas ministre, turbūt matėte gana daug ir reikšmingų Teisės departamento pastabų, norėčiau jūsų reakcijos į tai. Mano pagrindinis klausimas būtų toks: ar bus apmokamos paslaugos iš PSDF? Jeigu bus, tai kieno sąskaita? PSDF lėšų ir taip trūksta, mes juk ne pirmus metus visi tai žinome. Kaip šitą problemą spręsimė? Ačiū.

A. VERYGA (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Į tą antrąją dalį aš jau atsakiau, kad iš tikrųjų neplanuojama nieko apmokėti iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų. Ateityje, jeigu bus sukaupta mokslinių įrodymų, klinikinių tyrimų, kurie įrodys, kad vienas ar kitas metodas yra naudingas, iš tikrųjų padeda ar ligas gydyti, ar palengvinti būklę, kodėl tada nesvarstyti? Bet dabar tikrai niekas neplanuoja to daryti. O dėl Teisės departamento išvadų, tai iš tikrųjų į daugelį išvadų bus, aš manau, atsižvelgta, ypač į tas, kurios susijusios su reglamentavimu, svarstymo metu. Natūralu, kad jų yra daug, juk tai yra visiškai nauja sritis, jos tikrai nebuvo ir tikrai buvo labai sudėtinga rengti tuos teisės aktus, juo labiau kad ir lydimųjų yra daug. Bet aš manau, kad tai reikia daryti, nes, kaip ir sakiau, dabar viskas yra pilkoje zonoje, viskas yra šešėlyje, ir aš manau, kad diskutuojant į absoliučią daugumą tų pastabų bus galima atsižvelgti.

PIRMININKAS. Kolega A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (LSDDF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiamas ministre, kolegoms minėjo, kad ne pirmą kadenciją tas įstatymas yra svarstomas, o dienos šviesą išvydo tik dabar. Mano klausimas būtų, kaip jūs manote, ar įstatymu ir lydimaisiais teisės aktais vis dėlto reikėtų sureguliuoti tą patį licencijavimo procesą, nes yra intervencinės paslaugos, yra sveikatinimo paslaugos? Šiuo atveju, ką numato pasiimti, kurią dalį, pati Sveikatos apsaugos ministerija? Tai vienas dalykas. Antras dalykas, kokie specialistai atliks tą licencijavimą ir priežiūrą, aš kalbu apie intervencines paslaugas, numatytas Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatyme?

A. VERYGA (LVŽSF). Supratau. Ačiū už klausimą. Kaip ir žinote, visą išskyrus odontologų, licencijavimą sveikatos priežiūros sistemoje atlieka Akreditavimo tarnyba. Šiuo atveju yra nustatomas licencijavimo modelis „D“, tai yra vadinamasis deklaravimo modelis. Vadinasi, jeigu tas subjektas, kuris nori užsiimti tokia veikla, atitiks numatytus reikalavimus ir tai deklaruos, tai jis ir gaus licenciją deklaravęs, kad jis atitinka tokius reikalavimus, o vėliau, aišku, bus vykdoma priežiūra.

Dabar kas ką ir kaip ir kokius turės atitikti reikalavimus. Dalis yra numatyta įstatyme, pagrindiniai principai yra išvardinti, bet visi detalesni reglamentavimai iš tikrųjų bus numatyti lydimaisiais teisės aktais, nes, kaip ir sakau, yra labai daug įvairiausių sričių ir viską sudėti į įstatymą iš tikrųjų yra labai sudėtinga, tuos pačius reikalavimus sudėti. Aš žinau tam tikrus kolegų A. Kirkučio nuogastavimus, kad tai darys specialistai, kurie neturi tinkamos kompetencijos, girdi ministerijoje jų nėra. Tai ministerijoje nėra ir neurochirurgų, ministerijoje nėra ir kardiochirurgų, bet kai reikia sudėlioti visus reikalavimus, normas ir panašius dalykus, yra kviečiami tie žmonės, kurie žino, dirba toje srityje, ir sudėlioja visą reglamentavimą, vėliau tai yra tvirtinama tik ministro įsakymais. Taigi mes jau turime institucijas, kurios atlieka tą licencijavimą, joms tai būtų papildomas darbas, kurio kaštai yra įskaičiuoti, nes yra įskaičiuoti ir papildomi etatai.

PIRMININKAS. Ačiū. Dėl motyvų. A. Matulas – už.

A. MATULAS (TS-LKDF). Gerbiamas ministre, aš matau iš kairės pusės (pavardžių neminėsiu, nes paskui atgal norės atsakyti), žmonių, kurie labai piktinasi, kad ne vieną kadenciją niekas nebuvo spęsta ir dažnai mato, kas nepadaryta prieš tris, keturias kadencijas. Bet aš noriu priminti, kad praeitą kadenciją būtent kairioji dauguma ir tie žmonės, kurie dabar kalbėjo, turėjo valdžią ir kažkaip nerealizavo šito dalyko, nors, rodos, prieš tris kadencijas Sveikatos reikalų komitetas buvo vieningai priėmęs sprendimą, kad toks įstatymas būtų parengtas ir bandytas svarstyti. Bet per

pastaruosius aštuonerius metus neatsirado Vyriausybės, kuri šituos dalykus inicijuotų. Galima ir pasveikinti šitą bandymą. Nors Teisės departamento pastabų yra daug ir jos esminės, aš tikiuosi, kad tai neinicijuoja kolegų D. Kepenio, kuris nepasinaudos tuo, jis prieš keliolika metų buvo įsteigęs tam tikrą bendrovę ir rinko investicinius čekius tam, kad po to iš tų lėšų sveikatinėtų žmones. Kiek žinau, tokių žmonių, kuriems negražinti pinigai, yra labai nemažai ir raginu žmones nešti dabar tuos investicinius čekius, galbūt D. Kepenis geriau uždirba ir sugebės atiduoti tuos pinigus. Aš manau, kad tokios organizacijos, kokios buvo, arba analogiškos, jeigu atsiras, tikrai nepasinaudos šituo įstatymu. Tuo labiau kad, turėdami tikslą ištraukti iš pagrindžio kai kuriuos dabar sveikatinimo neva paslaugas teikiančius asmenis, mes nepadarytume atvirkščiai, kai pernelyg griežtai reglamentuosime ir tie žmonės toliau teiks, nes žmonių, kurie yra neviltyje ir tokių paslaugų nori...

PIRMININKAS. Laikas, gerbiamas kolega.

A. MATULAS (TS-LKDF). ...vis dėlto visada atsiranda. Po pateikimo siūlau pritarti.

PIRMININKAS. Ačiū. Gerbiami kolegos, balsuojame dėl įstatymų projektų Nr. XIII-3570, Nr. XIII-3571, Nr. XIII-3572, Nr. XIII-3573. Kas pritaria, balsuoja už po pateikimo, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko. Po pateikimo.

Kolegos, balsavo 76 Seimo nariai: už – 72, prieš nėra, susilaikė 4. Po pateikimo pritarta.

Kaip pagrindinis siūlomas Sveikatos reikalų komitetas. Ar reikia papildomo? Siūloma svarstyti rudens sesijoje. Galime pritarti? Ačiū, pritarta. Prašau? A. Matulas.

A. MATULAS (TS-LKDF). Aš siūlau, kad kaip papildomas būtų Žmogaus teisių komitetas. Jei bus griežtai reglamentuota, daug žmonių neteks savo veiklos. Reikia labai gerai įvertinti.

PIRMININKAS. Siūlomas Žmogaus teisių komitetas. Dėl visų klausimų? Kolega Antanai, dėl visų klausimų? Reikia? Galime bendru sutarimu? A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (LSDDF). Pirmininke, taip pat siūlymas būtų ir Sveikos gyvensenos komisija.

PIRMININKAS. Sveikos gyvensenos komisija papildoma. Pritariame? Gerai. Sveikatos reikalų komitetas – pagrindinis, Žmogaus teisių komitetas ir Sveikos gyvensenos komisija – papildomi. Svarstome rudens sesijoje.

16.43 val.

Konstitucinio Teismo įstatymo Nr. I-67 3, 13, 24, 25, 28, 31, 32, 39, 40, 46, 48, 49, 53¹, 61, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 76, 84, 86, 88 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 67¹ ir 67² straipsniais įstatymo projektas Nr. XIII-3578, Civilinio proceso kodekso 366 ir 367 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-3579, Baudžiamojo proceso kodekso XXXV skyriaus pavadinimo ir 456, 457, 458 ir 459 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-3580, Administracinių nusižengimų kodekso 658, 659, 660 ir 663 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-3581, Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 156 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-3582, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 2, 14, 18 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-3583 (pateikimas)

Kolegos, kitas darbotvarkės klausimas yra 2-15.1, 2-15.2, 2-15.3, 2-15.4, 2-15.5, 2-15.6. Kviečiu į tribūną teisingumo ministrą E. Jankevičių pristatyti šiuos projektus, tai yra projektas Nr. XIII-3578 – Konstitucinio Teismo įstatymo daugelis pakeitimų, Civilinio proceso, Baudžiamojo proceso, Administracinių nusižengimų kodeksai, Administracinių bylų teisenos ir Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymai. Prašom, ministre.

E. JANKEVIČIUS. Seimo nariai, pagrindinis įstatymo projekto tikslas – įgyvendinti šiais metais rugsėjo 1 dieną įsigaliosiantį jūsų priimtą Konstitucijos 106 ir 107 straipsnių pakeitimo įstatymą, kitaip sakant, Lietuvoje įtvirtinti individualaus konstitucinio skundo institutą. Tokie institutai yra beveik visose Europos Sąjungos šalyse, nėra tik Bulgarijoje, Italijoje ir Lietuvoje. Bet aš tikiu, kad su jūsų pagalba mes greitai metu šį trūkumą ištaisysime. Šiuo metu asmuo neturi teisės tiesiogiai kreiptis į Konstitucinį Teismą, o asmens teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą įgyvendinimo tvarka ir jos įgyvendinimo pasekmės nėra vis dar kol kas reglamentuotos.

Taigi pagal siūlomą projektą į Konstitucinį Teismą galės kreiptis asmenys, tačiau tik tuo atveju, kai yra išnaudotos visos teisinės gynybos priemonės visų instancijų teismuose. Pareiškėjai

turi turėti jau galutinį ir neskundžiamą sprendimą, tuomet, nepraėjus trijų mėnesių laikotarpiui, pareiškėjui atsiranda nauja galimybė kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl norminio teisės akto atitikties Konstitucijai.

Na, ir mūsų parengtame įstatymo projekte siūloma, kad pareiškėjai gali paduoti skundą patys, su advokato pagalba ir be jo. Išnagrinėjus skundą ir priėmus asmeniui palankų Konstitucinio Teismo nutarimą, asmuo vėl gali tuomet kreiptis į kasacinį teismą. Na, ir skundas į Konstitucinį Teismą bus nagrinėjamas rašytinio proceso būdu, tačiau, esant pareiškėjo prašymui, Konstitucinis Teismas gali nuspręsti ir kitaip ir nagrinėti žodinio proceso būdu. Prašau pritarti. Ačiū.

PIRMININKAS. Jūsų nori paklausti keletas kolegų. J. Sabatauskas pirmasis. Prašau.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Gerbiamas ministre, jūsų teikiamame įstatyme nieko nerandu, kas būtų pasakyta apie tokių asmenų konstitucinio skundo priimtino svarstymą, kas tai atlieka, ar tai atlieka bendra tvarka, kaip ir visais kitais atvejais, visos sudėties Konstitucinis Teismas? Jeigu taip, tai kodėl tada jūs nustatote skirtingai, negu Konstitucijos pataisoje nustatyta, ten nėra išskirta subjektų, kurie kreipiasi su individualiuoju skundu, kitokia teisinė padėtis, kad jiems nustatomas trijų mėnesių laikotarpis nuo teismo sprendimo priėmimo, kai kiti subjektai, Seimas, Seimo nariai, Vyriausybė, Prezidentas, dėl įvairių teisės aktų gali kreiptis ir po 10, ir po 20 metų po jo priėmimo. Klausimas, kodėl jūs taip?.. Ar jūs bijote žmonių, ar Konstitucinio Teismo teisėjai bijo žmonių?

E. JANKEVIČIUS. Ačiū už klausimą. Tai bendra tvarka, bet šis įstatymo projektas buvo rengtas kartu su Konstituciniu Teismu, yra suderintas ir priimtas sprendimas. Išanalizavę kitų šalių praktiką, mes matome, kad trys mėnesiai yra pakankamas laikotarpis, tačiau iš tikrųjų yra diskusinis klausimas ir komitete galima priimti kitokį terminą.

PIRMININKAS. Kolega E. Pupinis. Prašau.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamas ministre, norėčiau pasiteirauti jūsų dėl kompensavimo. Po Konstitucinio Teismo priimtų nutarčių išlaidos, kaip tai bus organizuojama, nes iš tikrųjų tai gali būti susiję su didelėmis išlaidomis. Mes turime keletą tokių pavyzdžių, kuomet Konstitucinis Teismas įdomiai priėmė sprendimą, teisėtai ir teisingai, bet įdomiai, kuomet buvo kompensuojamos pensijos, neatsižvelgiant į Vyriausybės ir Seimo sprendimus, bet iš tikrųjų savotiškai, kad proporcingai, tai yra procentais būtų... negalėjo būti nustatyta proporcingai, bet buvo procentais, ir tai susiję su didelėmis sumomis.

Lygiai taip pat mes einame tam tikru turto restitucijos keliu, iš tikrųjų dar yra daug neišspręstų klausimų didmiesčiuose. Tai gali būti susiję su milžiniškais pinigais. Ar Vyriausybė numatys kokius nors resursus, ar po to turėsime problemų? Ačiū.

E. JANKEVIČIUS. Poįstatyminiuose teisės aktuose bus nustatyta tvarka, tačiau, kalbant apie šį projektą, bylinėjimosi išlaidos galės būti atlygintos iš valstybės biudžeto, jeigu bus, aišku, priimtas palankus sprendimas.

PIRMININKAS. Ačiū, atsakėte į visus klausimus. Dėl motyvų ar yra norinčių kalbėti? (*Balsai salėje*) Nėra norinčių kalbėti. Gal galime bendru sutarimu? (*Balsai salėje*) Ne, negalime. Balsuojame dėl įstatymų projektų Nr. XIII-3578, Nr. XIII-3579, Nr. XIII-3580, Nr. XIII-3581, Nr. XIII-3582, Nr. XIII-3583. Kas pritaria, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko.

Gerbiami kolegos, balsavo 69 Seimo nariai – vienbalsiai pritarta po pateikimo.

Kaip pagrindinis siūlomas, suprantama, Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Pirmininke, pritartate? Ar reikia papildomų? Nereikia. Siūloma svarstyti liepos 9 dieną. Galime pritarti? Ačiū, pritarta.

16.50 val.

Seimo rinkimų įstatymo Nr. I-2721 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-3576 (pateikimas)

Kolegos, darbotvarkės 2-16 klausimas – Seimo rinkimų įstatymo 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-3576. Pateikimas. Kviečiu A. Širinskienę pristatyti. Prašom.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Gerbiami kolegos, teikiamas Seimo rinkimų įstatymo pakeitimo projektas, jo tikslas yra sukurti teisinę prielaidas pasaulio lietuvių rinkimų apygardai atsirasti,

tai būtų vienmandatė apygarda. Kaip žinote, Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų pirmame ture diplomatinėse atstovybėse ir konsulatuose balsavo per 52 tūkst. užsienio lietuvių. Antrame ture aktyvumas buvo šiek tiek mažesnis – 44 tūkst. lietuvių. O jeigu lygintume su 2016 metų Seimo rinkimais, tuo metu mažiausia statistinė rinkimų apygarda buvo 32 tūkst. Taigi faktiškai pasaulio lietuvių aktyvumas rodo, kad jie jau yra ta bendruomenė, kuri pagal savo skaičių gali tikėtis mažiausiai vienos atskiros rinkimų apygardos.

Šiuo metu, kaip žinome, tokios apygardos nėra. Pasaulio lietuvių bendruomenė, Lietuvos piliečiai, gyvenantys užsienyje ir balsuojantys, yra priskiriami Naujamiesčio rinkimų apygardai, tai apygardai, kurios teritorijoje stovi Seimo rūmai. Toks yra įstatymo reguliavimas. Kaip matėme per pastaruosius rinkimus, Naujamiesčio apygarda tikrai labai išsiplečia ir tampa bene didžiausia Lietuvoje, o, kaip žinoma, Konstitucinis Teismas yra atkreipęs ir Seimo dėmesį, priimdamas vieną iš nutarimų, kad vis dėlto rinkimų apygardos Lietuvoje turėtų būti panašaus dydžio.

Būtent to siekiant yra siūloma teikiamame įstatymo projekte pasirinkti tą patį skaičiavimo modelį, kaip ir dabar yra apskaičiuojamas statistinis Lietuvoje esančios vienmandatės rinkimų apygardos dydis. Tai yra, jeigu tikrai užsienyje balsavusių Lietuvos piliečių skaičius perkopia 0,9 vidutinių rinkėjų visuose vienmandatėse rinkimų apygardose skaičiaus, jiems atsiranda galimybė turėti atskirą apygardą. Faktiškai ta 0,9 vidutinių rinkėjų visose vienmandatėse apygardose skaičiaus riba yra ta riba, nuo kurios jau ir Lietuvoje yra formuojama atskira Lietuvos Respublikos teritorijoje rinkimų apygarda.

Taigi tikintis, kad galbūt Seimas pritars dar ir rudens sesijoje įstatymo projektui, būtų galima kalbėti apie tai, kad jau kituose Seimo rinkimuose Pasaulio lietuvių bendruomenė galėtų dalyvauti rinkimuose jau ne Naujamiesčio, o atskiroje vienmandatėje apygardoje. Daug metų jie kreipėsi į Lietuvos Respublikos Seimą prašydami, kad tokia galimybė jiems atsirastų.

PIRMININKAS. Ačiū, gerbiama kolege. Aš kol kas neleidžiu klausinėti, nors čia daug kas nori klausti. Bet aš noriu jūsų paklausti. Pagal Statutą jūs turėjote pateikti ne mažiau kaip 29 Seimo narių parašus. Ar jie yra?

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Jie nebuvo pateikti, nes frakcijoje buvo renkami parašai.

PIRMININKAS. Ne. Sekretariate nėra. (*Balsai salėje*) Stabdome pateikimą, kolegos, ir reikės tuos parašus vis dėlto pateikti. Ačiū.

16.54 val.

Miškų įstatymo Nr. I-671 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2265 (svarstymas)

Kolegos, liko rezerviniai. (*Balsai salėje*) Taip, viską išsaugosime. Kolegos, pirmas rezervinis – Miškų įstatymo 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2265. Kviečiu kolegą K. Bacvinką. (*Balsai salėje*) Svarstymas. Kolega J. Džiugelis – dėl vedimo tvarkos. Prašom.

J. DŽIUGELIS (TS-LKDF). Pirmininke, dėl vedimo tvarkos.

PIRMININKAS. Prašom.

J. DŽIUGELIS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, įstatymo projektas yra tikrai labai geras, tai yra techninio dalyko klausimas. Aš siūlau tiesiog balsuoti dėl tų 29 parašų, ir viskas. Ar nebūtų galima taip padaryti?

PIRMININKAS. Negalime balsuoti. Atsiprašau, bet yra Statutas. Prašau. Kviečiu vis dėlto K. Bacvinką. Projektas Nr. XIIIIP-2265.

K. BACVINKA (LVŽSF). Aplinkos apsaugos komitetas svarstė šį projektą. Komiteto sprendimas: atmesti Miškų įstatymo Nr. I-671 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIIIP-2265, atsižvelgiant į Seimo kanceliarijos Teisės departamento, Europos teisės departamento prie Teisingumo ministerijos, Specialiųjų tyrimų tarnybos, Konkurencijos tarybos bei Vyriausybės išvadą. Balsavimo rezultatai: už – 5, prieš nebuvo, susilaikė 3.

PIRMININKAS. Ačiū. Nori pasisakyti už S. Gentvilą. Prašau.

S. GENTVILAS (LSF). Kviesčiau pritarti abiem įstatymų projektų atmetimams. Pagrindinė argumentacija yra ta, kad Vyriausybė savo programoje yra numčiusi didinti ir leisti lengviau kon-

soliduoti miškų plotus. Miškas turi ypatybę, kad jis vidutiniškai auga 70 metų, priešingai nei žemės ūkyje, kur nuimamas derlius kasmet. Miško augimas yra žymiai imlesnis plotui, todėl reikia turėti didelius miškų plotus. Vykdamas urėdijų reformas, aiškinamajame rašte valdantieji ir Aplinkos ministerija rašė, kad 20 tūkst. hektarų yra per mažas plotas ūkiškai ir efektyviai užsiimti veikla, nes tam reikia nusipirkti ir technikos, todėl reikia imtis skirtingų urėdijų sujungimo. Tuo tarpu abu, tiek gerbiamo J. Razmos, tiek iki tol dar nebuvusio aplinkos ministro K. Mažeikos, siūlymai riboti miškų nuosavybės plotą 1 tūkst. arba 1,5 tūkst. yra absoliučiai nelogiški ir prieštaraujantys pačių valstiečių inicijuotai urėdijų reformai, kur kalbėta, kad 20 tūkst. hektarų yra per mažas plotas efektyviam miškų ūkininkavimui. Kviesčiau atmesti abu projektus ir balsuoti už komiteto siūlymą atmesti.

PIRMININKAS. Ačiū. J. Razma – prieš. (*Balsai salėje*) Jurgis Razma – prieš.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, aš manau, kad Aplinkos apsaugos komitetas negina miškų. Labiau gina tų perdirbėjų interesus, kurie nieko prieš supirkti didžiulius miškų plotus. Ar mes atsikvošėsime tik tada, kai paaiškės, kad yra taip, kaip su žeme, kai didžiuliai žemės plotai tiesiogiai ar netiesiogiai sukoncentruojami kelių įtakingų asmenų rankose.

Aš siūlau tikrai nepritarti tokiai išvadai. Tuomet galėtume skirti kitą komitetą, kuris gal atšakingiau pasižiūrėtų į šitą klausimą. Ta ploto ribojimo riba gali būti ir didesnė nei pirminis pasiūlymas, bet kažkokia ji turėtų būti, manau. Negalima taip atmesti projekto ir sakyti, pirkite, kiek norite, centruokite, kaip norite, darykite čia pramoninius miškus ir važiuojame į priekį į nieką nežiūrėdami. Manau, kad komitetas tikrai neatliko savo misijos. Labai gaila, nes būtent iš to komiteto galima to tikėtis. Siūlau atmesti išvadą.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, balsuojame, nėra bendro sutarimo. Kas pritaria įstatymo projektui Nr. XIII-2265... (*Balsai salėje*) Už išvadą... atmesti, taip. Kas už tai, kad atmestume išvadą, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko. (*Šurmulyje salėje*)

Gerbiami kolegos, balsavo 69 Seimo nariai: už – 42, prieš – 12, susilaikė 15. Pritarta. Kitaip sakant, atmesta.

16.59 val.

Miškų įstatymo Nr. I-671 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2288 (svarstymas)

Darbotvarkės r-2 klausimas – Miškų įstatymo 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-2288. Kviečiu taip pat K. Bacvinką į tribūną. Prašom pristatyti. Taip pat atmesti.

K. BACVINKA (LVŽSF). Komitetas svarstė ir šį projektą. Komiteto sprendimas yra atmesti. Balsavimo rezultatai: už – 5, prieš nebuvo, susilaikė 3.

PIRMININKAS. Ačiū. Už norėtų kalbėti S. Gentvilas. Prašau.

S. GENTVILAS (LSF). Panaši argumentacija, tik užjausiu gerbiamąjį J. Razmą, nes dėl jo projekto buvo paprašyta Vyriausybės išvados ir parašyta neigiama. O dėl šito projekto nėra Vyriausybės išvados, bet tie patys argumentai – miškus reikia stambinti. Vidutinė valda šiandien yra vos 3,5 hektaro miško ir dažnai tas savininkas net nenuvažiuoja daugelį metų į tą mišką. Tam, kad būtų miškas prižiūrimas, žiūrima profesionaliai, reikia, kad iš tikrųjų jie stambėtų, ir to nereikėtų uždrausti, o skatinti. Kviečiu atmesti įstatymo projektą.

PIRMININKAS. Ačiū. Prieš – V. Rinkevičius.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Gerbiami kolegos, aš siūlau balsuoti prieš šį projektą, kadangi tiesiog Lietuvoje vyksta procesai, kai keletas verslo grupių superka miškus, ir tai daugiausiai užsienio kapitalo. Kaip buvo ir su žemės paskirties žeme, čia jau kolegos minėjo, ir visi tada buvo labai prieš, ir priėmėme, kad 500 hektarų žemės paskirties žemės galima turėti vienam subjektui. Puikiai veikia tas įstatymas ir, man atrodo, stabilizavosi rinka, ir nėra jokių priešpriešų.

Noriu kolegai S. Gentvilui pasakyti, kad 20 tūkst. dėl urėdijų tai yra valstybinė, tai yra ne privatus asmuo, o valstybinė, kuri atlieka ne tik miško ruošos, bet daugelį kitų funkcijų... Visiškai negalima lyginti. Pavyzdžiui, teko būti Švedijoje, viename miško ūkyje, kur šeima ūkininkauja jau kokius 300 metų. 1 tūkst. 500 hektarų jie turi nuosavo miško ir ten puikiai tvarkosi, ir sako

iš 1 tūkst. 500 galima pasiturinčiai, gerai gyventi, tradicijos, verslas eina ir miškai prižiūrimi. Kaip vienas pavyzdinių ūkių, švedai patys veža rodyti, kaip reikia tvarkytis su miško ūkiu. Tai 1 tūkst. 500, manau, yra optimalus miško plotas, kurį gali turėti vienas savininkas ir puikiai iš to gyventi.

Jeigu mes norime atiduoti miškus kitiems, kad supirktų, ir lietuvius išmiškinti, ypač smulkius miško savininkus, tai eikime tuo keliu. Aš manau, kad tai ne tas kelias. Atsikvošėsime po metų, trejų, ketverių ar penkerių susiėmę už galvų, ką mes padarėme, kodėl mes anksčiau to nesiėmėme, kur mes buvome, kokie mes bepročiai ir kvailiai. Nebūkime kvailiai, būkime protingi dabar, šiandien ir atmeskime tą projektą ir nustatykime 1 tūkst. 500 hektarų vienam asmeniui, ir tai bus optimalu.

PIRMININKAS. Ačiū. Gerbiami kolegos, sutarimo nėra. Balsuojame dėl įstatymo projekto. Kas už atmetimą, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko. Balsavimas pradėtas dėl projekto Nr. XIII-P-2288.

Gerbiami kolegos, už balsavo 7, prieš – 39, susilaikė 24. Nepritarta.

Tada mes turėtume skirti kitą pagrindinį komitetą. (*Balsai salėje*) Kaimo reikalų komitetas? Galime pritarti? Pritariame. Tada dėl datos. Turbūt rudens sesijoje, kitaip neišeina. Rudens sesijoje tinka? Kaimo reikalų komitetas ir rudens sesija.

Rezervinis 3 klausimas. Prašau, S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, pats įstatymo iniciatorius K. Mažeika komitete balsavo už tai, kad projektas būtų atsiimtas ir atmetas. Aš suprantu, kad tai yra paties iniciatoriaus noras, kad įstatymas būtų tobulinamas. Dabar jeigu kalbate apie užsieniečius, investuojančius Lietuvoje į mišką, tai aš labai sveikinu dėl to, kad jie tai daro, nes investicija į miškus yra ilgalaikė investicija, jos negali kaip vieno ar kito paslaugų centro darbuotojo atleisti ir kitą dieną išnešti pinigus iš Lietuvos. Tai yra pinigai, kurie yra nusodinti čia, Lietuvoje, ir jie yra suinteresuoti, kad šita žemė būtų apsaugota. Tai toks pats svarbus geopolitinis ginklas ir apsauga, kaip ir krašto apsauga. Kviečiu gerbti užsienio investicijas Lietuvoje ir jas skatinti, o ne atstumti.

PIRMININKAS. V. Rinkevičius. Prašau.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Dėl šio projekto autorių. K. Mažeika buvo vienas iš autorių, bet jis ne vienas buvo. Kiti autoriai, tarp jų ir aš pasirašiau tą projektą, buvau vienas iš autorių. Aš, pavyzdžiui, neatsisakau ir laikausi tos nuomonės, kuri buvo nurodyta projekte.

O dėl užsieniečių, kad investuoja, gal gerai. Latvijoje anksčiau jie buvo labai liberalizavę, bet jie susigriebė per vėlai, kaip lietuviai, ir dabar gailisi. Bandė priimti įvairius reglamentuojančius įstatymų projektus, ribojančius laisvą pardavimą, tačiau dabar padaryti tą sunku. Jie praleido tą progą, tačiau mes nepraleiskime jos ir laikykimės toliau.

PIRMININKAS. J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Aš tik pasiūlymą dėl svarstymo datos. Manau, kadangi Kaimo reikalų komitetas svarstė tą projektą kaip pagalbinis, tikrai galėtų greitai apsvarstyti ir mes galėtume turėti svarstymo stadiją pratęstoje sesijoje, o ne rudens sesijoje. Tai toks būtų siūlymas.

O šiaip sveikinu, kad Valstiečių ir žaliųjų frakcija, nors balsuoja šiek tiek nenuosekliai, už mano beveik identišką projektą nepakilo ranka balsuoti, bet nors už šitą pabalsavo. Tai viskas gerai, aš nepykstu.

PIRMININKAS. A. Skardžius.

A. SKARDŽIUS (LSDDF). Ačiū, pirmininke. Aš tiesiog reaguojau į užsieniečių investicijas į miškus. Taip beatodairiškai kertamų miškų nebuvo net sovietmečiu. Šluoja kvartalais be jokios atrankos ir viskas iškeliauja, visa žaliava. Tai nėra investicija, tai yra miškų niokojimas. Labai gaila, kad būtent valstiečiai ir žalieji yra dabar valdžioje, ir ta primesta reforma, kurios vadovas pats jau tepa slides ir bėga, aš turiu omenyje vadovą M. Pulkauninką, kuris atkeliavęs į šias pareigas be jokio supratimo apie mišką... Aš norėčiau, kad būtų atkreiptas dėmesys, ir nereikia vadinti to investicija, kai mūsų žaliava be pridėtinės vertės išvežama iš Lietuvos.

PIRMININKAS. Ačiū. K. Starkevičius.

K. STARKEVIČIUS (TS-LKDF). Iš tikrųjų mes galime greitai apsvarstyti, rytoj posėdis vyksta. Aš žiūriu į pirmininką. Galbūt gali būti kaip papildomas klausimas, kad nesitrukdytume.

Dėl geopolitinės saugos aš noriu pasakyti. Latvijoje, Estijoje pokariu buvo mažiausias partizaninis pasipriešinimas ir ten žemę, buvo stambūs dvarai, miškus taip pat valdė užsieniečiai. O

Lietuvoje, mes žinome, buvo didžiausias pasipriešinimas pokariu, partizanai, štai mes tik dabar paskutinio partizano palaidojimo vietą suradome. Žmogus kovojo už savo nuosavybę ir kovoja, kai jis gyvena savo žemėje.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, rezervinis 3 klausimas. Pasiūlymas dėl svarstymo datos. Jei Kaimo reikalų komitetas apsvarstys greitai... Kaimo reikalų komitetas. Gerai, jei apsvarstysite greitai, įtrauksime į darbotvarkę dar šioje sesijoje. Į pratęstą pavasario sesiją. Ačiū, kolegos.

17.08 val.

Miškų įstatymo Nr. I-671 4¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2599(2) (svarstymas)

Rezervinis 3 klausimas – Miškų įstatymo Nr. I-671 4¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-2599(2). Taip pat kviečiu K. Bacvinką. Svarstymas.

K. BACVINKA (LVŽSF). Aplinkos apsaugos komitetas svarstė šį projektą. Komiteto sprendimas: pritarti įstatymo projektui. Balsavimo rezultatai: pritarta bendru sutarimu.

PIRMININKAS. Ačiū. Nepabėkite, Kęstuti. Jūsų nori paklausti K. Starkevičius. A, čia diskusija, atsiprašau. Prašom. K. Starkevičius. Iš vietos, gerai. Atsisakote.

Gerai, kolegos, motyvai. Nėra motyvų. Balsuojame po svarstymo. Atsiprašau, Kaimo reikalų komitetas. Algimantai, labai atsiprašome. Prašom. Papildomas komitetas dar turi nuomonę. Prašom. Kaimo reikalų komitetas

A. SALAMAKINAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas pirmininke, nepagalvokite, kad aš veržiuosi į tribūną, bet bus padaryta įstatymo svarstymo klaida ir turės Etikos ir procedūrų komisija gražinti atgal į svarstymo stadiją. Kaimo reikalų komitetas apsvarstė, 5 balsavus už, niekam nebalsavus prieš ir susilaikius, projektui pritarta.

PIRMININKAS. Ačiū. Dar sustiprinote. Gerai. Balsuojame, kolegos, dėl Miškų įstatymo 4¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-2599(2). Kas palaiko, balsuoja už... (*Balsai salėje*) Po svarstymo. Kas turi kitokią nuomonę, balsuoja už arba susilaiko. (*Balsai salėje*)

Gerbiami kolegos, balsavo 69 Seimo nariai: už – 65, prieš nėra, susilaikė 4. Po svarstymo pritarta.

17.11 val.

Seimo rinkimų įstatymo Nr. I-2721 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3576 (pateikimo tęsinys)

Kiek aš žinau, kreipiuosi į A. Širinskienę, yra 29 parašai? Yra. Kolegos, galime tęsti? Galime. Prašom. Įstatymo nereikia, pereiname iš karto prie klausimų. Grįžtame prie klausimų. Pirmasis klausia M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama pranešėja, šiek tiek užsiminiau jums, kad Konstitucinis Teismas yra išaiškinęs, kad apygardų dydžiai negali skirtis daugiau kaip 10 %. Mes tą žinome ir prieš praeitus rinkimus apygardos buvo koreguojamos. Dabar apygardos yra skaičiuojamos pagal nominalų skaičių, tai yra kiek ten yra rinkėjų, o ne kiek ateina balsuoti. Tuo tarpu užsienio apygardą skaičiuojame pagal tiek, kiek ateina. Kadangi čia atėjo, per praeitus rinkimus užsiregistravo 63 tūkst., atėjo 44 tūkst., tai formaliai pagal atėjusių rinkėjų skaičių užsieniui priklauso ne viena, o dvi apygardos, mažiausiai dvi apygardos. Štai Antakalnio apygardoje per Seimo rinkimus balsavo 21 tūkst. asmenų. Tai jeigu skaičiuojame pagal tą pačią logiką ir pagal tą patį principą, ir pagal Konstitucinio Teismo išaiškinimą, tai užsienyje dalyvaujantiems asmenims priklauso ne viena, bet dvi vienmandatės. Mano klausimas, ar nesvarstytumėte tobulinti šį įstatymo projektą atsižvelgiant į tai, jog jis negali neatitikti Konstitucijos pagal išaiškinimą?

PIRMININKAS. Prašau.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Aš manyčiau, kad pagrindinis komitetas svarstydamas iš tikrųjų tobulins ir nėra problemos formuluoti daugiskaitos ten, kur dabar yra suformuluota vienaskaita, bet vertinant, koks yra aktyvumas per Seimo rinkimus, ir vertinant, kiek padidėja aktyvumas, kai yra Prezidento rinkimai, tai yra svarstyтина, ar tikrai susirinktų dvi apygardos. Kita vertus, kada

mes matome didėjančią Pasaulio lietuvių bendruomenės aktyvumą, tikėtina, kad tos dvi apygardos greičiausiai ir būtų realus dalykas.

PIRMININKAS. E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiama pranešėja, na, čia dar ir Teisės departamentas tokį klausimą iškelia, kaip bus formaliai. Iš tikrųjų Naujamiestyje dabar yra rinkimų apygarda, yra komisija, ten skaičiuoja. O ta užsienio apygarda kaip tokia daugiau būdavo menama, visos užsienio šalys. Tai kaip formaliai čia bus, ar kažkur bus numatyta Vyriausiojoje rinkimų komisijoje ta komisija, ar kur nors iškelta į užsienį, nes čia vėlgi formalus darbas suskaičiuoti biuletenius, juos sudėti, supakuoti ir atvežti į Vyriausiąją rinkimų komisiją. Tai kaip čia bus šiuo atveju?

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Kaip žinote, visi rinkimų apygardų adresai, konkretūs adresai yra tvirtinami Vyriausiojoje rinkimų komisijoje, tai ir šiuo atveju priėmus įstatymą niekas netrukdytų Vyriausiajai rinkimų komisijai patvirtinti adresą, kuriuo būtų siunčiami ar atvežami tie užsienio lietuvių vokai. Šiuo atveju jie būdavo priskaičiuojami ir patekdavo į Naujamiestį. Atitinkamai galbūt atsirastų kitas adresas, kur tas skaičiavimas būtų atliekamas.

PIRMININKAS. Ž. Pavilionis.

Ž. PAVILIONIS (TS-LKDF). Labai ačiū. Aš tiesiog pritariu anksčiau kalbėjusiems kolegoms dėl kelių apygardų. Galbūt reikėtų komitete svarstant pamąstyti, kaip organizuoti rinkimus šioje ypatingoje ar keliose apygardose, nes čia labai sunku pasiekti rinkėją. Galbūt partijos ar net valstybė galėtų padėti toms partijoms įsteigti savo atstovybes tam tikruose taškuose, kur daugiau lietuvių. Taip pat svarstytina, nes pasaulio lietuviai vis apie tai kalba, apie to internetinio balsavimo panaudojimą kaip tam tikrą pavyzdį bandant pažiūrėti, ar jis veiktų šioje apygardoje, nes vis tiek pasiekti tuos šimtus tūkstančių žmonių per rinkimus yra labai sunku. Tiesiog siūlau pagalvoti rimtai gal net su pasaulio lietuviais, kurie netrukus susitiks Nidoje, pamąstyti, kaip geriau jiems padėti dalyvauti mūsų rinkimų procese.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Taip, iš tiesų jūs žinote ir tie, kurie dirbome darbo grupėje dėl dvigubos pilietybės tvarkydami Referendumo, Prezidento rinkimų įstatymų tekstus, mes siūlėme ir paskui Seimas pritarė, kad papildomos balsavimo vietos užsienyje atsirastų. Ta patirtis yra. Matyt, dabar po rinkimų jau praėjus laikui reikės paprašyti ir apibendrinti, nes jeigu papildomos balsavimo vietos užsienyje pasiteisina, be abejo, tai vienas iš tų variantų, kuris galėtų atsirasti ir Seimo rinkimų įstatyme. Tuo labiau dar, kad daugiau kaip metai iki rinkimų yra likę ir Seimas galėtų ir Seimo rinkimų įstatyme numatyti papildomas balsavimo vietas taip pat, kad tas prieinamumas teritoriškai būtų didesnis.

PIRMININKAS. J. Sabatauskas.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamas pirmininke. Gerbiama kolege, paprastai tose valstybėse... organizuojamos užsienio rinkimų apygardos tose valstybėse, kurios turi tokią gana didelę kolonijinę patirtį. Tai yra buvusios imperijos, kurios turi vadinamąsias užjūrio teritorijas. Pavyzdžiui, Prancūzijoje yra renkamas parlamentaras, už kurį balsuoja ne Europos gyventojai, o Pietų Amerikos arba Centrinės Amerikos. Šiame projekte jūs numatote kiekvienais metais likus metams iki rinkimų *ad hoc* peržiūrėti, ar rengti užsienyje rinkimus, ar nerengti. Išeina tokia nestabilumo situacija, kai iš esmės neaišku, ar bus per kitus Seimo rinkimus ta apygarda, ar nebus. Dabar jūs projekte rašote „paskutiniuose rinkimuose“. Paskutiniai Prezidento rinkimai ir Seimo rinkimai – tai tikrai ne tas pats ir rinkėjų skaičius būna skirtingas. Ar nereikėtų taisyti taip, kad pagal Seimo rinkimų paskutinius rezultatus?

Iš kitos pusės, tas nenuolatinumas irgi, manau, nesudaro stabilumo. Šiaip Teisės departamento yra pastaba, kad prieštarauja Konstitucinio Teismo doktrinai.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Jeigu būtų, tai prieštarautų. Ten daugiau taip yra turint omenyje tuos 10 %. Bet reikėtų atkreipti dėmesį, kad ir Lietuvoje esančios rinkimų apygardos nėra stabilios. Kiek man žinoma, šiuo metu ar septynios, ar aštuonios jau neatitinka Konstitucinio Teismo reikalavimų, dėl to VRK turės peržiūrėti ir Lietuvoje esančių rinkimų apygardų ribas. Tai yra natūralu, nes Lietuvos gyventojai migruoja, arba migruoja į užsienį, arba migruoja valstybės viduje, tiesiog persikelia iš regionų į didesnius centrus. Tas peržiūrėjimas, netgi nekalbant apie Pasaulio lietuvių bendruomenei skirtą apygardą, bet ir apie apygardas valstybės viduje, yra natūralus pro-

cesas, kuris neišvengiamai vyksta, ir panašu, kad vyks prieš kiekvienus rinkimus. Šiuo atveju tiesiog VRK būtų laisva matydama paskaičiavimus, ar galima planuoti vieną ar dvi, ar galbūt kitais metais susiklostys ir taip, kad nė vienos Pasaulio lietuvių bendruomenei skirtos apygardos.

PIRMININKAS. A. Armonaitė. Prašau.

A. ARMONAITĖ (MSNG). Dėkoju. Iš tiesų palaikau šią idėją. Panašu, kad mes net Seime rasime sutarimą, kas ne taip dažnai iš tikrųjų įvyksta.

Mano klausimas dėl balso atidavimo galimybių užsienio lietuviams. Šiek tiek apie tai jau buvo kalbėta šiandien. Mes negalime nieko padaryti, kai paštas blogai veikia kažkur Lotynų Amerikoje ar Afrikoje. Matyt, tai, kad buvo daugiau balsavimo vietų per pastaruosius rinkimus, turėjo įtakos aktyvumo augimui.

Kita vertus, vis dar nepakankamai, mano požiūriu, ir VRK, ir diplomatinės atstovybės padarė, kad išvengtume visokių kuriozinių situacijų, pavyzdžiui, kai grįžta Australijoje masiškai biuletiniai atgal, nors žmonės išsiuntė paštu savo balsą. Ar yra dar kažkokių kitų priemonių, kurias jūs matytumėte, kad būtų galima pritaikyti būtent aktyvumui didinti, kad žmonės atiduotų balsus užsienyje? Dėkui.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Reikėtų analizuoti tas priežastis, kodėl grįžta laiškai, galbūt yra adresas tiesiog ne visai tinkamai nurodytas. Tokių atvejų, kiek aš suprantu, yra pasitaikę. Tačiau, kita vertus, na, matyt, elektroninis balsavimas, dėl kurio tikrai, aš manau, didelė dalis mūsų turi tam tikrų nuogąstavimų, ypač dėl kibernetinės saugos užtikrinimo, kada mes žinome, kad kitose Europos valstybėse Rusija ar kitos nedraugiškos kaimynės bando kištis į rinkimų eigą, tai irgi yra išeitis, tik klausimas, žinant tą kibernetinės saugos situaciją, ar tai yra greita išeitis ir greitai laiku pasiekama.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, dėl motyvų ar yra norinčių? (*Balsai salėje*) S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, aš šiek tiek norėčiau atkreipti dėmesį į Teisės departamento išvadą. Jinai yra aiški ir konkreti, kad įstatymo projektas galimai prieštarauja Konstitucijai. Atsivertus Konstitucinio Teismo 2015 m. spalio 13 d. nutarimą, tenai buvo Seimo narių kreipimasis į Konstitucinį Teismą dėl to, kad buvo taikomos skirtingos perskaičiavimo tvarkos apygardose. Vienur buvo pagal Seimo galiojantį įstatymą nuokrypis 20 %, kitur – 50 % tam, kad perskaičiuotų apygardas. Konstitucinis Teismas tada, 2015 metais, pasisakė aiškiai – visi rinkėjai yra lygūs ir negali būti vieno rinkėjo ar kito rinkėjo balsas svaresnis, todėl buvo išlyginta apygardų perskaičiavimo kvota, kad nuokrypis turi būti vienodas.

Čia Teisės departamentas pasako aiškiai: negali būti užsienio lietuviams taikoma skirtinga kvota. Aš suprantu, gerbiama Agnė, kadangi yra Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkė, lyg ir savaime ateina į tribūną ir teigia, kad čia nėra prieštaravimo, bet vis tiek pagal tvarką turi būti Teisės ir teisėtvarkos komiteto įvertinimas, ar tikrai neprieštarauja Konstitucijai. Ir ne veltui tai yra paprašyta. Prašau balsavimo iki, nes gali būti padaryta didelių klaidų.

PIRMININKAS. Gerbiamas kolega, čia nėra taip kategoriškai pasakyta. Tokia situacija galėtų neatitikti doktrinos – tik taip pasakyta.

Prašau, kolegė A. Širinskienė.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Aš norėjau atkreipti dėmesį, kad ten yra pasakyta, jeigu būtų, tai būtų. Šiuo atveju mes net nežinome, koku greičiu, ar kitiems Seimo rinkimams bus spėta, galbūt bus vėlesnė įsigaliojimo data. Dabar pasakyti, kad jeigu būtų, tai būtų, tikrai yra labai sudėtinga. Dėl tos priežasties Teisės departamentas, kaip matote, ir nejuodino to teksto, nes kada yra konstatuojamas pažeidimas, tai tas yra žymima paryškintai. Taip pat nebuvo gauta Teisės ir teisėtvarkos komitete Teisės departamento kreipimosi dėl prieštaravimo. Tiesiog yra atkreiptas dėmesys, kad tokia faktinė situacija yra galima. Pagrindinis komitetas, kad išvengtų tokios netgi teorinės galimybės, gali ramiai pataisyti daugiskaitą, ir jokių prielaidų, kas būtų, jeigu būtų, nebelieka.

PIRMININKAS. Ačiū. Dar S. Jovaiša nori. Prašau.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiama Agnė, gal nepabėkite toli nuo mikrofono, nebuvo man progos užduoti klausimą, tai aš šiokių tokių pasamprotavimą. Kodėl išeivis, sakykim, gyvenantis užsienyje, būtinai turi balsuoti už jam siūlomą kandidatą, pavyzdžiui, Vilniuje? Aš sutinku, kad

jūsų šitas projektas tikėtų galbūt Prezidento rinkimams, nes ten yra 10–15, viskas aišku, bet kodėl aš, anykštėnas, turiu balsuoti už Vilniuje man pasiūlytą kandidatą? Ir kaip tokį mano nenorą jūs vertinsite – kaip neatėjimą ar pasyvumą balsuojant? Todėl aš tikrai...

PIRMININKAS. Gerbiamas kolega, negalėsiu suteikti to klausimo, nes baigėsi laikas. Komitete galite diskutuoti, bet klausimas svarbus.

Kolegos, už nori kalbėti M. Majauskas. Prašau.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Už. Aš tikrai pakartosiu, kad galimas prieštarašimas Konstitucijai yra, bet jis yra tik vienu požiūriu, tai, jog yra numatoma viena vienmandatė. Pagal faktinį balsų skaičių antrame ture, atkreipiu dėmesį, antrame ture nebuvo referendumo dėl dvigubos pilietybės, kuris, numanoma, galėtų pritraukti daugiau rinkėjų nei paprastai. Antrame ture nebuvo klausimo dėl dvigubos pilietybės ir balsavo tiesiog dėl Prezidento. Į antrąjį turą atėjo 44 tūkst. Lietuvos piliečių, kai tuo tarpu normalioje apygardoje, tarkime, mano gimtajame Senamiestyje, ateina 21 tūkst.

Kadangi rinkimų dydis užsienio diplomatinėse atstovybėse, dalyvaujančių rinkėjų skaičius yra skaičiuojamas ne pagal deklaruotą (nes deklaruotą gali būti labai daug, užsiregistravusių – dar daugiau), o pagal faktiškai atėjusių skaičių, tai 44 tūkst. yra prilyginami daugiau kaip dviem vienmandatėms. Taigi turėtų būti ne viena vienmandatė užsienio piliečiams, o dvi vienmandatės užsienio piliečiams. Kviečiu pritarti ir svarstymo stadijoje tobulinti įstatymą taip, kad jis neprieštarautų Konstitucijai.

PIRMININKAS. J. Razma – prieš.

J. RAZMA (TS-LKDF). Tikrai balsuosiu prieš ir kviečiu kitus tai padaryti, nes šis projektas dar papildomai atskiria į užsienį išvykusius Lietuvos piliečius nuo Lietuvos. Mes tarsi tuo projektu pasakome: jūs atskiri, jums atskira apygarda, jūs išsirinkite savo atstovą. Aš nematau, kad eilinis iš Lietuvos į užsienį išvykęs žmogus to tikrai nori. Jeigu jis išvyko iš Anykščių, turbūt labiau nori balsuoti už tą kandidatą, kuris ten kandidatuos. Jeigu išvyko iš Naisių, turbūt už ten esantį kandidatą. Ir aš manau, kad mes turėtume eiti priešinga kryptimi, kad kaip tik sudarytume galimybes kiekvienam užsienyje gyvenančiam lietuviui pasirinkti, kurioje apygardoje jam balsuoti, ir tai būtų pritaikoma ir dėl savivaldybių rinkimų, nes dabar visi užsienio lietuviai turi balsuoti už Vilniaus merą. Tikrai ne kiekvienam tas rūpi ir ne kiekvienas turi ryšį su Vilniumi. Todėl aš kviečiu nepritarti kaip iš esmės ydingam projektui, kuris iš tikrųjų turi ir tą konstitucinį ydingumą, nes bus tikrai sudėtinga užtikrinti 10 % nuokrypį nuo vidutinės Lietuvos apygardos.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, neturime bendro sutarimo. Balsuojame po pateikimo dėl įstatymo projekto Nr. XIII-3576. Kas palaiko, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko. Po pateikimo.

Gerbiami kolegos, balsavo 56 Seimo nariai: už – 36, prieš – 10, susilaikė 10. Pritarta po pateikimo. Kaip pagrindinis siūlomas Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas. Galime pritarti? Pirmininkė linkčioja. Siūloma svarstyti rudens sesijoje. Galime pritarti? Papildomų nereikia. Ačiū.

17.28 val.

Seimo rezoliucijos „Dėl vienmandatės apygardos išskyrimo užsienyje registruotiems rinkėjams“ projektas Nr. XIII-3518 (pateikimas)

Kolegos, mums liko dar vienas rezervinis klausimas, aš norėčiau pasitarti su jumis. Mes jau pradėjome šį klausimą svarstyti, bet dar yra rezerve rezoliucija dėl vienmandatės. Ar mes čia su logika neprasilenkėme? Mes jau pradėjome svarstyti įstatymo projektą, ar reikia dar rezoliucijos? (*Balsai salėje*) Gerai, prašom pateikti. Kviečiu S. Gentvilą. Prašom Simonai, trumpai.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiami kolegos, būsiu konkretus ir aiškus, niekas nedraudžia Vyriausiajai rinkimų komisijai jau šiandien išskirti atskiros apygardos užsienyje gyvenantiems lietuviams ir, kaip gerbiamas M. Majauskas pasakė, užsienio lietuviai netgi į dvi turėtų pretenduoti pagal pastaruosiuose rinkimuose balsavusiųjų skaičių. Man atrodo, ginčijamės tik dėl metodikos. Seimo rinkimų įstatymo 8 straipsnis nurodo, kad, nuokrypiui įvykus, 20 % padidėjus skirtumams, rei-

kia, kad pati Vyriausioji rinkimų komisija perskaičiuotų. Įstatymo nereikia keisti ir tiesiog šia rezoliucija mes skatiname Vyriausiąją rinkimų komisiją vėliausiai 180 dienų iki Seimo rinkimų perskaičiuoti apygardas, išskirti atskirą apygardą pagal pateiktus duomenis užsienio lietuviams ir 80 dienų iki rinkimų nustatyti šios apygardos ribas, dydį ir centrą. Mielai atakyčiau į klausimus.

PIRMININKAS. E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Vis dėlto remiantis J. Razmos argumentais, kad, ko gero, daugiau integruotųsi, jeigu žmonės balsuotų savo apygardose, domėtusi savo reikalais, iš kur jie kilę, palaikytų tam tikrus ryšius negu atskira rinkiminė apygarda, kodėl jūs galvojate, kad taip negalėtų būti? Kodėl jūs siūlote labiau atskiriantį veiksma negu J. Razma? Ačiū.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiamas kolega, man atrodo, čia yra didelė pagalba Ž. Pavilioniui ir kitiems būsimiems vienmandatininkams, nes jie specifiskai galėtų orientuotis į migracijos problemas, į kalbos, mokyklų, esančių užsienyje, išsaugojimą ir tai nebūtų siejama su viena ar kita fizine vienmandate čia, Lietuvoje. Vertybinis klausimas, bet, man atrodo, dėmesio užsienio lietuviams būtų daugiau, o ne mažiau.

PIRMININKAS. J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, ir be jūsų siūlymų, jei užsienio lietuvių dabar tiek padaugėjo, kad jie užpildo vieną apygardą, tai čia nieko nereikia keisti. Tiesiog čia gyvenančius tuos naujamiesčių rinkėjus turės Vyriausioji rinkimų komisija padalinti kitoms apygardoms, ir čia viskas išsispręs. Jeigu, kaip teigiate, jau yra tiek tų rinkėjų, kad jie atitinka vidutinę Lietuvos apygardą ir net viršija, gal net dalį reiks įrašyti kažkur kitur. Čia mes iš principo, jūs turbūt sutiksite, nieko naujo nepasiūlome. Ir ar jūs manote, kad štai vienas išrinktas Seimo narys gali efektyviai atstovauti ir pasiekti, kad būtų užsienio lietuviams svarbūs klausimai išspręsti? Ar vis dėlto mes neturime žiūrėti, kad pagrindinės politinės partijos savo programose jau visų frakcijų balsais tuos dalykus spęstų ir į savo gretas pakviestų daugiau ir užsienyje gyvenančių lietuvių?

S. GENTVILAS (LSF). Visų pirma leiskite, Jurgi, jums atsakyti, kad įstatymai yra geri ir jų nereikia keisti. Praeitais įstatymo projektas gerbiamų R. Karbauskio ir A. Širinskienės... nereikalingas pakeitimas, nes pagal šiandieninę tvarką Vyriausioji rinkimų komisija turi atlikti šį darbą. Bet mes, Seimas, turime paskatinti tiesiog, kad būtų atsižvelgta, jog įstatyme numatytos kvotos yra jau pasikeitusios ir kvalifikuojasi užsienio lietuviai nuosavai, asmeninei, apygardai. O klausimą, ar čia gerai, ar ne, aš palieku jūsų balsavimui.

PIRMININKAS. Ačiū, kolegos. Dabar aš vis dėlto kolegų klausiu. Matote šią rezoliuciją, kuri siūlo: Vyriausioji rinkimų komisija ir panašiai, ragina paskirstyti ir panašiai, tai yra išdėsto įvairiausius argumentus. Bet primenu dar kartą, mes jau pradėjome svarstyti įstatymo projektą. Tai ar mums reikia dar pačius save raginti? (*Balsai salėje*) Prašau? Vyriausioji rinkimų komisija ragina.

A. Širinskienė. Prašom.

A. ŠIRINSKIENĖ (LVŽSF). Tiesiog, kolegos, kad nesiklaidintume, ar reikia įstatymo pakeitimo, ar ne, aš paskaitysiu dabar galiojančio Seimo rinkimų įstatymo tekstą. 9 straipsnio 1 dalis: „Rinkimams organizuoti ir vykdyti Lietuvos Respublikos teritorija dalinama į 71 vienmandatę.“ Tai yra pagal dabartinį reguliavimą yra susieta su valstybės teritorija. Mūsų siūlomas projektas ir padaro tą atsiejimą tiesiog pasakant, kad sudaroma, ne teritorijoje lieka. Tai nesiklaidinkime. Be įstatymo pakeitimo, tik su rezoliucija mes nieko neišspręsimė.

PIRMININKAS. Tai kaip darome? Dar aš tokio atvejo neprisimenu. Aš dar tokio atvejo neprisimenu. Gerai, kolegos, balsuojame tada po pateikimo. (*Balsas salėje*) Atsiprašau, nereikia net ir balsuoti.

Diskusija. Norite diskutuoti, kolegos, šiuo klausimu? (*Balsai salėje*) Nenorite. Yra užsirašiusių diskutuoti. Nenorite. Matau, P. Urbšys nenori. J. Razma nori diskutuoti? Prašom.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, aš vis dėlto dar kartą kviesčiau *neužsiciklinti* mums prie tos minties, kad užsienio lietuviams labai reikia tos atskiros vienos ar net dviejų apygardų. Niekas nepadarė tų piliečių apklausos, kaip jie labiau norėtų. Ar tikrai jie nori jau kaip atskira grupė rinkti savo atstovą? Aš manau, vis tiek skirtinga situacija yra Jungtinėse Amerikos Valstijose gyvenančių lietuvių, Didžiojoje Britanijoje ar kur nors kitur.

Mums, man atrodo, svarbiau, ir jiems turėtų būti gan svarbu, per visus mūsų sprendimus stiprinti ryšį su gimtuoju kraštu. Aš manau, daugeliui iš jų, kurie išvykę šiais laikais, tas ryšys dar yra gana tvirtai išlikęs, jie domisi vietos politiniu gyvenimu, domisi, kas yra kandidatai į merus, į Seimo narius. Man atrodo, būtų geriau kaip tik eiti visiškai priešinga kryptimi – leisti kiekvienam užsienyje deklaravusiam gyvenamąją vietą mūsų piliečiui balsuoti toje apygardoje už tuos kandidatus, su kuriais turi kažkokius artimesnius ryšius, ar ten gimęs, ar paskutinį kartą gyvenęs ir deklaravęs Lietuvoje gyvenamąją vietą, ar dar kažkaip kitaip, ar ta vieta, kur planuoja sugrįžti.

Kas iš to, kad mes juos sudedame į vieną apygardą? Na pasakome – čia jums padarėme kažkokį lyg gestą, lyg dovaną. Aš nematau čia kokių nors pliusų. Dar įsivaizduojame, kad tas išrinktas Seimo narys labai kiekviena proga primins kažkokius jų interesus. Bet ir dabar tą pareigą turi Seimo narys, kuris buvo išrinktas toje kol kas mišrioje Naujamiesčio ir vietinėje, ir išeivių apygardoje. Ką, šiuo atveju Ž. Pavilionis gali čia kalnus kažkokius nuversti spręsdamas tų žmonių interesus? Vienas Seimo narys bet kuriuo klausimu ribotas galimybės turi.

Aš manau, gal kažkaip tiesiog yra nueita tuo keliu, kad jiems tikrai labai to reikia, mes darome tą gestą, mes tikimės, kad jie įvertins, balsuos už tuos, kurie čia labai jau tą idėją teikia, palaiiko. Tikrai pagalvokime, ar ne geriau yra stiprinti tų žmonių ryšį su gimtaisiais kraštais, kad jie galėtų pasirinkti.

Vyriausiajai rinkimų komisijai bus šiek tiek daugiau vargo išplatinti užsienyje visus biuletenius. Dabar Vyriausioji rinkimų komisija dėl tingumo ir nenoro nuosekliau dirbti turi privilegijuotą padėtį – išplatina tik vienos apygardos biuletenius ir visi čia turi balsuoti. Aš siūlau nepagailėti Vyriausiosios rinkimų komisijos, o ateityje gal iš tikrųjų mes pasiryšime leisti internetinį balsavimą būtent tik užsienyje gyvenantiems lietuviams. Tai nėra toks didelis procentas ir, aš manau, tos rizikos nebūtų didelės. Jie pasirinktų, už kurią apygardą balsuoja, ir tikrai viskas, man atrodo, būtų savo vietoje. Neatsikirkime jų, o artinkime prie Lietuvos. Toks būtų mano kvietimas. O ši rezoliucija yra nukreipta priešinga kryptimi, todėl aš kviečiu balsuoti prieš.

PIRMININKAS. Ačiū. Dėl vedimo tvarkos – A. Vinkus.

A. VINKUS (LSDDF). Aš noriu pasakyti tik tiek. Aš džiaugiuosi, kad prieš referendumą visos partijos labai vieningai pritarė ir visi ėjome į referendumą. Prieš einant į referendumą buvo ir nuogastavimų, ir abejonių visiškai, bet po referendumo... referendumas įvyko, tik nepasiekėme tos ribos, kai galima peržengti tą kartelę, kuri buvo numatyta. Noriu pasakyti, kad pareiškiu ir Seimo Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos pirmininkės D. Henkės, ir Pasaulio lietuvių bendruomenės... V. Bandis, kuri čia yra, ir komisijos pirmininko R. Baltaduonio vardu – dar 2019 metais, šiemet, balandžio 9 dieną vyko komisijos posėdis, kur buvo priimta rezoliucija dėl atskiros rinkiminės apygardos lietuviams, gyvenantiems užsienyje. Aš nežinau, ar buvo visuotinė apklausa, bet kad Pasaulio lietuvių bendruomenė to siekia, nori, aš patvirtinu.

PIRMININKAS. Ačiū. Dėl motyvų. M. Majauskas – už.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Aš tik pakartosiu, kad to seniai reikia ir tas neišvengiamai turės būti padaryta. Jeigu nebus iš esmės priimtas ir pakeistas įstatymas, tai tiesiog tie balsai turės būti padalinti kitoms esamoms apygardoms ir jie išsiskaidys. Tie užsienio lietuviai, Lietuvos piliečiai, tiesiog elementariai neturės galimybės turėti vieną rimtą savo Seimo narį, taip, kaip, tarkim, dabar turi Ž. Pavilionį. Nepriėmus įstatymo, jų balsai bus išskaidyti, nes jie turės būti išskaidyti, nes jų atėjo tiek, kiek yra lygu dviem pilnoms apygardoms. Mano supratimu, turėtų būti keičiamas įstatymas ir numatomos dvi naujos apygardos užsienio piliečiams.

PIRMININKAS. E. Pupinis – prieš.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Aš vis dėlto palaikau J. Razmos idėją, kad daugiau reikėtų žmonių integruoti į Lietuvos reikalus. Manau, jeigu bus kandidatas, kuris yra registruotas Lietuvoje, gyvena užsienyje, kodėl jis negalės kandidatuoti normaliai kaip visi Lietuvos piliečiai ir kandidatuoti į Lietuvos Respublikos Seimą?

O sutarimo dėl geresnės situacijos mūsų migracijos reikėtų ieškoti čia, Seime, politiniu susitarimu, tarppartiniu susitarimu ir taip pagerinti situaciją. Nemanau, kad iš tikrųjų vieno asmens buvimas, ar atstovaujančio vienai ar kitai interesų grupei, išsprendžia problemas. Problemas išsprendžia sutelkimas balsų, įstatymų pakeitimas, konsoliduotos nuomonės išreiškimas ir pritarimas.

Iš tikrųjų manyčiau, kad idėja, kad vis dėlto žmonės galėtų kandidatuoti ir kitose apygardoje, gyvendami užsienyje arba palaikydami ryšį su Lietuva, yra tikresnė, iš tikrųjų arčiau savo gyvenamųjų vietų, iš savo kilmės vietų žmonės gali daugiau integruotis ir į politinę sistemą ir tokiu būdu spręsti savo problemas.

PIRMININKAS. S. Gentvilas – už.

S. GENTVILAS (*LSF*). Gerbiami kolegos, pasaulio lietuviai ir, kaip gerbiamas A. Vinkus sakė, ir visa plati pasaulio bendruomenė. Man atrodo, svarbu, kad kalbame apie metodiką, tikslus. Tikslas yra, kaip suprantu, kritinė masė yra ta, kad atsirastų toks politikas ar tokie du politikai, kurie tiesiogiai užsienio lietuviams atstovautų. Ar tai padarys viena VRK savo sprendimu peržiūrėdama apygardų ribas, ar tai padarysime per įstatymo projektą, nelabai svarbu.

Mano rezoliucija registruota dar gegužės pabaigoje. Prieš tai svarstytas įstatymas atsirado trys savaitės po to. Tebūnie čia kieno iniciatyva, bet svarbu, kad užsienio lietuviai turėtų atramą Lietuvos Seime ir turėtų tiesiogiai prieinamą žmogų, kurį galėtų vertinti. Man atrodo, tai yra labiau įtrauktis, o ne izoliacija jų, nes šiandien viena koja vienmandatėje fiziškai dalyvaudamas Naujamiesčio apygardoje, kita vertus, lakstydamas po pasaulį negalėsi susikonsoliduoti į tas problemas.

Aš kviečiu pritarti rezoliucijai. Jinai yra nekenksminga. VRK pareiškė savo nuomonę, jeigu tai neeis įstatymai, ir tai tikrai tik padės įstatymo projektui, kurį užregistravo gerbiamas Ramūnas ir gerbiama Agnė. Kviečiu pritarti.

PIRMININKAS. V. Kamblevičius – prieš.

V. KAMBLEVIČIUS (*MSNG*). Ačiū, pirmininke. Iš tikrųjų nėra čia mūsų nė vieno, kuris būtų prieš integraciją lietuvių, kurie išvažiavo. Faktiškai visi nori galbūt dalyvauti šituose mūsų Respublikos reikaluose, spręsti problemas, tačiau labai gerai pasakė gerbiamas J. Razma ir E. Pupinis – žmonės nori balsuoti už tuos, kurių ištakos ar Zarasuose, ar Skuode. Jie žino, kokios problemos tėvų arba giminaičių, žino, kokie kandidatai. Dabar čia mes dirbtinai pristumiame į vieną kaip užburimą ratą ir norime, kad žmonės aklaui balsuotų. Duokime jiems pasirinkimą. Kodėl mes turime naudoti prievartą ir jiems nurodyti, kur jiems balsuoti? Aš esu prieš.

PIRMININKAS. Ačiū. Kolegos, pagal Seimo statuto 184 straipsnį mes turime kelias alternatyvas. Pirmiausia balsuojame dėl to, ar priimti rezoliuciją be pataisų. Kviečiu balsuoti. Kas palaiko, kad priimtume rezoliuciją be pataisų, balsuoja už, kas turi kitą nuomonę, balsuoja prieš arba susilaiko.

Gerbiami kolegos, balsavo 54 Seimo nariai: už – 14, prieš – 14, susilaikė 26. Atmesta. Be pataisų nepritarta.

Turime dvi alternatyvas. Neturime? (*Balsai salėje*) Pasirodo, viskas, kolegos. Priėmėme sprendimą. Neužteko balsų.

Dėl vedimo tvarkos – P. Urbšys. Prašau.

P. URBŠYS (*MSNG*). Gerbiamiems Seimo nariams norėčiau priminti, su kokia *pompa* čia, Seime, buvo priimama rezoliucija dėl skatinimo dalyvauti dvigubos pilietybės referendume. Tada iš tikrųjų kilo klausimas, ar, suteikdami tą popierinę dvigubą pilietybę, mes įgaliname žmones ir motyvuojame žmones kurti savo valstybę kaip Lietuvos Respublikos piliečius. Iš tikrųjų vienmandatė apygarda, vienas atstovas negali atstovauti 400 tūkst. rinkimų teisę turinčių Lietuvos piliečių. Tada diskusijose aš kalbėjau ir kreipiausi į Seimo narius, kad gal vis dėlto parenkime įstatymo projektą, kuris leistų piliečiams, gyvenantiems užsienyje, realizuoti savo pilietinę teisę kurti valstybę ir sudarytų galimybę balsuoti už tuos kandidatus, kurie yra pagal gyvenamąją vietą.

Kiek suprantu, gerbiamas J. Razma yra už tai, gerbiamas V. Kamblevičius irgi už tai, tai gal tada sutelkime pastangas ir parenkime projektą. Man atrodo, tada tas sprendimas bus mūsų labiau apgalvotas ir, manau, labiau atitiks Lietuvos Respublikos piliečių, kurie gyvena užsienyje, lūkesčius.

PIRMININKAS. Ačiū. Ačiū, Povilai. Gerbiami kolegos, visus klausimus baigėme. Pareiškimų nėra. Registracija.

Užsireregistravo 51 Seimo narys. Ačiū, gero vakaro! Posėdis baigtas. (*Gongas*)

PAVARDŽIŲ RODYKLĖ

- Ačas Remigijus 42
Adomėnas Mantas 39, 42
Andriukaitis Vytenis Povilas 21
Anušauskas Arvydas 33, 35, 54, 56
Armonaitė Aušrinė 19, 22, 23, 24, 71
Ažubalis Audronius 10
Ažuolas Valius 7, 8, 53
- Bacvinka Kęstutis 51, 52, 66, 67, 69
Bakas Vytautas 27, 40, 41, 43, 45
Baltaduonis Ričardas 74
Bandis Vida 74
Bartuška Mantas 41
Baškienė Rima 7, 20
Baublys Juozas 16
Beresnevičius Gintaras 30
Berija Lavrentijus (Berija Lavrentij) 39
Brazauskas Algirdas Mykolas 31
Bukauskas Valentinas 36
Burokienė Guoda 18
Butkevičius Algirdas 31
- Chruščiovas Nikita (Chruščiov Nikita) 15
- Čerčilis Vinstonas (Churchill Winston) 39
- Dagys Rimantas Jonas 27, 28, 44, 47, 48
Degutienė Irena 38, 39, 52
Džiugelis Justas 42, 66
- Gentvilas Eugenijus 8, 11, 13, 14, 15, 37, 42
Gentvilas Simonas 7, 8, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 31, 45, 49, 50, 51, 66, 67, 68, 71, 72, 73, 75
Glaveckas Kęstutis 46, 47, 51
Gražulis Petras 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44
Grybauskaitė Dalia 39, 40, 43
Gumuliauskas Arūnas 10, 11, 20, 21, 22, 23
- Henke Dalia 74
- Imbrasas Juozas 32, 33, 37
- Yamasaki Shiro 28
- Jankevičius Elvinas 64, 65
Jarutis Jonas 19, 35
Jasaitis Gintaras 39
Jaščemskienė Laura 37
Jedinskij Zbigneŭ 48
Jovaiša Eugenijus 22
Jovaiša Sergejus 71
Jungas Karlas (Jung Carl Gustav) 54
Juozapaitis Vytautas 27
- Kamblevičius Vytautas 75
Kaminskas Darius 52
Karbauskis Ramūnas 13, 31, 73
Kasčiūnas Laurynas 11, 42
Kepenys Dainius 21, 22, 24, 38, 64
Kindurys Gintautas 49
Kirkilas Gediminas 37, 51, 52
Kirkutis Algimantas 21, 63
Kubilienė Asta 52
Kubilius Andrius 31
Kuchcinskis Marekas (Kuchciński Marek) 10
Kupčinskas Andrius 14
Kurlianskis Raimondas 39
- Landsbergienė Austėja 39
Landsbergis Gabrielius 39, 42, 43, 44
Langaitis Tadas 42
- Majauskas Mykolas 13, 17, 31, 32, 42, 48, 51, 52, 55, 58, 59, 60, 61, 62, 69, 72, 74
Martinėlis Raimundas 42, 58, 59
Masiulis Eligijus 39
Masiulis Rokas 41
Matelis Bronislovas 22, 23, 24, 42
Matijošaitis Visvaldas 13, 18
Matulas Antanas 58, 59, 60, 62, 63, 64
Mazuronis Andrius 14, 15
Mažeika Kęstutis 67, 68
Milius Jonas 43
Miliūtė Rūta 10
- Narkevič Jaroslav 11
Navickas Andrius 14, 31, 52
Nekrošius Arvydas 37
- Pachomovaitė Patricija 37, 40
Palionis Andrius 8, 9
Papirtienė Aušra 21, 53
Pašilis Evaldas 38, 39, 40
Patackas Algirdas Vaclovas 30
Pavilionis Žygimantas 10, 70, 73, 74
Pranckietis Viktoras 7, 42
Puidokas Mindaugas 34
Pulkauninkas Marius 68
Pupinis Edmundas 13, 16, 18, 22, 23, 24, 32, 55, 65, 70, 73, 74, 75
Puteikis Naglis 9, 42
- Razma Jurgis 7, 8, 18, 27, 28, 46, 47, 67, 68, 72, 73, 74, 75
Rėksnys Julius 39
Rikardas Davidas (Ricardo David) 46
Rinkevičius Viktoras 67, 68

- Sabatauskas Julius 50, 65, 70
Salamakinas Algimantas 13, 14, 19, 69
Simulik Valerijus 26, 27, 30, 31
Sinkevičius Rimantas 25
Sysas Algirdas 47, 48, 50, 63
Skaistė Gintarė 18, 46
Skardžius Artūras 24, 34, 35, 41, 63, 64, 68
Skvernelis Saulius 13, 18, 19
Stalinas Josifas (Stalin Josif) 39
Stančikas Andriejus 12
Stankevičius Rolandas 37, 38
Starkevičius Kazys 14, 17, 20, 33, 34, 68, 69
Steponavičius Gintaras 22, 23, 24, 42
Streikus Zenonas 9, 53, 54, 55, 56
Surplys Giedrius 20

Šalaševičiūtė Rimantė 45, 46, 47, 48, 53, 54, 56
Šarknickas Robertas 25, 26, 27, 28, 31
Šatūnienė Živilė 32, 33, 34

Šedbaras Stasys 43, 51, 57
Šimonytė Ingrida 9
Širinskienė Agnė 49, 50, 51, 65, 66, 69, 70, 71, 73

Tomilinas Tomas 22, 23, 44, 47, 55, 56
Tumėnas Stasys 26, 28, 29
Tuskas Donaldas (Tusk Donald) 10

Urbšys Povilas 15, 29, 73, 75

Vagneris Kęstutis 39
Vaičekauskas Gintaras 22, 23, 24
Valiūnas Petras 37, 38
Varkalys Jonas 44
Vėlius Norbertas 29
Veryga Aurelijus 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63
Vinkus Antanas 26, 59, 62, 74, 75

Žemaitaitis Remigijus 37

Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius

Tel. (8 5) 239 6060, faks. (8 5) 239 6289, el. p. *priim@lrs.lt*

Interneto puslapis *www.lrs.lt*